

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 392

Poznań, poniedziałek dnia 26 sierpnia 1929

Rok XXIV

Samorząd a poglądy polityczne

Skoro samorząd jest częścią administracji państwowej w najogólniejszym tego słowa znaczeniu, przeto stosunek obywateli do samorządu powinien być określony w podobny sposób, jak stosunek ich do innych zagadnień życia państwowego. Gdy samorząd jest częścią polityki państwowej, to i pogląd obywateli na sprawy, dotyczące samorządu, jest częścią ich ogólnych poglądów politycznych.

Każdy, jako tako uświadomiony obywatel posiada pewien pogląd na sprawy państwowe, czyli polityczne. Pogląd taki, mniej lub więcej sprecyzowany, musi mieć obywatel powołany do decydowania o losach państwa za pomocą wyborów parlamentarnych czy samorządowych.

Obywatele, ożywieni wspólnymi lub bardzo zbliżonymi poglądami, tworzą stronnictwa polityczne, które poglądy te, odpowiednio pogłębione i między sobą uzgodnione, ujmują w ramy programów politycznych. Około stronnictw i ich programów skupiają się szersze masy obywateli, by wspólnymi siłami wprowadzić w życie poglądy i zasady, które ich zdaniem są dla państwa zbawienne.

Wynika z tego, że z jednej strony wszelki udział w wyborach, także i samorządowych, jest aktem politycznym, a z drugiej, że stronnictwa polityczne powinny programami swymi obejmować także zagadnienie samorządu i nie mogą wobec wyborów samorządowych zachowywać się obojętnie.

W programach politycznych naczelnym miejscu zajmują zagadnienia ogólnopaństwowe, jak: ustrój państwa, jego konstytucja, stosunek do religii, rodziny, własności prywatnej, sprawy wojska, polityki zagranicznej i t. d. Od stosunku do tych zagadnień zależy fizjognomja polityczna danego stronnictwa i z kolei stosunek jego do innych stronnictw. Ponieważ zaś na terenie samorządu lokalnego sprawy wyżej wymienione nie są decydowane i działalność samorządu wyjątkowo tylko, i to pośrednio, spraw tych dotyczy, przeto platforma wyborcza do samorządu może być szersza, aniżeli przy wyborach parlamentarnych, może skupiać nie tylko członków danego stronnictwa i jego sympatyków, ale także obywateli, mających w pewnych ogólnych sprawach odmienne nieco przekonania.

Ale pod jednym warunkiem. Wszyscy, idący razem do wyborów samorządowych, powinni mieć jednolity, wyraźny, wspólny program samorządowy oraz plan działania po wyborach.

Platformą zatem, jednoczącą obywateli przy wyborach samorządowych, powinien być wspólny program wyborczy, łączący zarówno członków stronnictwa, jak i ludzi bezpartyjnych.

Bezpartyjność jest pojęciem ściśle organizacyjnym. Bezpartyjnym jest człowiek, nie należący do żadnego stronnictwa. Nie jest to równoznaczne z apolitycznością, ponieważ każdy rozsądny obywatel musi posiadać i posiada pewne poglądy polityczne, określające ie-

Rozbicie ekspresu Paryż-Warszawa

Pociąg wypadł z szyn pod Kolonją — Według pogłosek 12 osób zabitych, 30 rannych, w tem wielu Polaków

Berlin, 25. 8. (Tel. wł.). Dziś rano o godz. 8.04 wyskoczył z szyn w pełnym biegu pociąg pospieszny Paryż-Warszawa w chwili mijania stacji Buer. Odległość o kilka kilometrów od Kolonji. Pierwszych siedem wagonów z ogólnej liczby 11 zostało kompletnie rozbitych.

Szczegóły wypadku

Kolonja, 26. 8. (Radio). Ekspres Paryż — Warszawa zajęty był do ostatniego miejsca przez pasażerów, wobec tego liczba ofiar jest tak znaczna. Miejsce wypadku znajduje się około 500 m od stacji Buer i przedstawia okropny widok zniszczenia. Maszyna z przyczepką wyskoczyła z szyn i leżała obok toru, wagon pocztowy i pakunkowy spadły z 8 m. nasypu i są wsunięte w siebie jak pudełko od zapalek. Następny wagon, drugiej klasy, jest zupełnie rozbity, wagon sypialny stoi w poprzek szyn.

Na torze głównym wykonywano pracę, tak że ruch skierowano przez linię boczną. Na stacji w Dueren zwrócono kierownikowi parowozu na fakt ten uwagę, lecz świadkowie wypadku twierdzą, że w chwili wypadku pociąg pedził z szybkością 90 km., wobec czego przypuszczać należy, że kierownik parowozu nie zastosował się do polecenia i nie zwolnił biegu.

Ponieważ szpital w Buer okazał się za mały do przyjęcia wielkiej liczby rannych, rozmieszczono ich w miejscowościach w pobliżu położonych, lekko rannych nawet w Kolonji. Porozumienie się z rannymi jest bardzo trudne, gdyż przeważnie mówią oni tylko językiem ojczystym. Większość stanowią Francuzi i Polacy. Pomiędzy podróżnymi Francuzami znajdowała się też paryska drużyna pływacka, która jechała na występ do Berlina. Jeden z zawodników stracił nogę.

Zabici i ranni

Dueren, 25. 8. (PAT). W szpitalu w Buer znajduje się wśród zabitych i rannych cały szereg osób, pochodzących z Polski, których nazwiska, niestety, w komunikatach niemieckich, są przeważnie zniekształcone. Wśród zabitych znajdują się: Adrijanna Gassowska Gasiorska(?), z Paryża i Leopold Paikowski(?) z Krakowa. Wśród ciężko rannych znajdują się: Kohn, jadący do Warszawy, Ledermann, jadący z Marsylii do Polski, Marja Hintze, jadąca z

Informacje od naocznego świadka

Od jednej z pasażerek nieszczęsnego pociągu, która dzisiejszej nocy przybyła do Poznania, otrzymujemy następujące informacje o strasznej katastrofie.

Wracaliśmy z Paryża wspomnianym pociągiem i kiedy zbliżaliśmy się do Kolonji nastąpiła 500 m. przed jedną z mniejszych stacji kolejowych owa straszna katastrofa kolejowa. Znajdowałam się w pociągu II klasy, gdy nagle zgrzyt łamiącego się żelaza i trzask drewnianych ścian wagonów oraz szczerk tłuczonych szyb oznajmił katastrofę. Nie zorientowawszy się

go stosunek do spraw publicznych. W momencie wyborów, w odniesieniu do nich, bezpartyjność utrzymać się nie da, gdyż człowiek bezpartyjny z konieczności zbliża się do tych ugrupowań, których program ze stanowiska rzeczowego najwięcej mu odpowiada.

Hasło bezpartyjności, a w rzeczy samej rzekomej bezpartyjności, wygrywa i wyzyskuje niesłusznie tak zwany Blok Bezpartyjny, który — jak codzienne do-

dotychczas wydobyło 8 trupów i 16 ciężko rannych, których stan jest tak ciężki, że według orzeczenia lekarza szpitala w Buer, istnieje słaba nadzieja utrzymania ich przy życiu. Wśród zabitych i rannych znajduje się dużo Polaków, zwłaszcza w wagonach sypialnych.

Kierownik lokomotywy, który nieszczęściu zawinił, został ciężko ranny i zmarł w międzyczasie w szpitalu.

Ludność okoliczna jest katastrofą bardzo przygnębiona. Ogromne masy ludzi spieszyły w samochodach, na motocyklach i rowerach na miejsce wypadku, które zostało odgrodzone przez silny kordon policji. W sąsiednim Dueren miała się odbyć wczoraj wielka uroczystość strzelecka, która zgromadziła dużo ludności z okolicy. Wobec wielkiego nieszczęścia wszystkie uroczystości odwołano.

Berlin, 25. 8. (PAT). Personel ratunkowy pracuje nad otwieraniem drzwi, wycinając zamki przy pomocy palników acetylenowych. Ponieważ praca ta jest bardzo uciążliwa, przystąpiono do zrywania dachów z wagonów, aby w ten sposób wydobyć z wnętrza zabitych i rannych. Na miejsce katastrofy przybyły pociągi ratunkowe z Kolonji i Akwizgranu, przywożąc 60 urzędników i 100 sanitariuszy. Ludność miejscowa bierze udział w akcji ratunkowej. Do wieczora trudno było stwierdzić ostateczną ilość zabitych i rannych.

Kraży pogłoska, że zostało zabitych 12 osób, a 30 odniosło ciężkie rany. Konduktor, prowadzący pociąg, kierownik wagonu bagażowego i posługaczka zostali zabici. Palacz ocalał w ostatniej chwili wyskakując z lokomotywy.

dziekiem do Poznania, dziecko zostało lekko ranne. Wśród lekko rannych znajdują się Jean Gessorowski Gasiorski(?), Romana Korraniewska(?), Agata Stadtnic (?), Julia Kuvaltsic (?) z Przemyśla, Jan Kulik z Warszawy, Rubin Scharfscher z Warszawy. Poza tem wśród lekko rannych znajduje się Rudolf Meyer z Tallina, jadący za paszportem dyplomatycznym Republiki Estońskiej.

w pierwszej chwili o formie i rozmiarach katastrofy wyskoczyłam odruchowo przez otwarte okno na nasyp kolejowy. Oczom moim przedstawił się straszny widok. Parowóz pociągu wyskoczył z szyn, ułożył się wzdłuż toru, tuż za nim uszkodzony tender oraz wóz pocztowy. Wagony wraz z parowozem zbite w jedną masę, przedstawiały opłakany obraz strasznego zniszczenia. Ostatnie wagony pociągu, wyskoczywszy z szyn, legły tuż obok toru jeden za drugim. Ponury ten obraz przeraził mnie tem bardziej, (Ciąg dalszy na stronie 3-ciej).

świadczenie poucza — jest szczytem ciasnego partyjnicztwa dla egoistycznych celów klik „sanacyjnej” i który na zjeździe swych samorządowych mężów zaufania wydał nakaz zawojowania nasyż samorządów za wszelką cenę, by z nich zrobić narzędzie swojej bezwzględnej i niszczycielskiej żądzy władzy. — Dlatego trzeba mieć na obudę „sanacyjną” oczy otwarte i nie brać plew za ziarną.

M. Kozłowski.

Minorowy ton

W prasie prorządowej ukazał się następujący komunikat półoficjalny:

„W najbliższych dniach odbędzie się pierwsze powakacyjne posiedzenie Rady Ministrów pod przewodnictwem premiera dr. Świątalskiego oraz posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów.

„Poza szeregiem spraw drobniejszych na czoło zadań rządu wysuwa się przede wszystkim budżet na rok 1930/31.

„Prace podjęte przez poszczególne ministerstwa, zostały już skoncentrowane w min. skarbu, które w najbliższych dniach uzgodni ostatecznie wszystkie budżety i prześle je prezydium Rady Ministrów.

„Ze sprawą równowagi budżetu łączy się ściśle zagadnienie zrównoważenia życia gospodarczego przez wyciągnięcie konsekwencji z konjunktury urodzaju.

„W tym kierunku niezmiernie ważnym zagadnieniem jest omówienie polityki cen, a właściwie ich rozpiętości pomiędzy cenami produktów rolnych a cenami wyrobów przemysłowych.

„Z zagadnieniem tem łączy się ściśle ustalenie polityki zbożowej rządu i polityki aprowizacyjnej.

„Wśród zagadnień aktualnych znajdują się również sprawy koncesji Harrimana, do której rząd przystępuje z wielką ostrożnością. Jak dotąd, nie zapadły w tym względzie jakiegokolwiek decyzji i nie zapadła dopóty, dopóki rząd nie wysłucha opinii wszystkich zainteresowanych władz państwowych.

„Energja, z jaką rząd przystępuje do pracy po przerwie wakacyjnej, jest najlepszym zaprzeczeniem wszelkich tych pogłosek, jakie w czasie ogórków politycznych szerzył pewien odłam prasy o zamierzonych rzekomo zmianach w łonie rządu.”

Komunikat ten ma zapewne na celu przerwanie uporczywego milczenia, stosowanego przez gabinet p. Świątalskiego bez żadnej korzyści ani dla siebie, ani dla kraju. Normalna praca społeczeństwa wymaga jasności, nie znosi tajemniczości i musi wiedzieć, co będzie jutro.

Otóż z komunikatu wynikałoby, że rząd zamierza przede wszystkim postępować stosownie do normalnie wykiełkujących mu przez ustawę zadań i obowiązków. Będzie więc zwołana normalna sesja budżetowa Sejmu i Senatu, najpóźniej w dniu 31 października.

Komunikat nie wspomina wogóle o sprawach ustrojowych, natomiast zapowiada jakoby zmianę w dotychczasowej niefortunnej polityce zbożowej rządu i ponowne zbadanie sprawy koncesji Harrimana. Jak się więc okazuje, stanowisko opozycji w tych kwestiach odniosło już pewien skutek. Wreszcie ze zrozumiałego obowiązku komunikat przeczy wersjom o ewentualnych zmianach w rządzie.

Ogólnym celem tego oświadczenia było wniesienie pewnego uspokojenia. Gdy w kwietniu grupa pułkownikowska dochodziła do władzy, niedwuznacznie zapowiadała jakieś radykalne zmiany na jesieni. Zapowiedzi te tulają się jeszcze nawet dziś w niewtajemniczonych piśmiennych „sanacyjnych” na prowincji. Obecnie po powrocie p. Świątalskiego z zagranicy musiano uznać, że kurs „silnej ręki” do niczego już nie doprowadził i że sytuacja międzynarodowa oraz położenie wewnętrzne wymagają złagodzenia systemu. W związku z tem spadły podobno szanse plk. Matuśzewskiego, lansowanego na wiosnę, i coraz silniej wysuwane jest nazwisko gen. Sosnkowskiego. Również wyrazem tych tendencji jest kampanja pism p. Teski pod nieoczekiwanym hasłem „zgody wewnętrznej”.

Oczywiście nastroje te są odbiciem załamania się obecnego systemu, wskutek stałego rozbicia, jakie panuje w obozie majowym, oraz niepowodzeń, które dziś coraz gwałtowniej wychodzą na jaw.

Żydzi przeciw rozrostowi narodu polskiego

Jest rzeczą pożyteczną zwrócić od czasu do czasu uwagę na poglądy, szerzone lub wsączone przez Żydów w Polsce w sprawach najzupełniej podstawowych.

Oto żydowski „Nasz Przegląd” z dn. 13 b. m. przytacza następujące wywazowania znanego z krańcowych wybuchów awanturki dziennikarskiego p. Tadeusza Wieniawa-Długoszewskiego, który nawołuje do... systemu dwójga dzieci:

„Kler wszystkich krajów woła: „módlcie się i mnożcie się”, a potem podzieli was wojna. Monarchowie wydają konkursowe nagrody za największą ilość dzieci. Taki Mussolini przeznaczył premię dla medalańczyków za produkcję dzieci. Kajzer Wilhelm podczas wojny kazał „u-synować” wszystkie dzieci nielubne, a matka - Niemka, która przysporzyła Vaterlandowi sporo potomstwa, miała za pewniony medal kajzerowski. (Kto kopał groby, musiał dbać o kołyski). A Francja „zmulencowała” i mało rodząca, wita nagrodami wszystkie matki, które mogą wykazać się czworgiem dzieci. W Polsce, gdzie nie cierpimy na bezpłodność, przy-bywa coroku 500.000 noworodków, z których część ginie (35 proc.), ale ta strata nie zagraża bynajmniej wyludnieniem... Największą liczbę dzieci produkuje proletariar, zwłaszcza ciemny. Burżuazja jest powściągliwsza... Dziś każdy świadomy robotnik, każdy inteligent nieburżuazyjny już dochodzi do przekonania, że jakość człowieka trzeba podnieść m. in. kosztem ilości człowieka.”

„Słowem p. Tadeusz Wieniawa-Długoszewski radzi Polsce, by nie chciała mieć rozum podobny do rozumu Francji, Włoch, Niemiec, gdzie popierają wzrost ludności, ale by chciały mieć rozum taki, jaki ma on, p. Długoszewski, który jest przeciwny wzrostowi ludności. Nic dziwnego. Wszędzie są publicyści, którzy działalność swą widzą w zwalczaniu rzeczy rozumnych wysuwaniem... innego zdania.”

Więcej jednak uderzającą rzeczą jest to, że żydowski „Nasz Przegląd” nie tylko przytacza to zdanie, ale je gorąco popiera, pisząc:

„To popieranie neomaltuzjanizmu przez socjalistę jest u nas nowością, bo dotychczas socjaliści polscy trzymali się zasiedzialego poglądu, że Maltus jest o-rzędownikiem burżuazji, pomimo, że za-granicą już dawno to zapatrywanie nie-dorzeczne zarzucono. Właśnie nadmierna płodność jest na rękę burżuazji, jako do-stawczyńi rezerwowej armii robotniczej, obniżającej zarobki.”

Słowem, także Żydzi w Polsce radzą Polakom, aby nie słuchali najrozumnniejszych głosów we Francji, czy we Włoszech i aby... mieli mniej dzieci, oczywiście, bo wtedy będzie... więcej miejsca dla Żydów.

Te rady żydowskie dobrze będzie zestawzić z tem, co równocześnie właśnie ogłasza naukowe pismo niemieckie „Wirtschaft und Statistik” o ruchu ludności w Polsce, gdzie znajduje się takie zestawienie:

„W roku 1927 urodziło się w Polsce 950.357 dzieci żywych, co wynosi tylko o 200.000 t. j. 19 proc. mniej od liczby dzieci, urodzonych w tymże samym okresie w Niemczech. Zważywszy, iż Polska ma 30 milionów mieszkańców, zaś Niemcy 63.5 miliona, zestawienie tych liczb nie może nie zastanawiać. Gdyby liczba urodzeń w Niemczech pozostawała w tymże stosunku do liczby ludności, co w Polsce, powinnoby w Niemczech w 1927 roku urodzić się około 1.900.000 dzieci, a nie, jak mówi statystyka, ok. 1.160.000...”

„Różnica między liczbą urodzeń w Polsce i w Niemczech wykazana jest jeszcze jaśniej w tablicy, wykazującej liczbę urodzeń w stosunku do liczby kobiet między 15 i 45 rokiem życia, istniejącej w obu krajach:

„Niemcy (1927 r.) na 16.452.000 kobiet we wspomnianych granicach wieku przypada 1.161.719 dzieci, urodzonych żywymi, t. j. 70.6 dzieci na 1.000 kobiet, branych pod uwagę jako matki.

„Polska (1927 r.) na 7.254.000 kobiet w tychże granicach wieku przypada 950.537 dzieci, t. j. 131.0 dzieci na 1.000 kobiet...”

„Dwie liczby 70.6 i 131, czyli w Polsce rodzi się w liczbach względnych o 86 proc. dzieci więcej, niż w Niemczech.”

Większa śmiertelność, którą pismo żydowskie usiłuje... odstraszać Polaków od urodzeń, jednak... nie pociesza Niemców:

„Niewątpliwie, śmiertelność w Polsce jest większa, niż w Niemczech. Wynosi ona przeciętnie 17.4 na 1.000 osób (w 1927 roku), gdy w pogranicznych obszarach Niemiec (o tych głównie mówi sprawozdanie statystyczne urzędowego pisma niemieckiego) śmiertelność waha się od 12.8 do 14 na 1.000 osób. Ale dla pisma niemieckiego niema w tem wielkiej pocie-

chy. Przyznaje ono, iż największa śmiertelność w Polsce przypada na województwa południowe (19.9 na 1.000) następnie na środkowe i wschodnie (17.1 i 17.4 na 1.000) wreszcie na zachodzie 14.1 na 1.000, co bardzo niewiele różni je od śmiertelności po drugiej stronie linii granicznej w Niemczech. A pamiętać należy zawsze, iż na naszym Pomorzu, w Poznańskim i na Śląsku urodziło się w tym samym roku w liczbach względnych 27.2 dzieci na 1000 ludności, gdy odpowiednie liczby dla Prus Wschodnich, „Grenzmark” i Śląska dolnego wynoszą 23.0, 21.5 i 19.7...”

Przeciwnie, naukowe pismo niemieckie, niedwuznacznie ostrzega

Sprawa pogwałcenia neutralności Belgji

Sprawa pogwałcenia przez Niemcy trwałej neutralności Belgji w pierwszych dniach wielkiej wojny wciąż nie przestaje być aktualną, przeciwnie nawet, że względu na swój ścisły związek z zagadnieniem winy Niemiec, tej słynnej „Kriegsschuldfrage”, której uznanie stanowi właściwie legitymację zasad traktatu wersalskiego, nabiera i sprawa powyższa szczególnie doniosłego znaczenia.

Zrozumieli to oddawna Niemcy, to też istnieje już dziś w tej kwestii ogromna literatura niemiecka i długi szereg prac uczonych — przeważnie innych narodowości — polemizujących w sposób najczęściej poważny i obiektywny z tezami przeciwników, niezgodnymi z prawem narodów i prawdą historyczną.

Reichstag niemiecki wyłonił specjalną komisję do badania kwestji odpowiedzialności wojennej Niemiec, która pracując pod przewodnictwem dr. Meurera, profesora uniwersytetu w Würzburgu, ogłosiła już szereg tomów swoich prac, zatytułowanych: „Völkerrecht im Weltkrieg”. Z każdej stronicy tej pięknie wydanej publikacji widać, że głównym celem, który przyświecał jej inicjatorom i współpracownikom, jest oczyszczenie Niemców ze słusznych zarzutów wywołania wojny i pogwałcenia prawa narodów.

Dobrze się zatem stało, że Alfred de Ridder, członek Królewskiej Akademji Nauk w Brukseli, dyrektor departamentu archiwów i dokumentacji w belgijskim ministerjum spraw zagranicznych, znakomity przytem historyk i uczony prawnik, będący au-

Niemcy przed tym wzrostem ludności w Polsce.

„Nadwyżka urodzeń w Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła w 1927 roku, nawet po spadku liczby urodzeń w dwóch poprzednich latach, jeszcze 427.366, t. j. 14.2 na 1.000 mieszkańców. Ludność Polski, licząc tylko 30 milionów, zwiększyła się zatem przez przyrost naturalny w tym roku o 23.000 osób więcej, niż licząca 63.2 mil. głów ludność Rzeszy niemieckiej z nadwyżką urodzeń w 1927 roku, równą 44.699 osób, wzgl. 6.4 na 1.000 mieszkańców.”

A tymczasem żydowskie pismo u nas, dając wyraz poglądom podstawowym żydostwa w Polsce, usiłuje szerzyć mniemanie, że lepiej będzie, jeśli mniej będzie przybywać Polaków w Polsce. Dogodność dla Żydów w Polsce spotka się tu z dogodnością dla Niemców. Piękne rady i dążenia!

torem licznych i bardzo cennych prac z dziedziny historii dyplomatycznej swego kraju, w ostatniej książce „Pogwałcenie neutralności Belgji i jego adwokaci” (Bruksela 1928 — Dewit) zajął się gruntownym rozbiorem tez niemieckich, odnoszących się do tej sprawy.

Autor w czterech wielkich rozdziałach poddaje tezy niemieckie, wysuwane w celu usprawiedliwienia Niemiec w związku z pogwałceniem przez nich neutralności Belgji, której Rzesza, jako sukcesorka Prus, była gwarantem, drobiazgowo, lecz niezwykle ostrej krytyce, wykazując w sposób ogromnie jasny, a niezbitą bezsporną winę Niemiec.

Książka oparta jest na niezwykle — wprost wyjątkowo — bogatej dokumentacji; mnóstwo aktów międzynarodowych, cytat z pamiętników, przemówień i listów załączono w aneksach i umieszczono w tekście książki. Stąd jej wielka wartość źródłowa. Autor ze względu na swe stanowisko miał dostęp do wszystkich odnośnych dokumentów, często dotychczas nieznanych i mógł je czerpać z pierwszej ręki. Jego wywody oparte są zawsze na niewzruszonym fundamencie faktów stwierdzonych i dokumentów pierwszorzędnej wagi — dlatego są — i pozostaną — nieodparte.

Książka De Riddera przyczyni się w ogromnej mierze, o ile chodzi o winę Niemiec, wynikającą z pogwałcenia przez nich neutralności Belgji, do ugruntowania prawdy dziejowej — i to stanowi o wielkiej zasłudze jej autora.

Witold Bronowski.

Przez zły wzrok

zmniejsza się zdolność do pracy ograniczając powodzenie w życiu. Spiesz więc po stosowne okulary i binokle do specjalnego

Zakładu Optycznego BOBE

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 7.

Pw 4670-35,4

telefonach, również męża zaufania p. Teski.

„Wszystkie powyższe dane są najzupełniej prawdziwe i mogą być z łatwością sprawdzone”.

Opinia publiczna ma już zdawna wyrobiony sąd o p. Tesce i jego wy-dawnictwach. Fakt powyżej przytoczony jest nowym, charakterystycznym dowodem, jakich ludzi p. Teska używa do obsadzania naczelných stanowisk w swych dziennikach.

To też w „Rzeczypospolitej” spotykamy obecnie wystąpienia co najmniej oryginalne. P. Aron Handelsman od paru tygodni wzywa we wstępnych artykułach do „zgody narodowej” z „sanacją” w imię uczuć „prawdziwie chrześcijańskich i narodowych”. Równocześnie na innym miejscu „Rzeczypospolitej” czytamy, że pojęcie „Cudu Wisły” jest sprzeczne z ideologią tego pisma, podającego się zresztą nadal za organ Chrześcijańskiej Demokracji...

Istotnie widowisko niezwykle.

Zjazd Mazurów i Warmjaków

Wczoraj przybyło do Poznania około 200 uchodźców z Warmji, Powiśla i Mazur w przeważnej części rekrutujących się z tych sfer, które zmuszone były opuścić ziemię ojczystą po nieszczęśliwym wyniku plebiscytu w r. 1920 i uchodzić przed brutalnymi szykanami i prześladowaniami Prusaków.

Przybyłych dla zwiedzenia Powszechniej Wystawy Krajowej Warmian powitał imieniem dyrektora P. W. K. p. dyr. Krzyżankiewicz przemówieniem, wskazując na Powszechną Wystawę Krajową jako na dorobek narodu polskiego, promieniejącego daleko poza granice Polski, wywołując życzyliwy odgłos zwłaszcza w sercach Polaków, zamieszkujących poza granicami naszego kraju. Imieniem magistratu stoł. m. Poznania przemówił p. radca inż. architekt Ruciński, kończąc okrzykiem na cześć Warmji, Mazur, jako tych ziem, które zamieszkuje ludność polska, łącząca się sercem z całym narodem polskim we wszystkich jego poczynaniach. Jako prezes rady naczelnej Związku Warmjaków, Mazurów i Powiślan przemówił p. mec. dr. Czodrowski z Kępna, dziękując w gorących słowach za miłe powitanie. Mówca podkreślił, że uchodźcy mazurscy pragną manifestować uczucia, łączące ich z Ojczyzną i chcą, by świat się dowiedział, że mieszkańcy Mazur, Warmji i Powiśla tam za granicami Polski mają prawo żądać takich samych praw, z jakich korzystają mniejszości w Polsce. Łącząc się w myśli z mieszkańcami Mazur i Warmji, których łączą stare węzły kulturalne i historyczne z Polską, wniósł p. mecenas Czodrowski gromko podjęty okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

W czasie uroczystości gromadząca się licznie w hali reprezentacyjnej publiczność wznosiła gromkie okrzyki na cześć Warmjaków i Mazurów, którzy odwzajemnili się serdeczną owacją na cześć Poznania. Do podniesienia nastroju podczas uroczystości przyczyniła się gra organowa znanego kompozytora prof. Feliksa Nowowiejskiego, który jako Warmjak był przedmiotem licznych owacji, wreszcie koncert orkiestry kolejowej pod batutą p. Sternalskiego. Orkiestra kolejowa wykonała poświęcone Warmji i Mazurom kompozycje Nowowiejskiego, budzące wielki entuzjazm u publiczności. Gromkimi oklaskami przyjęto również grę organową Warmjaka p. Franciszka Masłowskiego, który wykonał własne kompozycje, poświęcone Matce Boskiej w Gietrzwałdzie. Po podniosłej manifestacji odbyło się zwiedzanie Powszechniej Wystawy Krajowej. (k)

PIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTęgę RZECZY-
POSPOLITEJ POLSKIEJ.

TEATR ŚWIETLNY „SŁOŃCE”
Od poniedziałku, dnia 26 sierpnia r. b. codziennie
SPADKOBIERCA CASANOVY
wspaniały dramat erotyczny Pw 4671-25,6
W rolach głównych: **Andrée La Fayette — Maly Deleschaft — Eliza La Porta — Harry Hardt — Kurt Gerron.**
Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.
Przedprzedaż biletów od 12—2 w poł. przy kasach teatru oraz od godz. 12—7 po poł. na terenach PWK. w Pawilonie Obsługi Publiczności.

Upokarzanie Polski

Gdy nadeszła do kraju wiadomość, że Polska nie będzie uczestniczyła w naradach haskich na temat Nadrenji, zaplanowało w przeważnej części obozu majowego osłupienie. Później prasa prorządowa nabrała w myśl instrukcji tupetu i zaczęła nawet zapadać się krytycznie wobec sytuacji w Hadze. Tymczasem okazuje się, że na sama tam pozycja jest jeszcze gorsza. O upokarzającym wprost traktowaniu Polski donosi nie kto inny, jak „Messager Polonais”, oficjalny organ naszego ministerstwa spraw zagranicznych. Czytamy tam na naczelnym miejscu w korespondencji z Hagi:

„Francja nigdy nie zaprzeczała Polsce prawa bliskiego interesowania się przyszlnością ziem nadrenskich. A jednak formalne sprzeciwy Rzeszy przeciw udziałowi Polski w pracach komisji politycznej zostały wzięte pod uwagę. Polska jedynie drogami pośrednimi i z trudnościami dowiadywała się o tem, co się dzieje w tej komisji w sprawie zagadnień, które w najwyższym stopniu obchodzą jej bezpieczeństwo i jej przyszłość. Co więcej sekretariat konferencji, kierowany przez Anglika p. Maurycego Henhaya zrobił trudności, gdy p. Zaleski okazał uprawnioną chęć zają-

jomienia się z protokołami komisji. Czy obawiano się, że dzieło komisji wywoła na zewnątrz wrogie interwencje?”

Stwierdzony przez urzędowy „Messager Polonais” fakt, jest wprost niesłychany. Świadczy on najlepiej o traktowaniu Polski na konferencji. Odmawia się jej nawet względów, wymaganych przez zwykłą przyzwoitość. Jest to nowy dowód upadku autorytetu Polski zagranicą, co jest oczywiście następstwem polityki ostatnich lat.

Nowy faktor

„ABC” zamieściło wczoraj interesującą notatkę o zmianach, jakie zaszły w wydawnictwie „Rzeczypospolitej”, warszawskiego organu Ch. D. W notatce tej czytamy:

„Ks. poseł Gąsiorowski sprzedał udział „Rzeczypospolitej” dwóm sanatorom w Ch. D.: p. Tesce, wydawcy osławionego „Dziennika Bydgoskiego” i posłowi Zielińskiemu. P. Teska usunął redaktora naczelnego ks. Szmigielskiego i na jego miejsce przysłał z Bydgoszczy niejakiego Stanisława Targowskiego, urodzonego Arona Handelsmana. Ten obecnie jest naczelnym publicystą, a do pomocy ma p. Wiesława Tomaszewskiego, znanego nam wszystkim „Wiesia”, b. naczelnika podstachu w

Rozbicie ekspresu Paryż — Warszawa

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej).

że z pod rumowisk dobywały się jęki rannych. Na miejsce katastrofy przybył pociąg ratowniczy a z pobliskiego miasteczka poczęły nadjeżdżać samochody, przywożąc lekarzy oraz duchownych. Z pod gruzów zdruzgotanych wagonów wydobyto początkowo 8 zabitych, 17 ciężko rannych i 25 lekko rannych. Akcja ratunkowa była o tyle utrudniona, że z pod zdruzgotanych wagonów można było niebezpiecznie wydobywać dopiero po usunięciu przeszkadzających części toporami, pilami a nawet przy pomocy aparatów tlenowych. Uzupełnieniem strasznego obrazu katastrofy i jej skutków był przykry widok dokonywania amputacji na miejscu. Katastrofa mogła być przybrać nawet większe rozmiary, lecz szczęśliwym

zbiegiem okoliczności duża ilość pasażerów z wagonów w pobliżu lokomotywy przeżyła w tragicznej chwili w znajdującym się przy końcu pociągu wagonie restauracyjnym. Ocalałych rozbitków umieszczono w pociągu nadzwyczajnym Kolonja — Warszawa, który w 40 min. po katastrofie ruszył w drogę i dziś w nocy przybył do Poznania.

Co do powodów katastrofy to okrywa je jeszcze chwilowo jakaś tajemnica zasłona. Według jednych informacji miała się przyczynić do katastrofy nadmierna szybka jazda (90 km na godzinę) jakiej w okolicy katastrofy nie powinno się było rozwinąć ze względu na odbywające się tam prace kolejowe.

Niemcy starają się osłabić wrażenie katastrofy

Straszną katastrofą kolejową w Buir potwierdza fatalną, od dawna rozpowszechnioną opinię o gospodarce kolejowej w Niemczech. To też władze niemieckie bezpośrednio po katastrofie czyniły rozpaczliwe wysiłki, aby wrażenie tej strasznej tragedii możliwie zatuszować. Jak podaje nasza informatorka, na dworcu w Berlinie po przyjeździe nadzwyczajnego pociągu, wiozącego ocalałych, policja konfiskowała gazety, omawiające ka-

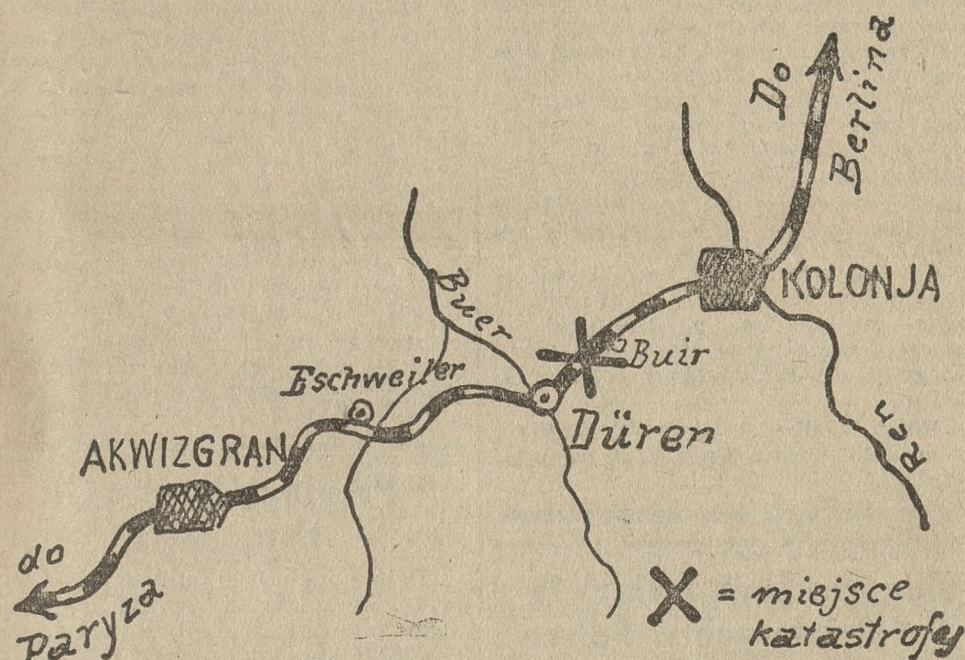
tastrofę i jej powody, aby nie dostały się do rąk interesowanych. Na miejscu katastrofy w Buir robiono trudności pasażerom polskim, którzy chcieli nadać telegramy do kraju.

Wśród powracających do kraju znajduje się również radca ambasady polskiej w Paryżu p. Wacław hr. Potworowski, który wyszedł cało jeden zaledwie z 4-ch pasażerów, podróżujących wagonem sypialnym, rozbitym zupełnie na pół.

Oficjalny komunikat niemiecki

Kolonja, 26. 8. (PAT). Komunikat oficjalny podaje do wiadomości, że w ciągu nocy dzisiejszej z pod szczątków pociągu pospiesznego Paryż—Warszawa, który wykoleił się wczoraj pod Dueren wydobyto zwłoki 4 dalszych ofiar katastrofy, których tożsamość nie może być jednak dotychczas ustalona. Maszynista Nordehaus, który odniósł

ciężkie obrażenia zmarł w ciągu nocy dzisiejszej. Ogólna ilość zabitych wynosi obecnie trzynaście osób. Na podstawie oficjalnych stwierdzeń Biuro Wolffa podaje, że powodem wykolejenia się pociągu był zbyt szybki przejazd zwrotnicy we wjeździe na stację Buir.

Miejsce katastrofy (x) pociągu pospiesznego Paryż — Warszawa

„Zeppelin“ przeleciał Ocean Spokojny

Nowy Jork 26. 8. (PAT) Sterowiec „Zeppelin“ przeleciał nad St. Francisco skierował się na zachód, zamierzając lecieć wzdłuż wybrzeży aż do Los Angeles.

Santa Cruz 26. 8. (PAT) O godz. 7,45 według czasu obowiązującego nad

Oceanem Spokojnym ukazał się nad miastem „Zeppelin“ lecąc na południe.

Los Angeles 26. 8. (Radio wł.) Dzisiaj rano o godz. 9,16 według czasu środkowo-europejskiego pojawił się „Zeppelin“ nad miastem Los Angeles.

Z konferencji mocarstw w Hadze

Decyzja zapadnie dzisiaj po południu

Haga, 26. 8. (PAT). Delegaci finansowi Francji, Belgji, Italji i Japonji zredagowali memoriał, w którym 4 mocarstwa precyzują swe ustne propozycje, uczynione przed kilku dniami Snowdenowi. Memoriał zawierać ma około 6 stron pisma. Dołączony będzie do niego list, wyjaśniający pewne punkty sporne. Memoriał ten odczytany będzie Snowdenowi dzisiaj. Panuje przekonanie, że memoriał nie zawiera żadnej nowej propozycji i ogranicza się jedynie do sprecyzowania ustnych propozycji, zakomunikowanych Snowdenowi przez Jaspara a wypełniających około 60 proc. żądań brytyjskich, dotyczących wysokości rat rocznych, przyczem wprowadzony ma być dla Anglii nowy system świadczeń w naturze, przewidzianych w planie Younga, korzystny dla Anglii.

Memoriał ma zawierać następnie prośbę, aby Snowden zakomunikował, w jaki sposób Anglja przyczyni się do

dziela powszechnego pojednania, celem wprowadzenia w życie planu Younga. Jeżeli Snowden odrzuci propozycje, konferencja stwierdzi wówczas, że przyczyną niepowodzenia jej była nieustępliwość brytyjska. Jeżeli natomiast dojdzie do porozumienia, konferencja powoła komitet do spraw organizacji planu Younga, którego siedzibą będzie Londyn.

Haga 26. 8. (Radio wł.) Oferta czterech mocarstw wierzyielskich wobec Anglii została dzisiaj rano o godz. 8,16 doręczona Snowdenowi, który zastrzegł sobie odpowiedź do dzisiaj po południu.

Londyn, 26. 8. (PAT). Z Hagi donoszą, że sytuacja rokuje pewne nadzieje. Zdaniem dzienników wskazuje na to przychylenie się 6 mocarstw do prośby Snowdena przedłużenia narad i wykorzystania, celem ustalenia szczegółów i przedstawienia na piśmie propozycji werbalnej, zgłoszonej w piątek ubiegły

przez Jaspara. Dzisiaj popołudniu dr. Stresemann brał udział w naradzie przedstawicieli 4 mocarstw, omawiających treść projektu propozycji w odpowiedzi na żądania angielskie. Poruszono również sprawę świadczeń w naturze i sprawę dostawy węgla angielskiego dla Włoch.

Bilety kolejowo-lotnicze

Warszawa, 26. 8. (AW). Ministerstwo Komunikacji opracowuje obecnie projekt nowego typu biletów kolejowych t. zw. kolejowo-lotniczych. Bilety te dawałyby posiadaczowi prawo odbywania części drogi samolotem pasażerskim. Projekt ten przewiduje również tę inowację w ruchu pocztowo-bagażowym.

Otwarcie bezpośredniej komunikacji

Gdynia 25. 8. (PAT) Dzisiaj odbyła się w Gdyni uroczystość otwarcia bezpośredniej komunikacji Gdynia — Nowy Jork, którą stale utrzymywać będą okręty towarzystwa The American Scantion Line. W uroczystości uczestniczył min. przem. i handlu inż. Kwiatkowski. Ponadto przybyli z Warszawy specjalnym pociągami min. pełnomocny Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej Stetson, doradca finansowy Banku Polskiego Dewey oraz szereg osobistości świata gospodarczego i prasy. Ks. biskup Okoniewski odprawił mszę połową, poczem w podniosłych słowach przemówił do zgromadzonych przed ołtarzem a następnie dokonał poświęcenia magazynów. Po mszy św. minister przemysłu i handlu inż. Kwiatkowski zwiędził budujące się gmachy chłodni, interesując się szczegółowo stanem prac budowlanych. Po zwiedzeniu chłodni p. min. Kwiatkowski wraz z licznymi zgromadzonymi gośćmi zwiędził okręt „Argosy” Tow. T. A. S. L., który w dniu dzisiejszym w godzinach wieczornych wyrusza w drogę do Ameryki.

Katastrofa eksplozja w fabryce tlenu Gersweiler, 26. 8. (Radio). W tutejszej fabryce tlenu nastąpiła dzisiaj rano o godz. 9 wielka eksplozja, skutkiem której 6 robotników zostało zabitych a 1 ciężko ranny. Przyczyny wybuchu dotąd jeszcze nie stwierdzono.

Zliwowanie gniazda bolszewickiego

Wilno, 26. 8. (AW). Wobec zamknięcia z początkiem nowego roku szkolnego w Radoszkowicach 6-klasowej białoruskiej szkoły panuje wśród Białorusinów w Wilnie wielkie zaniepokojenie. Zaniepokojenie to objawia się również wśród metodystów, którzy w tej szkole posiadali swą organizację. Najlepszym świadectwem, iż szkoła ta była również ekspozyturą bolszewicką w Mińsku, są obecnie liczne ucieczki uczniów tej szkoły do Rosji sowieckiej. Są oni tam przyjmowani jako dobrzy starzy przyjaciele i natychmiast angażowani jako specjaliści do pracy. Obecnie znów zanotowano wypadek ucieczki ucznia Jana Towszczyka, który, jak się okazuje, od jednego ze swych nauczycieli miał otrzymać 50 zł na podróż.

Samoloty sowieckie nad Polską

Stołpce, 26. 8. (AW). Onegdaj rano nad stacją kolejową Zahacie na wysokości 500 metrów krążył samolot sowiecki, który następnie odleciał w kierunku Połocka. Po kilku godzinach na pograniczu w pobliżu tej samej stacji widziano nad terenem polskim dwie eskadry samolotów bojowych sowieckich w liczbie 17 sztuk, które odleciały po kilkunastu minutach w stronę Sowieców.

Ulgi kolejowe dla jadących do Rzymu

Rzym 26. 8. (PAT) Dla dania możliwości licznym wiernym wzięcia udziału w uroczystościach jubileuszowych Piusa XI, które odbędą się we wrześniu, koleje włoskie przyznały 50 proc. zniżki na biletach do Rzymu nie tylko grupom, ale i pojedynczym podróżnym. Zniżki te udzielane będą w czasie od 1 do 30 września.

Poszukiwanie skarbów

Berlin, 25. 8. (Tel. wł.). Z Moskwy donoszą, że na posiedzeniu rady komisarzy ludowych uchwalono wznowić poszukiwania w podziemiach Kremla za

skarbami cara Iwana Groźnego, rzekomo tam ukrytymi.

Poszukiwania prowadzić będzie Polak, Ignacy Strzelecki, profesor archeologii na uniwersytecie moskiewskim. B. Z.

Kurs złotego Dzisiaj rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 1/4 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dzisiaj za 100 mkn. w dewizach — 211,92 zł, gotówką — 211,49 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,50 zł, gotówką — 172,16 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 26 sierpnia 1929.

Dzisiejsze zebranie miało nastrój nieco spokojniejszy, przeważa jednakże chęć kupna.

Na rynku papierów procentowych dopytowano się o 5 proc. poz. konwers. po 47 proc. i robiono transakcje 4 proc. list. zast. konwert. po 41 proc. Większe zapotrzebowanie zauważono 8 proc. list. dolarowych ziemsk., za które płacono 95 proc. bez odawców i bez notowania. 6 proc. listy żytnie były w zaofiarowaniu po 23,75, które jednakże nie znalazły odbiorców.

Zakęj bankowych wzgl. przemysłowych robiono transakcje Bk. Polskim po 166,— i R. Mayem po 100,—. Dopytowano się również o Cegielskiego po 37,— i C. Hartwiga po 38,—. Nieoficjalnie płacono za Sinnera 75,—.

Cedula urzędowa z dnia 26 sierpnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 47% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred.
41% +

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 166,— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 100,— +

Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 26 sierpnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:

	tr.	000,00 sp.	000,00 kup.	000,00
Belgja	008,90	008,92	008,88	
Nowy Jork	043,23	043,34	043,13	
Londyn	034,90	035,00	034,81	
Paryż	026,40	026,46	026,34	
Praga	171,66	172,09	171,23	
Szwajcaria	046,66	046,77	046,55	

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	117,25	117,00	116,25
5% poz. konv.	000,00	000,00	048,00
5% poz. premj. dol.	000,00	063,00	064,25
6% poz. dol.	000,00	000,00	083,00

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	000,00—117,00
Bank Polski	164,00—164,50
Bank Zachodni	000,00—073,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Spies	000,00—140,00
Firley	051,50—051,00
Cegielski	000,00—039,00
Ostrowieckie zakłady	000,00—082,75
Parowoz	000,00—025,50
Starachowice	000,00—026,50

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 26 sierpnia 1929

Pszemica march. od st. zał. 234,00—237,00

Tendencja słaba.

Zyto march. od st. zał. 189,00—193,50

Owies march. od st. zał. 168,00—174,00

Tendencja stała.

Jęczmień trowarny 210,00—227,00

Tendencja słabsza.

Jęczmień past. i przemysł. 167,00—186,00

Tendencja słabsza.

Kukurydza loco Berlin 214,00—216,00

Tendencja spokojniejsza.

Maka pszenna 29,25—34,75

Tendencja słabsza.

Maka żytnia 25,25—28,00

Tendencja słabsza.

Ospa pszena 11,50—12,25

Tendencja spokojna.

Ospa żytnia 11,25—11,50

Tendencja spokojna.

Rzepak 000,00—340,00

Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 40,00—48,00

Groch dr. jad. 28,00—34,00

Croch past. 21,00—23,00

Wyka 28,00—32,00

Makuchy rzepakowe 18,30—19,00

Makuchy niane 24,00—24,30

Wytłoki suche 11,50—11,60

Srut Soja 19,60—20,10

Płatki ziemniaczane 17,60—18,00

Zienn. jadl. białe i wczesne

czerw. 2,40—2,70

Zienniki jadalne nerkowe

i wczesne 3,70—4,00

Zienniki jad. inne żółte 2,60—3,00

Tendencja dla żyta: Term. zał. niejednolita, dostawa słaba.

Ogólna tendencja słab

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 26 sierpnia 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,975—47,175

Noty wielkie: 46,875—47,275

Rozwiązanie władz

Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu

Dekretem z dnia 24 sierpnia 1929 r. L. dz. 5304/U II. Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej rozwiązał władze Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, a mianowicie: Radę, Zarząd, Komisję Rewizyjną i Komisję Rentową.

Jednocześnie zamianował Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej Komisa-

rzem Rządowym Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu p. Stefana Wilczyńskiego, naczelnika wydziału Pracy i Opieki Społecznej przy Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu i Komisarza Okręgowego Związku Kas Chorych na Województwo Poznańskie i Pomorskie.

głosił p. Pawlicki. W końcu prezes p. Szulc mówił o kwestiach ogólnych. Po wyborze komisji zamknięto obrady. O godzinie 14 odbył się wspólny obiad w „Bazarze”, wydany przez Związek Zrzeszeń na cześć przybyłych gości. Po obiedzie zwołano gremjalnie wystawę. Dziś odbywają się dalsze obrady. (z)

Śp. Kazimierz Świerkowski

Dnia 24 b. m. zmarł w Pleszewie po długich, cierpliwie znoszonych cierpieniach znany w szerokich kołach kupiectwa wielkopolskiego przemysłowiec, śp. Kazimierz Świerkowski, właściciel drukarni i fabryki wyrobów papierniczych dawniej pod firmą F. K. Ziolkowski i Ska.

Urodzony w r. 1873 w Osieczniku, uczył się w Lesznie, potem praktykował w zaszczytnie znanej naówczas firmie Antoni Rose w Poznaniu, a następnie kondycjonował przez długi szereg lat w Niemczech. Wróciwszy do kraju osiadł w Pleszewie i założył tam do wspólności z p. F. K. Ziolkowskim, obecnym dyrektorem Drukarni i Księgarni Św. Wojciecha w Poznaniu, wspomniane wyżej przedsiębiorstwo, które w r. 1911 przejął na wyłączną swoją własność, rozszerzając je z czasem, dzięki swoim zdolnościom fachowym i wyrobionej rutynie kupieckiej, do bardzo poważnych rozmiarów. Ś. p. Zmarły był bardzo dzielnym i zabiegliwym przemysłowcem, to też dzięki mrówczej i wytrwałej pracy postawił przedsiębiorstwo swoje w stosunkowo krótkim czasie na wysokim poziomie gospodarczym. Z natury skromnego i cichego usposobienia śp. Świerkowski w życiu społecznym żywym udziału wprawdzie nie brał, ale ofiarą pracą i szlachetnymi zaletami charakteru zjednał sobie powszechny szacunek i poważanie, zwłaszcza wśród licznych rzesz znajomych i przyjaciół, którzy mieli możność bliższego z nim obcowania. Nie domagając od kilku lat na zdrowiu, śp. Świerkowski przekazał przedsiębiorstwo swoje w ostatnich czasach zięciowi swemu, p. S. Melińskiemu, który równie dzielnie prowadzi je pod firmą Wielkopolska Fabryka Wyrobów Papierowych K. Świerkowski w Pleszewie.

Śp. Kazimierz Świerkowski osierocił żonę oraz syna i dwie córki z pierwszego małżeństwa, p. Melińską, i młodszą, zamężną za starostę pleszewskiego p. dr. Władysława Wierczak. R. i. p.!

Pogrzeb odbędzie się w Pleszewie z domu żałoby we wtorek, 27 b. m. o godzinie 9.

Kongres Unji Związków Spółdzielczych w Polsce

Dziś o godz. 11 rozpoczął się w Auli Uniwersytetu II kongres Unji Związków Spółdzielczych w Polsce. Salę wypełnili po brzegi delegaci Polskiej Spółdzielczości ziem zachodnich, jak również inni działacze państwa. Kongres zagaił ks. prałat Stanisław Adamski, prezes Unji Związków Spółdzielczości w Polsce, poświęcając wspomnienie całorocznej pracy Spółdzielczości Polskiej, poczem przystąpił do powitania licznie przybyłych gości oraz przedstawicieli władz. Burzliwymi okłaskami powitano przybycie J. Em. ks. kard. Hłonda. Ks. Kardynał zwrócił się z krótkim przemówieniem do delegacji, podkreślając wagę akcji spółdzielczości, która przez zgromadzenie kapitałów i zasobów pieniężnych podnosi dobrobyt kraju, co znowu wpływa na umoralnienie całego społeczeństwa, gdyż unicestwia zupełną przewrotną akcję komunistyczną. Oświadczenie ks. Kardynała przyjęto do wiadomości hucznymi okłaskami.

Następnie witał ks. prałat Adamski doradcę finansowego przy rządzie polskim p. Dewey, który służył życzliwą radą przy gospodarczej odbudowie Polski. P. Dewey w krótkim przemówieniu w języku angielskim złożył kongresowi życzenia pomyślnych obrad, podkreślając jednocześnie wagę akcji współdzielczości na gruncie polskim, gdzie rolnictwo i jego pochodne gałęzie stanowią o dobrobycie i rozwoju innych gałęzi przemysłowych. Po powitaniu innych przedstawicieli władz państwowych (wicewójewoda Gronziewicz, samorządowych bankowości, duchowieństwa, szczególnie życzliwie powitano delegata spółdzielczości Czechosłowacji dr. Krakoszkę oraz dyrektora spółdziel-

czości w Niemczech Webera. Krótkie przemówienie wygłosił również prof. Stanisław Wojciechowski, poczem ukonstytuowało się prezydium kongresu.

Marszałkiem wybrano ks. infulatę Adamskiego, dalej poproszono do stołu prezydjalnego p. dyr. Dębskiego ze Lwowa, na sekretarza p. Raszęję z Bydgoszczy.

Wybór komisji statutowej odesłano do załatwienia Radzie Unji Spółdzielczości, poczem zabrał głos naczelny dyrektor Banku Polskiego dr. Władysław Mieczkowski, którego wywody podano w numerze porannym.

Zmierzch akcji metodystów

Od niedawna prowadzona z wielką energią i olbrzymim nakładem dolarów akcja metodystów zaczyna obecnie słabnąć i wprost zanikać. Obserwować to możemy z ostatnich niepowodzeń metodystycznych agitatorów, którzy nieznalazszy posłuchu wśród ludności polskiej, usiłowali przeszczerpić zasady metodystyczne wśród ludu białoruskiego. Ale i to nie pomogło. Mimo wydawnictw w języku białoruskim i kazań, nabożeństwa ich świecą pustkami, tak, że na nich zaledwie parę osób (5—6), a nawet coraz częstsze są wypadki, że nabożeństwa ich odbyć się nie mogą z powodu braku słuchaczy. Dziś już jest tak w Wilnie i w szeregu innych miejscowościach. Charakterystycznym jest także fakt, że oto niedawno główny „biskup” metodystyczny przeniósł swą siedzibę z Warszawy do Słonima, niewielkiego miasteczka w woj. nowogrodzkiej. Była to próba ratowania „zagrożonych” placówek, która w rezultacie spowodowała całkowite bankructwo nowych proroków na naszych ziemiach wschodnich. Jak krążyć pogłoski, ma być w najbliższym czasie zamkniętą misją metodystyczna dla Żydów t. zw. „Iudisze Mision”.

Dziś w Polsce mamy 2 misje metodystyczne w Warszawie, po 1 w Wilnie, Poznaniu, Lwowie, Katowicach, Gdańsku oraz po 1 w mniejszych miasteczkach, jak Ostrów, Grudziądz, Chodzież, Czarny Łąt, Słonim, Radoszkowice, Skolimów, Klarysew. Ogółem zatem mamy 15 punktów metodystycznych, z których jeden w Warszawie oraz w Wilnie, Słonimie i Radoszkowicach prawie nie istnieją, gdyż prowadzą zupełnie rachityczny żywot, reszta zaś punktów skupia znikome garstki „wiernych”. Akcja fałszywych proroków już się kończy, gdyż kończą się także dolary. (KAP)

Przyjazd kardynała Faulhabera

Dziś popołudniu o godzinie 14,15 pociągiem „Lux” z prawie trzykwateransowym opóźnieniem przybył do Poznania kardynał monachijski ks. dr. Faulhaber. Na dworcu, przybranym sztandarami o barwach polskich i papieskich, powitali dostojnego gościa ks. Prymas kardynał dr. Hlond w otoczeniu licznej kleru, przedstawiciele rządu, miasta i wojskowości. Organizacje katolickie ze sztandarami utworzyły szpalę.

Kardynałowie Faulhaber i Hlond udali się karetą do pałacu prymasowskiego. O godzinie 16, po śniadaniu, kardynał z Monachium zwiedził katedrę, poczem wieczorem będzie na raucie, wydanym przez ks. Prymasa Hłonda na jego cześć.

Uzupełnienie

W uzupełnieniu naszej notatki o przyjęciu wycieczki przemysłowców i finansistów szwajcarskich donosimy, że wycieczka ta została powitana na dworcu również przez p. konsula Niedziałę imieniem prezydium Związku Fabrykantów.

Kino Renaissance, Poznań,
Dziś i dni następne
OSTATNI CAROWIE
w roli głównej Maciste.

ZNAMOMITA WODA KOŁONSKA MAJOLA

PW 10682-6, 444

Wszechpolski zjazd cechów rzeźnickich

Dnia 24 b. m. rozpoczęły się w Poznaniu obrady IX Wszechpolskiego Zjazdu delegatów Cechów Rzeźnickich i Wędliniarskich.

Na ten zjazd przybyli delegaci z wszystkich zakątków Polski oraz z zagranicy.

W sobotę odbyło się w sali „Domu Rzemieślniczego” informacyjne zebranie zarządu głównego.

Następnego dnia o godz. 6 z rana nastąpiła zbiórka na terenie Rzeźni Miejskiej, poczem delegaci gremjalnie zwiedzili zabudowania i urządzenia rzeźni.

O godz. 8,30 uformował się długi, barwny korowód z przeszło 40 sztandarami, który przy dźwiękach orkiestry udał się na uroczyste nabożeństwo do kościoła farnego. W czasie mszy św., którą odprawił ks. prałat Prądzyński, wykonało pienia religijne Kółko Śpiewackie przy Cechu Rzeźnickim. W końcu wygłosił ks. prałat stosowne kazanie.

Po nabożeństwie ruszył pochód, w którym uczestniczyło przeszło 2 tys. osób ulicami miasta przy dźwiękach orkiestry do sal Belwederu na wspólne śniadanie. Piękną atrakcją pochodu była banderka na koniach.

Po śniadaniu zgromadzili się uczestnicy w wielkiej sali, gdzie Zjazd powitał w serdecznych słowach gospodarz zjazdu, starszy cechu poznańskiego p. Mikołaj Górski. Owacyjnie witano szczególnie kolegów przybyłych z Czechosłowacji. Po odśpiewaniu kilku utworów przez Kółko Śpiewackie — otworzył Zjazd p. K. Syller, który podkreślił iż rok 1921 był rokiem historycznym w dziejach Związku, gdzie zjechali się delegaci celem położenia fundamentów pod gmach Związku. Związek po za sprawami zawodu w pierwszym rzędzie ma na oku dobro kraju. Następnie wita zgromadzonych przedstawiciele władz, gości, delegatów i prasę.

Po wniesieniu okrzyku na cześć Rzeczypospolitej, Jej Prezydenta i Czechosłowacji, nastąpiło oficjalne składanie życzeń. Między innymi złożyli je p. radca Wasilkowski im. Ministerstwa Przemysłu i Handlu, radca dr. Celichowski im. województwa pomorskiego, radca dr. Czasz im. Prezydenta miasta i Rady Miejskiej. Następnie przemawiał kolega z Czechosłowacji p. Szlesinger i 3 dalszych delegatów z Czech, którzy dla sztandaru związkowego ślicznie i cennie złożyli gwóźdź.

Odczytano też list z życzeniami od p. konsula czechosłowackiego.

W dalszym ciągu życzenia składał m. i. prezes Izby Rzemieślniczej p. Staszak, komisarz Izby Rzemieślniczej

w Katowicach p. Juzwa, poseł Miklaszewski podkreślając, że rzemiosłu potrzeba silnej i jednolitej organizacji, by sobie móc wywalczyć to co jej potrzeba.

Jako członek Rady Miejskiej przemawiał p. Libera. Stwierdził on, że na terenie Rady Miejskiej stał i stoi zawsze po stronie słusznych praw rzemiosła. Dalej przemawiali radca Frankowski im. Izby Rzemieślniczej w Włocławku, syndyk Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu p. Biszof, p. Janiak im. Zw. Siodlarzy, p. Szybiłło im. Stowarzyszenia Kupców w Łodzi i t. d.

W końcu odczytano pisma gratulacyjne, nadesłane od ks. Prymasa, na którego cześć wniesiono entuzjastyczny okrzyk.

Następuje wygłaszanie licznych referatów zawodowych. O „ustawodawstwie podatkowym” w stosunku do zawodu rzeźnicko-wędliniarskiego mówił p. J. Mandrysz, prezes ekspozytury w Rybniku. Referat n. t. „Ustawa o polskim prawie przemysłowym, a reorganizacja Związku” wygłosił p. Weber z Warszawy, a o „uczniach w zawodzie rzeźnickim” referował p. Woschke z Ostrowa.

Na temat sytuacji rzemiosła w Polsce z uwzględnieniem rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego mówił M. Drzewiecki ze Lwowa, a na temat nowoczesnego chłodnictwa w branży mięsnej — p. inż. St. Byszewski z Warszawy.

Prezes p. Szczepański z Torunia mówił o rzeźnickich spółdzielniach gospodarczych, a p. Czesław Potocki o fachowej kalkulacji i ustawie o cenach maksymalnych.

W końcu nastąpiło wygłoszenie sprawozdań. Sprawozdanie sekretarza odczytano — zaś z sprawozdania skarbnika p. Szymkowiaka wynika, iż dochodu było w roku sprawozdawczym 24 610,26 zł, rozchodu 23 292,75 zł.

Na wniosek komisji rewizyjnej w osobie p. Przybyły, udzielono zarządowi pokwitowania.

Przystąpiono do wyboru zarządu. Prezesem wybrano ponownie p. K. Syllera. Dalej w skład zarządu weszli pp.: C. Potocki, Z. Szymkowiak, Alankiewicz, Woschke-Ostrów, Gutkowski-Bydgoszcz, A. Galantowicz-Gniezno, W. Zwołński-Pomorze, J. Mandrysz-Rybnik, A. Różycki-Kraków, A. Zagodziński-Tomaszów, Mazowiecki i Kwapiński - Warszawa. Prócz tego wchodzi do zarządu wszyscy prezesi Zw. poszczególnych okręgów. Budżet na rok 1930 uchwalono w wysokości 87,230,00 zł. Składki miesięczne ustalono na 1 zł.

Dziś dalszy ciąg obrad. (z)

Wszechpolski zjazd jubilerów i złotników

Dnia 25 b. m. rozpoczęły się w Collegium Medicum dwudniowe obrady II. wszechpolskiego Zjazdu samodzielnego jubilerów, złotników, zegarmistrzów, rytowników i brzoźników.

Na zjazd przybyli liczni delegaci z całej Polski, by wspólnie omówić ważne sprawy zawodowe i ustalić program dalszej pracy.

Wobec 250 zgromadzonych delegatów i gości, otworzył obrady prezes związku Szulc, witając przedstawicieli władz, urzędów, gości i delegowanych, oraz przedstawiciela przemysłu zegarmistrzowskiego p. Adrien Brandta z Szwajcarii.

Po wniesieniu okrzyku na cześć Rzeczypospolitej, Jej Prezydenta i po powołaniu prezydium honorowego, przeczytano nadesłane listy i telegramy.

Następnie przystąpiono do składania oficjalnych życzeń. Imieniem Prezydenta miasta, Rady Miejskiej i Magistratu złożył życzenia dr. Czasz. Serdeczne życzenia złożył także poseł p. Miklaszewski, mówiąc o konieczności łączenia się rzemiosła.

Następnie mówił p. Brandt z Szwaj-

carii, który, składając życzenia, wyraził podziw, dla polskiej pracy zbiorowej, jaką oglądał na P. W. K. Wszystko, co widział, zachwyca go i wyraża radość, że członkowie Zrzeszeń zamierzają zjednać wspólnie Szwajcarię, gdzie będą się mogli bliżej zetknąć z kolegami szwajcarskimi.

Dalej życzenia złożyli pp. Bartkiewicz im. Zw. Tow. Przemysłowo - Rzemieślniczych, p. dyr. Stiller i inni. Na obradach niedzielnych wygłoszono szereg fachowych referatów.

O zagadnieniu organizacyjnym mówił p. Szczepański. Obszerny referat n. t. „Konieczność racjonalnej kalkulacji kupieckiej” wygłosił p. Sikorski. Na temat reformy podatkowej mówił p. Pożwiński, zaś o stosunku fabrykanta i hurtownika do detalisty, referował p. Stark.

P. Kandziora mówił o taksowaniu wyrobów ze złota i srebra. O zagadnieniach grawerskich referował prezes Zw. Złotników i Rytowników p. Godlewski. Referaty o sprawach terminatorskich, rewizjach za przemycanym towarem i wspólnej wycieczce do Szwajcarii wy-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili O najbliższej przeszłości i przyszłości

Ostatnie sprawozdanie izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu ze stanu przemysłu i handlu zaczyna się od słów: „zmiany zasadniczej niema”; naogół panuje spokój właściwy temu okresowi; obroty znacznie się zmniejszyły; wyjątek stanowią z natury rzeczy takie dziedziny sezonowe jak np. branża maszyn rolniczych.

Nie wydaje się nam, aby spokój panujący w przemyśle i handlu poznańskim przypisać należało w głównej mierze „ogórkowości” sezonu. Sądziemy raczej, że obecną sytuację charakteryzuje dostosowywanie się produkcji do zmniejszonych możliwości zbytu. Dotyczy to również, a raczej przede wszystkim tych branż, dla których czas obecny jest sezonem. Wszak czytamy w dalszym ciągu wzmiankowanego sprawozdania, że w przemyśle i handlu maszyn rolniczych wprawdzie w lipcu ruch znacznie się ożywił w porównaniu z miesiącami przedsezonowymi, jednak wykazał on w porównaniu z lipcem 1928 r. znacznie mniejsze obroty. Poza przyjętymi wcześniej zamówieniami przedsezonowymi, nowe zamówienia napływały tylko w zakresie minimalnym. Jedynie w branży konfekcyjnej, dzięki pomyślnej pogodzie oraz przyplywowi gości na P. W. K. obroty były zadowalniające, przewyższając obroty z lipca roku ubiegłego.

Natomiast w większości innych gałęzi wytwórczości lipiec był gorszy niż czerwiec. I tak w przemyśle meblowym liczba zatrudnionych robotników uległa dalszej redukcji, w przemyśle drzewnym — mimo ukończenia kampanji tartacznej — niema jeszcze mowy o rozpoczęciu sezonu sprzedaży i zakupów. Taka n. p. branża kolonialna — spożywcza, mniej niż inne narażona na nagłe zmiany, musiała w lipcu zanotować obroty mniejsze o co najmniej 20 proc. w porównaniu z czerwcem. Na pogorszenie się położenia skarżą się przemysły ceramiczny i papierniczy, przemysł zaś wódczanolikierowy notuje wzrost procentu zaprotostowanych weksli.

Niemal wszystkie gałęzie przemysłu pracują ze stałym ograniczeniem ilości dni pracy. Stan ten nie rokuje szybkiej zmiany na lepsze, gdyż raz utrwalał, tylko bardzo powoli będzie likwidowany, z drugiej jednak strony przyczynia się do utrzymania stosunkowo zdrowej atmosfery na rynku. Koniec końców od początku lipca po dziś dzień zarządzono w okręgu poznańskim tylko trzy nowe nadzory sądowe, a nowych postępowań upadłościowych nie było żadnych. Świadczy to o wytrzymałości kół gospodarczych na zrządzenia losu, do których to ciosów zdołaliśmy przywyknąć. Świadczy to również o tem, że wskutek kryzysu (mniejszych obrotów a tych samych kosztów generalnych i podatków) topnieją kapitały obrotowe, zasilone w ubiegłych latach dobrej konjunktury.

Kiedy nastąpi zmiana na lepsze? Trudno to przewidzieć. Faktem jest, że nie można liczyć na po-żniwne ożywienie się obrotów handlowych, mamy bowiem jeszcze obfite zeszłoroczne zapasy, tak, że wynik zbiorów przynajmniej jesienią r. b. nie będzie tym potężnym motorem, tą dźwignią życia gospodarczego, którą bywa zazwyczaj.

Krótkie informacje gospodarcze

— W pierwszym półroczu r. b. wywieziono do Francji 57.975 tonn wozów motorowych, wartości ogólnej 831 milj. fr. t. j. przeszło o 100 proc. więcej niż w pierwszym półroczu r. 1928.

— Zamknięcie oddziału Banku Dalekiego Wschodu w Chabinie, wywołało popłoch wśród kupców chińskich. Kupcy chińscy zdecydowali się zażądać 6-cio miesięcznego moratorium w związku ze skutkami katastrofalnymi spowodowanymi zamknięciem wschodniej kolei chińskiej.

— Bilans handlowy Szwecji za I półrocze kształtuje się następująco: import — 817.600.000 koron, eksport — 762.200.000 koron. Deficyt wynosi 55.000.000 koron.

— Z początkiem września wejdzie w życie nowa taryfa kolejowa czechosłowacko-austriacka, która obejmuje wszystkie towary za wyjątkiem węgla.

— W Maroku francuskim w r. 1931, odbędzie się międzynarodowa wystawa kolonialna

I Ogólnopolski zjazd właścicieli i dzierżawców mleczarni

Jak już donosiliśmy, odbył się w ub. sobotę pierwszy ogólnopolski zjazd właścicieli i dzierżawców mleczarni. Otworzył zjazd p. prezes Klemens Wolski, wyrażając nadzieję, że obecny zjazd przyczyni się waleń do unormowania stosunków w polskim mleczarstwie i do usunięcia lub przynajmniej załagodzenia jego bolączek. Następnie przystąpiono do wyborów prezydium, w skład którego weszli następujący pp.: prezes Wolski, jako przewodniczący, oraz jako członkowie: Skarżyński z Przeworska, Szablowski z Kalisza, Leitner z Krakowa, Szczepański z Poznania, Jagiello z Warszawy, oraz Nowaczyk z Katowic. Na zjazd nadesłano cały szereg telegramów gratulacyjnych, m. in. od protektora zjazdu, p. ministra przemysłu i handlu inż. Kwiatkowskiego. Imieniem Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu złożył życzenia pomyślnych obrad p. wicedyrektor Piotrowski.

Pierwszy referat wygłosił p. Wł. Szczepański z Poznania n. t. stanu polskiego mleczarstwa prywatnego. Na wstępie poddał krytyce te zarzuty, jakie się stawia mleczarstwu prywatnemu, faworyzując spółdzielczość. Małe placówki mają rzekomo płacić niskie ceny doświadczeń, mają być dla nich nieodpowiednim przykładem organizacji, zaś upadając, mają swych dostawców — rolników narażać na poważne szkody. Referent dowodziłszy zapomocą cyfr i statystyk niesłuszności tych zarzutów, wskazał zalety, jakie mają właśnie prywatni pionierzy polskiego mleczarstwa, którzy torowali drogę mleczarstwu spółdzielczemu, a obecnie giną pod ciężarem przywilejów, jakie otrzymały spółdzielnie.

Powyższy referat stał się przedmiotem ożywionej, kilkugodzinnej dyskusji, w której zabierało głos kilkudziesięciu mówców, reprezentujących mleczarstwo całej Polski. Zasadniczym tematem każdego prawie przemówienia, było narzekanie na nierównomierną opiekę kół miarodajnych nad mleczarstwem prywatnym a spółdzielczym. Instytucje kredytowe w pierwszym rzędzie, czasem zaś wyłącznie, udzielają pożyczek spółdzielniom, pomijając mleczarstwo prywatne. Izby skarbowe stosują jaknajdalej idące ulgi i zwolnienia podatkowe dla spółdzielni, przyciskając jednocześnie „śrubę podatkową” nad mleczarstwem prywatnym. Mówcy przytaczali liczne przykłady, że pomimo tych utrudnień, prywatne placówki wykazują częstokroć lepsze rezultaty, niż uprzywilejowane spółdzielnie, a nawet placą czasem wyższe ceny swym dostawcom. — Przy okazji wspomniano o zbyt niskim poziomie szkół zawodowych, mleczarskich. M. i. z wielkim nakładem kosztów i staran utworzona szkoła we Wrześni nie wykazuje dostatecznych rezultatów swej pracy.

Następnie zabrał głos p. dyr. Dobroszyński ze Zw. gospod. spółdzielni mleczarskich i wygłosił referat o eksporcie

masła w Polsce i zagranicą. Zasadniczym tematem referatu było zwrócenie uwagi na konieczność standaryzacji wywożonego masła i jego opakowania. — Następnie prelegent wskazał na konieczność opanowania przez nasz eksport pojemnego rynku angielskiego, który dotąd wchłania zaledwie kilkanaście procent naszego eksportu. Jest to szczególnie ważne i aktualne obecnie, wobec podwyższenia przez Niemcy cła wywozowego na masło do 50 Rm. za 100 kg.

Również i ten referat wywołał ożywioną wymianę zdań. Przedstawiciel Izby przemysłowo-handlowej w Bydgoszczy, p. Piechocki, przedstawił w dłuższym wywodzie sposoby, jakimi Izby chcą usunąć nasz eksport masła. W punktach wypadowych naszego wywozu mają powstać laboratoria, które będą badały 10 proc. wszelkich transportów masła. Towar nieodpowiedni nie otrzyma pozwolenia na wywóz i będzie musiał być sprzedany w kraju. Jakkolwiek system ten ma pewne braki, to jednak tylko tym sposobem można uniknąć głośnych swego czasu afer fałszerycznych, szkodzących polskiej marce zagranicznej. Większość obecnych zgodziła się na racjonalność tego systemu.

Następnie powierzono prezydium zjazdu opracowanie postulatów i potrzeb polskiego mleczarstwa, wynikłych z dyskusji, w jednolitą rezolucję, którą uchwalono wysłać przez specjalną delegację do stolicy, zwiastując, że część tych zadań będzie musiała być uchwaloną przez parlament, ze względu na ustawowy charakter dotychczasowych przepisów. Prezydium udzielono w tym względzie całkowitej plenipotencji.

Po załatwieniu w wolnych głosach szeregu spraw formalnych zjazd oficjalnie zamknięto, a prezydium przekształciło się w specjalną komisję przez kooptację kilku nowych członków z pośród uczestników zjazdu. Komisja, której praca trwała przez całe popołudnie w sobotę, oraz przez niedzielę, dokonała ostatecznego sformułowania postulatów zjazdu w jedną rezolucję, w której zasadniczo żąda się: 1) równouprawnienia mleczarni prywatnych ze spółdzielczymi przez a) równomierny podział kredytów, jakie stoja na ten cel do dyspozycji ministerstwa skarbu, b) przyznanie mleczarstwu prywatnym tych samych ulg i zwolnień podatkowych, z jakich korzystają spółdzielnie; 2) zreformowania obecnego zawodowego szkolnictwa mleczarskiego, ewentualnie utworzenia specjalnej katedry mleczarskiej przy jednym z uniwersytetów, celem wyszkolenia zawodowych sił naukowych; 3) jaknajszybszego załatwienia sprawy unormowania wywozu masła.

W sobotę, 24 b. m. wieczorem, odbył się w salach Dworu Huggera na P. W. K. bankiet zjazdowy, na którym w miłym nastroju spędzono kilka godzin. W niedzielę uczestnicy zjazdu zwiędali gremjalnie P. W. K.

Zjazd delegatów Izby przemysłowo-handlowych

Wczoraj rozpoczął się w Poznaniu zjazd delegatów Izby przemysłowo-handlowych, Rumunji, Czechosłowacji, Turcji, Jugosławii i Grecji. Gości powitał jako gospodarz prezes Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu p. dr. Drzażdżyński w przemówieniu w języku polskim. Następnie przemawiali imieniem ministerstwa spraw zagranicznych p. min. Bertoni, imieniem ministerstwa przemysłu i handlu dyr. dep. przemysłowego p. Julian Dąbrowski, imieniem izby greckiej przemawiał przedstawiciel izby handlowych w Atenach i Salonikach, P. Petras i Pireusie, p. Stomatopoulos, imieniem izby rumuńskiej przemawiał dyrektor dr. Lazar Iliesco, przedstawiciel ministerstwa skarbu, imieniem izby przemysłowo-handlowej w Pradze przemawiał p. prezydent Arnost Grossmann, z Pragi wręczając złoty medal dla izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu. Imieniem Turcji przemawiał sekretarz generalny izby handlowej w Stambule p. M. Djemal Bey, imieniem Jugosławii przemawiał p. Milan Živanović z Białogrodu. W skład prezydium powołano m. i. pp. prezydenta Grossmanna z Pragi, dr. La-

zara Iliesco jako przedstawiciela Rumunji, p. Djemal Bey ze Stambułu jako przedstawiciela Turcji, p. Milivoje Kostića z Białogrodu i prezesa izby handlowej w Grudziądzu inż. Koludskiego, prez. Gadowskiego z Sosnowca i prez. Geyera z Łodzi.

Obrady toczyły się w języku francuskim. Referat na temat wzajemnych stosunków gospodarczych pomiędzy krajami reprezentowanymi na zjeździe a Polską wygłosił dyrektor izby przemysłowo-handlowej w Warszawie p. St. Wartalski. Referat o możliwościach współpracy izb przemysłowo-handlowych wygłosił dyr. poznańskiej izby przemysłowo-handlowej dr. Waschko, proponując projekt statutu t. zw. Porozumienia Izby Przemysłowo-Handlowych Europy Środkowej i Południowej.

W południe na cześć gości odbyło się śniadanie w dworze Huggera wydane przez Związek Izby przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej Polskiej. Po południu zwiędano Powszechną Wystawę Krajową, a wieczorem byli goście na arenie P. W. K. gdzie na ich cześć spalono ognie sztuczne. Wieczorem o godz. 22.30 przedstawiciele izb przemysłowo-handlowych podejmowali na rancie w ratuszu p. prezydent Ratajski.

W dniu dzisiejszym w sali 18 kol.

minus rozpoczęły się dalsze obrady komisji. W południe w Białej Sali Bazaru podejmowali gości obiadem Związek Izby przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej Polskiej. (k)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Jubileuszowy zjazd kupiectwa pomorskiego w Grudziądzu. We wrześniu br. odbędzie się w Grudziądzu ogólnokupiecki zjazd z okazji jubileuszu Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu. Zjazd zapowiada się bardzo licznie i interesująco. Doceniając jego wartości i znaczenia, uchwalili zarząd Z. T. K. na Pomorzu zaprosić na ten zjazd Pana Prezydenta Rzplitej, ministra P. i H. i innych dygnitarzy.

(k) Stosunki handlowe z zagranicą oraz w kraju. Pewna firma francuska pragnie pośredniczyć w nawiązywaniu transakcji pomiędzy firmami polskimi a francuskimi z branży włókienniczej, nowości i galanterji. Pewna firma niemiecka pragnie nawiązać kontakt handlowy z firmą, mogącą przejąć drogą licencji sposób fabrykacji preparatów odżywczych j. np. przyprawy do zup itd. W czasie od dnia 1 do 8 września 1929 r. odbędzie się Targi Wiedeńskie. Pewna fabryka sukna w Bielsku poszukuje zastępcy na miasto Poznań na sukna czesankowe na męskie ubrania. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje również, że dnia 19 sierpnia b. r. odbędzie się przetarg w filji zakładu zaopatrzenia intendenckiego w Warszawie, ul. Przejazd 15, na następujące artykuły: łóżka siatkowe metalowe, łóżka żelazne koszarowe, materace włosiane, poduszki z trawy morskiej, krzesła gietę, biurka amerykańskie, fotele biurowe amerykańskie, etażerki biurowe, stoły konferencyjne długie, pokryte linoleum, stoliki szkolne, stoły kancelaryjne, stoły koszarowe, szafy uczniowskie, szafy kancelaryjne, ławy koszarowe, wieszaki 45-o hakowe i kosze do papierów. Wszelkich bliźszych informacji udziela bezpośrednio filja wojsk. zakł. zaop. i tab. (pokój 195) od godz. 11—13. Firmom nienależącym do okręgu Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu udziela się informacji po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej w wysokości zł 3.

Z ZAGRANICY

(z) Rolnicy francuscy domagają się ochrony cen zbóż produkcji rodzimej. Szerzeg parlamentarzyistów z ugrupowań rolniczych zwróciło uwagę ministrowi rolnictwa na niskie cen zbóż, co przy spodziewanych doskonałych zbiorach wytwarza dla producentów rolnych pesymistyczną perspektywę. Rolnicy francuscy domagają się przeprowadzenia szeregu zarządzeń o charakterze protekcyjnym, jako to: zabronienia importu, zakazu zakupywania poza granicami Francji zbóż. Minister odpowiedział, iż sprawę tę podda gruntownemu zbadaniu, w każdym razie trzymać się będzie zasady równowagi między producentem i konsumentem.

Z WYDAWNICTW

(w) Statystyka cen. Wyszedł z druku, nakładem głównego urzędu statystycznego, zeszyt piąty — majowy miesięcznika p. t. „Statystyka cen”. Dotychczas, dane z zakresu statystyki cen główny urząd statystyczny ogłaszał w „kwartalniku statystycznym” w osobnym dziale. Wydawanie nowego miesięcznika zastępuje na uznanie, umożliwi bowiem bardziej aktualne publikowanie danych. Zeszyt pierwszy zawiera szczegółowe tablice cen oraz wskaźników za styczeń — czerwiec 1929 r. Poza tem w tablicach są podane dla porównania dane miesięcznymi i przeciętne roczne za szereg lat wstecz, co ułatwia wykorzystanie materiału w szerszym zakresie. Wydawnictwo „Statystyka Cen” wychodzi regularnie, dnia 1, każdego miesiąca.

Urzędowa cedul. Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 26. 8. 1929.

Warunki: Handel hurtowny, parytet Poznań, ładunek wagonowo, dostawa bieżąca, za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne”
parytet Poznań

Zyto nowe suche zdadne do przemiału	25,50—26,50
Uspokobienie słabe.	
Pszenica nowa sucha zdadna do przemiału	42,00—44,00
Uspokobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	26,50—27,50
Jęczmień browarowy	28,50—31,50
Uspokobienie spokojne.	
Owies nowy	23,00—25,50
Uspokobienie spokojne.	
Maka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (7 %)	39,50
Uspokobienie słabe.	
Maka pszena 65 % wł. worka	68,00—72,00
Uspokobienie słabe.	
Otręby żytnie	19,25—20,30
Otręby pszenne	21,75—22,70
Rzenak	68,00—71,60
Groch Victoria	65,00—70,50
Ogólne uspokobienie słabsze.	

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Katastrofalne zderzenie samochodów

Jedna osoba poniosła śmierć, jedna jest ranna — Obydwa samochody zniszczone

Straszną katastrofą samochodową wydarzyła się dziś około godz. 6 przy zbiegu ulic Libelta i Wałów Kościuszkich, mianowicie zderzyły się dwa samochody, wskutek czego jedna osoba poniosła śmierć, a druga ranna. Śmiertelnie poraniony został zatrudniony w dancingu na Wesołem Miasteczku kelner Witold Szczerbiński i zmarł wkrótce po przewiezieniu go do lecznicy miejskiej. Towarzysz jego, również kelner z dancingu na Wesołem Miasteczku, Jan Strom, został lżej pokaleczony. Szczegóły tej strasznej katastrofy są następujące:

Rano o godz. 6 Wałami Jana III od strony ul. Fredry jechał samochód osobowy p. Winterowej (Marsz. Focha 38), kierowany przez szofera Walentego Steca, zam. przy ul. Dąbrowskiego 78. Z drugiej strony, ulicą Cieszkowskiego od strony placu Nowomiejskiego jechał samochód ciężarowy, naładowany mięsem, własność p. Stanisława Michałowskiego z Buku, kierowany przez tamże zamieszkałego szofera

Leona Kaźmierskiego. Przy zbiegu ulic samochód ciężarowy wjechał na samochód osobowy i odrzucił go z taką siłą, że ten wpadł na pobliską budowlę. Jadący jako pasażerowie kelnerzy Strom i Szczerbiński zostali wyrzuceni na bruk. Stan Szczerbińskiego był opłakany, gdyż w głowę wbił mu się resor samochodu, tak, że był już w agonii, gdy go przewieziono do lecznicy miejskiej, gdzie zmarł w godzinę po wypadku. Pokaleczenia Stroma są lżejszej natury. Obydwa samochody są zderzone i niezdolne do dalszego użytku. Kierowca samochodu ciężarowego, widząc zbliżającą się dorożkę, zahamował tak nagle, że jego auto, ciężko naładowane, wywróciło się do góry kołami. Straszna katastrofa wywołała duże poruszenie. Panuje przekonanie, że nieszczęście to spowodowane zostało brakiem należytej uwagi, jaką powinni byli wykaazać zwłaszcza u zbiegu ulic. (k)

Festyn pływacki

Widowisku przyszedł się przeszło 7 000 ludzi

Tak popularny zagranicą festyn pływacki, połączenie biegów sportowych z humorystycznymi oraz z pokazami, odbył się wczoraj na pływalni związkowej, ściągając tłumy publiczności, która z wielkim zainteresowaniem śledziła poszczególne punkty ciekawego i bogatego programu. Widzów naliczono przeszło 7 000. Impreza, trwająca z małymi przerwami przeszło 4 godziny, sprawiła publiczności zupełne zadowolenie.

Wyniki poszczególnych biegów podajemy w dziale sportowym, tutaj zwrócimy uwagę na stronę widowiskową festynu. Do ciekawych pod tym względem należały biegi z przeszkodami, potem z jajkiem na łyżce, oraz pełen humoru bieg pań powyżej lat 45, którego aktorami byli naturalnie efektownie poprzębierani zawodnicy. Salwy śmiechu wybuchaly wobec skoków humorystycznych, do których stanęła piątka w kostiumach, tak samo ciekawa pantomina, kończąca się kąpielą wszystkich aktorów widowiska, — cząstwą od rybaka, a skończywszy — na niemowlęciu w powijkach. Podziw wzbudzał również pokaz pływania w więzach, demonstrowany udanie przez p. Wöllera. Wreszcie wywołujący ogólne zaniepokojenie mecz z Hawajczykami zwrócił na siebie powszechną uwagę. Ciekawy był tak wygląd półdzikich wyspiarzy, jak i gra ich niezwykła.

W następną niedzielę o godz. 16 odbędzie się drugi festyn pływacki, podczas którego zostaną rozdane nagrody zwycięzcom biegu „Wpław przez Poznań o puchar „Wielkopolskiej Ilustracji“.

Awantura na cmentarzu

Tłum ludzi niezłownych zmarłemu przeszkodził pogrzebowi

Z Nakła donoszą nam:

Terenem gorszących zajęć był w wczorajszą niedzielę cmentarz w Nakle. Miał się tam odbyć pogrzeb inżyniera cukrowni nakielskiej, Jana Brzostowskiego, który, jak donosiliśmy w sobotę, zginął śmiercią samobójczą. O zmarłym było wiadomo, że cierpił od dłuższego czasu na chorobę nerwową i należy wobec tego przyjąć jako bardzo prawdopodobne, że chory popełnił samobójstwo w stanie nieprzytomności. Władza duchowna tak też potraktowała postępek zmarłego i obrzęd pogrzebowy miał się odbyć według zwykłego ceremoniału. Atoli znaleźli się w Nakle ludzie niezłowni zmarłemu, którym taki obrót sprawy się nie spodobał; w zaciekleści swej posunęli się aż do profanacji miejsca poświęconego spokojowi zmarłych i zagrozili, że nie dopuszczą do spuszczenia zwłok do grobu. Ks. prob. Geppert, nie chcąc dopuścić do dalszego zgorszenia, odstąpił od dokonania obrzędu pogrzebowego i polecił umieścić zwłoki tymczasem w kostnicy. W sprawę wdały się władze policyjne i wytoczyły śledztwo, poszukując winnych wywołania gorszących zajęć na cmentarzu. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 26. sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4.52 — zachód 18.55; — długość dnia 14 godz. 3 min.

Księżyc: wschód 21.04 — zachód 11.56 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godzina 7 rano. Temperatura powietrza niska + 12 st. C., wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 757 mm., pogodnie. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 19 st. C., najniższa + 11 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych — wczoraj: + 0,08 m; — dziś + 0,14 m.

Kal. rz.-kat.: Zefiryna p., jutro Cezary b. Kal. słow.: Wlastymira — jutro Przeciśław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka 27 Grudnia, ulica 27. Grudnia 18. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. — Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. M. Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżurne we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Egzamin w zawodzie cukierniczym.** Pod przewodnictwem mistrza cukierniczego p. Wincentego Dobskiego i w obecności mistrza p. Jana Wawrzyniaka i czeladnika p. Jana Jakśa oraz prof. Czesława Beila, odbył się egzamin. Z 12 kandydatów uzyskali dyplom czeladniczy pp.: Walter Kunert, Poznań; Mieczysław Nowacki, Poznań; Stefan Panek, Leszno; Telesfor Pawlak, Września; Stanisław Śledziński, Poznań; Zygfryd Walkowiak, Poznań; Albin Zagłobiński, Poznań; Władysław Berchiet, Poznań; Leonard Chmielewicz, Poznań; Teodor Błotny, Poznań; Kazimierz Kasztelan, Poznań. (z)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dokształcająca Szkoła Przemysłowa w Poznaniu** przy ul. Kluczborskiej 5. (Wilda) rozpoczyna naukę szkolną we wtorek 3 września br. o godz. 8 wziętnie 9 rano. Panowie pracodawcy winni dbać o to, by ich uczniowie regularnie i punktualnie przychodzili na lekcje w dniach planem szkolnym oznaczonych.

— **Powrót dzieci.** „Stella“ Tow. kolonij letnich i stacji sanitarnych, donosi, że dzieci wysłane na kolonie w sierpniu wróca w następującym porządku:

28. sierpnia dzieci z Pniew, Międzychodu i Wroniek o 18.15; z Keyni o 18.55; z Ostrzeszowa o 19.39.

29. sierpnia z Gdyni o 7.32; z Inowrocławia o 16.56.

30. sierpnia z Ostrówca i Żnina o 14.03, z Słomowa o 18.07; z Zielęcina o 14.37.

3. września z Kobylnicy o 16.56 godz.

14. września z Podlesia o 17.05 godz.

Jednocześnie donosi „Stella“, że na miesiąc wrzesień może umieścić w zakładzie imienia marszałka Focha w Inowrocławiu 20 chłopców i tyleż dziewcząt. Za utrzymanie łącznie z kąpielami liczy się dziennie za dziecko 4 zł.; zaś za osobne porady lekarskie, naświetlania lampą kwarcową itp. leczenia oblicza się osobno. Należność płaci się zgóry, a zgłoszenia o przyjęcie dzieci przyjmuje biuro Towarzystwa „Stella“, ulica Długa nr. 17, gdzie można zasięgnąć bliższych informacji.

— **Komenda Poznańskiej Drużyny Błękitnej** przy Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków podaje do wiadomości młodzież nieorganizowaną, że z dniem 1. października roku bież. rozpoczyna regularny bieg ćwiczeń tak z wychowania fizycznego jak i z przysposobienia wojskowego na nowy rok szkolny 1929/30. Ćwiczenia odbywać się będą dwa razy w tygodniu w godzinach wieczorowych w umundurowaniu P. W. Powyższe ćwiczenia będą wielce urozmaicone przez wykłady kulturalno-oświatowe, przezroczyste filmowe i wycieczki pozamiejscowe. Jednocześnie organizuje się własną orkiestrę. Bliższych informacji udziela i zapisy nowych członków przyjmuje kancelaria Komendy Poznańskiej Drużyny Błękitnej przy ul. Szamarzewskiego Nr. 2. (I. piętro, codziennie od godziny 5—8 wieczór).

— **Rekrutacja robotników do Francji.** W piątek, dnia 6 września rb. o godz. 9 odbędzie się w Państ. Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Poznaniu (Plac Prez. Drzewskiego) rekrutacja robotników do Francji, mianowicie: 1) robotników górniczych, żonatych i kawalerów do lat 35 do kopalni węgla; 2) robotników do kopalni rudy żelaznej do lat 38. Robotnicy żonaci mogą wjechać z rodzinami. W tym wypadku winna również żona w dniu rekrutacji stawić się do badania ocz. — Chętni na wyjazd kandydaci zgłosić się mogą w dniu rekrutacji z wykazem osobistym, w którym winna być stwierdzona przynależność państwową polską, książeczką wojskową i świadectwami pracy. Robotnicy w wieku poborowym do lat 23 posiadają muszą ponadto zezwolenie P. K. U. na wyjazd zagranicę.

— **„Dożynki“.** Kolo śpiew. im. Surzyńskiego urządza w niedzielę dnia 1 września w ogrodzie Bractwa Kurkowego w Szelagu koncert. W programie oprócz koncertu dętej orkiestry 70 pułku piechoty pod dyr. por. Grafi, po raz pierwszy „Wieniec“ czyli „Dożynki“ w nowym opracowaniu St. Kwaśnika na chór mieszany, sola i orkiestrę. Ciekawy i charakterystyczny zwyczaj obchodzenia dożynek w Polsce ujął autor prof. Kwaśnik w rodzaj misterjum ludowego, biorąc za tło oryginalne melodie i tańce ludowe. Całość tworzy nadzwyczaj barwny obraz urozmaicony pieśniami na chór mieszany i sola. Kolo im. Surzyńskiego przygotowuje się nader sumiennie do powyższej imprezy, chcąc sprostać zadaniu jak najlepiej. Wystawieniem „Dożynek“ interesuje się z pewnością publiczność nasza choćby z tego względu, że autor prof. Kwaśnik, który obecnie obchodzi 25-lecie pracy na polu śpiewaczym, daje rekwizytem świetnego i nader interesującego opracowania, a chór im. Surzyńskiego, jego dyrygent F. Ruciński oraz orkiestra 70 p. p. z Pleszewa gwarantować mogą za dobre wykonanie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Victoria Regia,** znajdująca się w palmiarni Parku Wilsona zakwitła dziś w nocy.

— **Z targu.** Dnia 26. b. m. n. apl. Sapięziński płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5.60—6.00 zł; masła mleczarskiego 6.40—6.80 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendl jaj 2.60—2.70 zł; litr śmietany 2.60—3.00 zł; litr mleka pełnego 38—40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 2.70—4.40 zł; cielęciny 3.20—4.00 zł; skopowiny 3.20—3.60 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drób: para kurcząt 5.00—6.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; para gołębi 4.00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 6.00—7.00 zł; karpia 6.00—7.00 zł; lina 5.00—5.60 zł; węgorza 6.00 zł; karasia 3.40—4.00 zł; leszcza 4.00—4.40; okonia 3.60 zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 1.60 do 2.00 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 10—12 gr; pieczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 15 gr; 1 kg szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 80 gr; 1 kg rabarbaru 30 gr; 1 gl. sałatki zielonej 5 do 10 gr; białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej 50—80 gr; 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0.30—1.50 zł; 1 mdl. ogórków 40—70 gr; 1 kg bobu 1.20 zł; 1 kg pomidorów 0.80—1.00 zł; za owoc: 1 kg wisien 2.00—3.00 zł; jabłek 0.50—1.20 zł; gruszek 1—1.20 zł; porzeczek 2.00—2.40 zł; agrestu 1.60 zł; śliwek 1.20—1.60 zł; czarn. jagód 1.60 — 2.40 zł; borówek (brusznik) 1.40 zł; 1 kg poziomki 4 zł; 1 kg malin 2.40—3.00 zł; 1 kg winogron 4.00 do 5.40 zł; 1 kg jeżyn 1.20 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 3—4 zł; 1 kg borowików 3.00—5.00 zł; maślaków 2.00 zł; kurków 2.00—3.00 zł; kozaków 2.40 zł; sówek 2 zł; za 1 mendl raków płacono 1.00—2.50 zł. Targ mało ożywiony; ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zaczadzenie.** Przy ul. Dąbrowskiego 49, w mieszkaniu p. Piaseckiego zaczął się gazem świetlnym sublokator Jan Jankowski. Przywołany lekarz stwierdził śmierć. Zwłoki oddawiono do szpitala miejskiego. Przyczyna zaczadzenia nie jest wyświetlona. (z)

— **Zderzenie.** Dnia 25 bm. na pl. Św. Krzyskim przy narożniku św. Marcina zderzył się samochód ciężarowy PZ 41327 z tramwajem linii 4, przy czym samochód i tramwaj zostały uszkodzone. (z)

— **Zwłoki noworodka** płci męskiej znalezione na brzegu Warty przy ul. Czartorji i oddano je w szpitalu miejskim.

Prawidłowe trawienie i zdrową krew osiąga się przez codzienne używanie po pół szklanki naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Lekarze specjaliści chorób narządu pokarmowego chwala wodę Franciszka Józefa, ponieważ pobudza ona funkcje żołądka i kiszki, usuwa obciążenia wątroby, powiększa wydzielinę żółci, zwiększa ilość moczu, działa na przemianę materii, odświeża i odmładza krew. nw 3360

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Do kiosku 6, na terenie P. W. K. włamali się złodzieje i skradli na szkodę Hurtowni Tytoniowej za 105 zł. wyrobów tytoniowych. — P. Chachorowskiemu Bronisławowi, zamiesz. przy ul. św. Jerzego 3, skradziono w tramwaju linii 7, portfel zawierający 70 zł. Na gorącym uczynku tej kradzieży przytrzymał Dymitra Helo z Torunia. — P. Jakubiskowski Edmundowi, zamiesz. w Stanisławowie, a przybyłemu do Poznania skradziono na dworcu legitymację podporucznika i legitymację radcy wojewódzkiego. — W Urzędzie Pocztowym VII przy Rynku Jeżyckim skradziono pieczęć (datownik). — W kościele OO. Franciszkanów skradziono p. Szczepaniakowej Władysławie torebkę z 30 zł. — Z szafki wystawowej przy ul. Wielkiej 7, skradziono na szkodę Rochberga Stanisława 5 szalików jedwabnych. — W pociągu Warszawa—Poznań skradziono p. Kazimierzowi Myślickiemu, zamieszkałemu w Zaostrowiczach pow. Nieświeski, walizę zawierającą bieliznę i dowód osobisty. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Samobójstwo.** Z jadącego pociągu wyskoczyła wczoraj niedaleko stacji Szczepankowa w pow. szamotulskim, w zamiarze samobójczym, Sara Bąstowska, Żydówka z miasta Koła. Oprócz obrażeń wewnętrznych nieznacznie odniosła ciężkie okaleczenie nóg, mianowicie koła pociągu odciały jej obydwie nogi powyżej kostek. Bąstowska zmarła niebawem w szpitalu w Szamotulach. Przyczyna samobójstwa nie jest znana. (k)

— **Wielki pożar.** W Małych Radowiskach spłonęła stodoła rolnika Wilmowskiego wraz z żniwem i maszynami rolniczymi. Poszkodowany był ubezpieczony na łączną sumę 33 tysiące zł. Przyczyna pożaru nie została dotąd ustalona.

— **Trzy ofiary kąpiei.** Podczas kąpania się w jeziorze w Łubiance pod Toruniem, utonął robotnik Kaszczaniak, lat 19; zwłoki topielca wydobyto. Z Wisły wyciągnięto onegdaj — obok Kaszczorka — zwłoki nieznanego mężczyzny, który utonął niezawodnie podczas kąpiei. Również w Wiśle utonął podczas kąpiei 17-letni Feliks Kowalski; zwłok dotychczas nie odnaleziono. (ski)

— **Straszną śmierć pod lokomotywą.** Włościanin Cukras w Nowym Folwarku pod Chelmnem ustawił lokomotywę obok stogu. Nagle odpadła jedno koło maszyny która pochyliła się, przgniatając gospodarza do ziemi. C. poniósł śmierć na miejscu.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Kradzieże i włamania.) Przy pomocy podrobionego klucza włamano się przy ul. Warszawskiej nr. 25 do kiosku p. Stanisława Michałaka i skradziono tytoń i papierosy wartości 150 zł. — W tym samym czasie włamano się do bufetu p. Luna, również przy ul. Warszawskiej 25, gdzie skradziono tytoń i papierosy w większej ilości. Jako podejrzanego aresztowano 26-letniego robotnika Tronowicza, zam. przy Targowisku 3. — Przy Parku Kościuszkim 3 wtargnął nieznany sprawca przez otwarte okno dachu na strych mieszkania p. Marjanny Rudnickiej i skradł garderobę damską wartości kilkuset złotych. W restauracji „Jelonek“ skradziono p. Józefowi Pudzanowi, zam. przy ul. Warszawskiej nr. 19 gotówkę w sumie 430 zł.

— (Pożar.) W Woźnikach z niestwierdzonej przyczyny powstał pożar w zabudowaniach rolnika Kazimierza Maćkowiaka. Spaliła się stodoła ze żniwem tegorocznym, maszyny i narzędzia rolnicze łącznej wartości ok. 6000 zł. (k)

— **Krotoszyn.** (Pożar.) Przy ul. Rynkowej 6 w realności piekarza Stanisława Portaszkiewicza wybuchł w tych dniach pożar, spowodowany wadliwą budową komina. Spalił się dach chlewa, stoma i zapasy siana. Łączne straty wyrządzone przez pożar, ocenia się na około 30 tysięcy złotych. (k)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Koenigsmark“.
Aurora: „Talizmus życia“.
Rajka: „Noc miłosna skazańca“.
Casino: „Noc miłosna skazańca“.
Colasseum: „Pośredniczka miłości czyli przygody przyzwoitej panny“.
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich“.
Edison: „Moja żona tańczy charlestona“.
Kapitol: „Zabiłeś“.
Metropolis: „Ich czworo“.
Odeon: „Człowiek śmiechu“.
Renaissance: „Ostatni carowie“.
Słońce: Spadkobierca Casanowy“.
Stylowe: „Świat nocy“.
Wilson: „Krzyżowa droga kobiety“.

*** Pobjedziska.** (Jubileuszowy Zjazd Spiewaczy.) Pobjedziska przeżywały w niedzielę, dnia 11 bm. wspaniałą uroczystość. Dnia tego święciło Koło Spiewackie Polskie „Dembiński” 25-letni jubileusz swego istnienia. Na powitanie przybywających kół bratnich przybrało miasto szatę świąteczną, o czym świadczyły licznie ustawione bramy triumfalne oraz sztandary. Rano wyruszył imponujący pochód z sztandarami oraz orkiestrą dyrekcyj K. P. z Poznania na czele, do miejscowego kościoła farnego na uroczyste nabożeństwo, które celebrował ks. wikary Pękacki, wygłaszając również okolicznościowe kazanie. Pienia kościelne wykonał chór kolejowy „Halka” z Gniezna. Po skończeniu nabożeństwa uformował się olbrzymi pochód, dochodzący do 1200 osób i ruszył do sali p. Kowalskiego, gdzie odbyło się uroczyste posiedzenie. M. in. wręczono medale jubilatowi założycielom, którzy bez przerwy lat 25 w kole wytrwali. Odznaczono pp. Wł. Alkiewicza, Paichera, Bertranda, Frankiewicza Klemensa i Stanisława. Po przemówieniach składali życzenia i gwoździły pamiątkowe delegaci miejscowych władz i towarzyszy oraz kół bratnich. M. in. nadsełdził również telegram gratulacyjny z Brukseli od ministra pełnomocnego p. dr. Jachowskiego. Okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej oraz odśpiewaniem hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła” zakończono posiedzenie. Po wspólnym obiedzie nastąpił wyjazd drużyn spiewaczy w liczbie 600 osób do ogrodu p. Wojtkowiaka, gdzie odbył się koncert orkiestry, popisy poszczególnych kół oraz śpiew ogólny pod gołym niebem. Jury konkursowa, w skład której wchodził z ramienia Związku p. prof. Lubierski z Leszna, p. Weissgärber z Skórzowa i p. Palmowski z Pobjedzisk miała tym razem bardzo trudne zadanie i przyznała I. nagrodę na chór męski Kołu Spiew. z Gniezna, II. nagrodę Kołu „Dembiński” z Pobjedzisk, III. nagrodę Kołu Spiew. z Swarzędza. Po odśpiewaniu „Wszystkie nasze dniemy sprawy” rozpoczęła się w salach p. Wojtkowiaka i Kowalskiego zabawa taneczna, która przeciągnęła się do rana.

*** Środa.** (Aresztowanie sprawców kradzieży.) W związku z kradzieżą u mistrza krawieckiego Zawodnego w Środzie aresztowano jako sprawców włamania Wincentego Błaszaka i Józefa Stachowskiego, których odstawiono do więzienia sądowego. (k.)

*** Budzyna.** (Pouczono Żyda.) Pewien przybyły z Niemiec w odwiedziny Żyd, arogancki z przyrodzenia a pod wpływem odpowiedniej niemieckiej propagandy lekceważący wszystko co polskie, występował tu w pewnym lokalu wobec Polaków butnie i obraźliwie. Gdy posterunkowy pewien zjawił się, aby Żyda przywołać do porządku, ten sądził, że załatwi sprawę łapówką. Przekonał się jednak, że w Polsce tak nie można i powędrował za to do kozy.

*** Wolsztyn.** (Kradzieże z włamaniem.) W tych dniach dokonano kradzieży z włamaniem w mieszkaniu rolnika Henryka Loeskego w Jablonnie. Skradziono odzież, łącznej wartości około 300 złotych. W wyniku dochodzeń ujęto niebawem sprawcę, w osobie 27-letniego Feliksa Binkowskiego z Zakrzewka w powiecie nowotomyskim. U przytrzymanego znaleziono też rzeczy pochodzące z kradzieży. (k.)

*** Obrzycko n. Wartą.** (Z życia robotników.) Ostatnio odbyło się miesięczne zebranie miejscowego Tow. Robotników Polsko-Katolickich. Zagaił je patron ks. prob. Dziubiński. Dh. Jankowiak wygłosił referat z wrażeń wycieczki członków na P. W. K. Obszerny i treściwy referat wysłuchali zebrani z uwagą. W dniu 8-go września br. urządził towarzystwo pielgrzymkę do Lubusza, a w dniu 15 września do Biezdrowa. Po wyczerpaniu porządku obrad zamknął przewodniczący zebranie.

(Z Tow. Pracujących Kobiet.) Panie z tutejszego Tow. Pracujących Kobiet urządziły przed kilku dniami wycieczkę z dziećmi nad Wartę do Bugaju. Tu odbyły się rozgrywki pomiędzy dziećmi o nagrody w postaci kijeków, stałówek, ołówków itp. Nie brakło i słodczych oraz ciastek. Wycieczkę zaszczylił swą obecnością patron towarzystwa ks. prob. Dziubiński. Z nastaniem zmroku w wesołym nastroju wracaliśmy nasze pociechy do domu.

(Zwinięcie firmy drzewnej.) Firma drzewna Reni Maes już od dłuższego czasu wywoziła z tutejszych lasów drzewo bądź drogą wodną bądź też koleją zagranicę. W ostatnich dniach firma ta zwinęła swą czynność. Wskutek tego robotnicy, zatrudnieni w powyższej firmie, stracili pracę, powiększając przez to stan bezrobocia w naszym mieście.

(Osobiste.) Inspektor szkolny w Szamotułach powołał nauczyciela Franciszka Kurowskiego z Duszniak do 7 klasowej szkoły powszechnej w Obrzycku. Pan Kurowski obejmuje posadę z dniem 1-go września br. (os.)

*** Strzelno.** (Osobiste.) Dr. med. Czesław Bydalek wyprowadził się ostatnio do Inowrocławia. Praktykę po p. dr. B. przejął p. dr. Łyczynski Tadeusz z Gniezna. — P. dr. Truszczyński Kazimierz, lekarz powiatowy, powiatu strzeleckiego, korzysta w czasie od 16 bm. do 19. 9. rb. z urlopu wypoczynkowego. W czasie tym zastępuje lekarz powiatowy powiatu mogileńskiego p. dr. Montwill, który urzę-

duje w Strzelnie we wtorki i piątki w godzinach od 15-16, w mieszkaniu p. dr. Truszczyńskiego.

(Z kina.) Tutejszy Kino-Teatr wyświetla film p. t. „Król Królów”. Publiczność przybyła na przedstawienie licznie. Dyrekcja kina należy wyrazić uznanie za to, że stara się pod każdym względem o odpowiedni dobór programu. (mc)

(Zgłoszenia do szkół.) Państwowa Szkoła Wydziałowa w Strzelnie przyjmuje zgłoszenia uczniów do klasy wstępnej jak również i do klas wyższych. Egzamin odbędzie się 3 września rb. o godzinie 9. Zgłoszenia przyjmuje kierownik szkoły p. Łyskawa, Strzelno, ul. Kolejowa.

(Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej dokonano wyboru zastępcy przewodniczącego Rady Miejskiej na rok 1930, którym został radny Wesołowski Franciszek. Dokonano również wyboru Komisji Wyborczej w skład której weszli Ruciński Wojciech, Kaźmierczak i Greger Otton. (mc)

*** Jarocin.** (Obóz cygański.) W lesie przy szosie warszawskiej, prowadzącej z naszego miasta do Jarocina rozłożył się obóz cygański. Ogółem znajduje się 5 wozów, zamieszkałe przez około 20 osób starszych i tyleż prawie dzieci obojga płci. Płec piękna chodzi po mieści i zarabia na chleb wróceniem. (lm)

*** Pleszew.** (Kradzież wikliny.) W pobliżu Turka w powiecie pleszewskim nad rzeką Prosną znajdują się większe plantacje wikliny. W tych dniach dokonano tam większej kradzieży wikliny w plantacjach p. Franciszka Zajdy, dzierżawcy majątku w Turku. W wyniku dochodzeń znaleziono wiklinę u 5 robotników dominających w Turku. Zapasy wikliny o podejrzanym pochodzeniu obłożono aresztem.

(Znalezienie zwłok.) Na łakach majątności Turko służąca restauratora Zenona Boguckiego, Agnieszka Poczekańska znalazła zwłoki dziecka płci męskiej, znajdujące się w silnym rozkładzie. W czasie sekcji, przeprowadzonej przez komisję sądową, ustalono, że było to kilkudniowe niemowlę, które zabito. (k.)

*** Damasławek** (Z Kółka Rolniczego.) Miejsowe Kółko Rolnicze obchodzi w dniu 8 września br. uroczystość poświęcenia sztandaru. Po nabożeństwie w kościele parafialnym, odbędzie się w sali p. Mencla zebranie uroczystościowe. Po południu udadzą się wszyscy do ogrodu p. Mencla na koncert i zabawę. W programie różne niespodzianki. Na zakończenie odbędzie się przedstawienie amatorskie i zabawa taneczna.

*** Wyrzysk.** (Pożar w domu ubogich.) We wsi Wyrzysk powstał w tych dniach pożar w miejscowym domu ubogich. Spalił się dach słomiany, a szkoda wynosi około 1000 złotych. Jak się okazało, pożar powstał od isker, ułaniających się z nieszczelnego komina. (k.)

*** Ujście.** (Ujście miejscem wycieczk.) Miasto tutejsze, romantycznie wśród wzgórz położone, z swą piękną kawiarnią staje się co raz to więcej miejscem wycieczk. W ciągu całego lata przyjeżdżają tu różne wycieczki. Ostatnio bawiła u nas wycieczka dzieci szkolnych z Rogoźna. Wyjechała ona koleją do Dziembówka, a stąd parowcem na Noteci przybyła do Ujścia. Między innymi zwiędzili uczestnicy tejże granicy nad którą zaśpiewano „Myśmy przyszłością narodu”. Echo pieśni rozlegało się hen za granicą, zwiastując tam, że przyszłość Polski żyje i dorasta.

(Stale terminy jarmarków.) W myśl zarządzenia wojewody, ustalił Magistrat stałe terminy jarmarków poczynając od roku 1930 na trzeci czwartek marca, czerwca, września i grudnia tegoż roku. O ile na dany czwartek przypadnie święto, natenczas odbędzie się jarmark w czwartek, następnego tygodnia. (um)

*** Mogilno.** (Cyganie włamywaczami.) W sprawie kradzieży z włamaniem dokonanej w Kołodziejowie u rolnika Józefa Lechowicza okazało się, iż sprawcami kradzieży są cyganie Józef Potryka i Stanisław Markowski. Prowadzi się jeszcze dochodzenia w celu odnalezienia skradzionych przedmiotów. (k)

*** Kruszwica.** (Echa kradzieży w kolegiacie kruszwickiej.) W związku z świętokradztwem w starożytnej kolegiacie kruszwickiej okazało się, iż sprawcami kradzieży są cyganie Józef Potryka i Stanisław Markowski. Prowadzi się jeszcze dochodzenia w celu odnalezienia skradzionych przedmiotów. (k)

*** Ostrów.** (Pożar.) W tych dniach w Nowym Stawie, folwarku p. Wojciecha Lipskiego w Lewkowie, powstał pożar w domu mieszkalnym robotniczym, zamieszkałym przez 3 rodziny. Dobytek uratowano z niewielkimi wyjątkami.

(Kradzieże i włamania.) W tych dniach włamano się do garażu p. Michała Kłokowskiego przy ul. Kaliskiej nr. 15 i skradziono ze stojącego tam samochodu zegar samochodowy. — Z warsztatów p. Kazimierza Asta skradziono w nieustalonym bliżej czasie 6 pasów transmisyjnych, wartości około 2000 zł. Również niewysłędzeni sprawcy włamali się do kiosku p. Jana Muracha przy ul. Raszkowskiej i skradli tytoń i papierosy, wartości kilkuset zł. (k)

*** Bydgoszcz.** (Skradzione konie powróciły.) W tych dniach nieznani sprawcy skradli w Zielonczynie w powiecie bydgoskim parę koni z powózka i 10 kur. — Obydwa konie powróciły tej samej nocy do poszkodowanego właściciela rolnika Antoniego Misiaka od strony Bydgoszczy. Za koniokradaami prowadzi się jeszcze dochodzenia. (k.)

*** Bydgoszcz.** (Kradzieże z włamaniem.) W tych dniach włamano się do mieszkania p. Kazimierza Siekielewiczowej przy ul. św. Florjana 18. Nieznani sprawcy wtargnęli do mieszkania wyłamując szybę i skradli gotówkę, w kwocie 410 zł.

(Aresztowanie.) Pod zarzutem kradzieży w mieszkaniu p. Praksedy Trawińskiej w Bydgoszczy, aresztowano tu 27-letniego Jana Wasa rodem z Kutna i odstawiono go do więzienia sądowego w Bydgoszczy. (k)

Z POMORZA

*** Grudziądz.** (Rocznica „Cudu nad Wisłą”.) Dnia 13 bm. odbył się na placu przy stokach cytadeli uroczysty obchód dziesięciolecia zwycięstwa nad armją bolszewicką pod Warszawą. Na uroczystości pospieszył tłumnie cały Grudziądz, dając dowód serdecznej łączności z wojskiem. Poza przedstawicielami armji polskiej, zauważono oficerów armji jugosłowiańskiej oraz pewnego wyższego oficera sztabowego armji japońskiej. Na obszernym placu ustawili się w zwartych szeregach formacje wojskowe, a obok towarzyszy i organizacje ze sztandarami. Mszę polową celebrował ks. major dr. Łęga, który następnie wygłosił krótkie kazanie okolicznościowe. Po nabożeństwie odbyła się promocja dyonu szkolnego podchorążych kawalerji; komendant szkolny po krótkiej przemowie wymienił wszystkich absolwentów, razem 43, którzy otrzymali stopnie oficerskie. Obecny na uroczystości gen. Dreszer wręczył, po krótkiej przemowie do młodych oficerów, prymusowi kursu honorową szablę, ofiarowaną przez Prezydenta Rzplitej. Defiladą przed sztandarem szkoły zakończono tę piękną uroczystość. Następnie wyruszyli oficerowie serbscy w towarzystwie prezydenta miasta i swity oficerów polskich na objazd miasta a w godzinach południowych podejmowano ich śniadaniem w kasynie oficerskiej. O godz. 20 odbył się tamże raut na cześć gości. (ski.)

*** Sepolno.** (Pożary.) W tych dniach powstał w Włociborzu w czasie młocki pożar, którego ofiarą padła stodoła i stajnia młynarza Kowalskiego oraz stodoła i chlew rolnika Pahlę wraz z żywym i martwym inwentarzem. Przyczyny pożaru nie zdołano dotąd ustalić. Szkody oblicza się na ca. 30.000 zł. — Drugi pożar wybuchł w zabudowaniach rolnika Lopego. Ogień zniszczył stodołę wraz z całkowitym tego-rocznym przętem. Straty wynoszą około 12.000 zł.

(Strzelanie obwodowe.) Ostatnio odbyło się w Ilowie ostre strzelanie wszystkich towarzystw Powstańców i Wojaków obwodu sepolińskiego. Udział w strzelaniu wzięło przeszło 80 druhów, zaś mistrzostwo obwodu na rok bieżący zdobył niejaki A. Splonkowski z Witkowa. Pierwszą nagrodę przyznano dh. J. Kanenbergo wi z Sepolna. Zawody były doskonale zorganizowane, a zawodnicy wykazali, że sport strzelecki stoi u nich na dość wysokim poziomie. (ws)

*** Chelmno.** (Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej odrzucono sprzeciw wojskowych w sprawie pominięcia ich przy sporządzaniu list wyborczych. Wybrano też siedmiu opiekunów społecznych na miasto Chelmno. Następnie wybrano komisję wyborczą, do której weszli pp. Hądzlik, jako przewodniczący i Matuszak, Wyrembalski, Streński i Sentkowski jako członkowie. W końcu wybrano komisję rozbudowy miasta i przyjęto projekt budowy domu robotniczego. (ch)

Zjazd przemysłowców filmowych

Wczoraj rozpoczął się w Poznaniu 3-dniowy ogólny zjazd przemysłowców branży filmowej. W jeździe uczestniczą delegacje z województw warszawskiego, kieleckiego, łódzkiego, śląskiego, sandomierskiego, krakowskiego, lwowskiego, wileńskiego, pomorskiego i poznańskiego. Przed południem w lokalu Związku przemysłowców filmowych przy ul. Kantaka 5 obradowali delegaci pod przewodnictwem prezesa zarządu Związku Zrzeszeń właśc. Kinoteatrów p. prof. dr. Wóycickiego z Warszawy. Na zebraniu przyjęto do wiadomości sprawozdania z czynności związku i zastanawiano się nad szeregiem spraw organizacyjnych. Popołudniu odbył się wspólny obiad, następnie zwiędzano wystawę. W dniu dzisiejszym przybyła jeszcze większa ilość uczestników na zjazd. Przed południem rozpoczęto zwiędzanie kinoteatrów poznańskich. Obrady zjazdu branży filmowej zakończą się w dniu jutrzejszym. (k)

TEATRY

*** Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w poniedziałek, „Halka”. We wtorek 27 b. m. wspaniałe wystawiony balet - opera „Tatry”. W środę 28 bm. opera Wallek-Walewskiego „Pomsta Jontkowa”. W czwartek 29 bm. wystąpi po raz ostatni na naszej scenie Zygmunt Zaleski jako niezrównany Tonio w operze „Pajace”. Przedstawienie to uzupełni balet „Szeherazada”.

*** Uroczyste przedstawienie i otwarcie sezonu** w Operze pod dyrekcją Zygmunta Wojciechowskiego odbędzie się w niedzielę 1. września. Z okazji 10-lecia teatru przemówienie wygłosi prezes Rady miejskiej p. senator Hedinger, następnie odegraną będzie opera Moniuszki „Hrabina” z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Dr. Roesslerówną, Drabikiem, Sendekim, Urbanowiczem i Wawrzynieckim; przy pulpicie dyr. Wojciechowski, reżyser p. Urbanowicz.

*** Teatr Polski.** Za wyjątkiem środy, repertuar całego tygodnia wypełni rekordowa, a pełna zdrowego humoru, krotkoczwila Grzymały Siedleckiego „Maman do wzięcia” grana codziennie przy wyprzedanym teatrze od trzech miesięcy. W środę raz jeszcze odegrana będzie arcywesoła krotkoczwila Wincentego Rapańskiego „W czepek urodzony”, na której również publiczność bawi się świetnie.

*** Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych gościnne występy znakom. artyści scen polskich, Antoniego Fertnera, który kreuje niezrówn. postać Parmeil-lac’a w świetnej farsie Hennequin’a i Veb-er’a p. t. „Kto kogo?”. Antoni Fertner, jeden z największych dziś artystów, cieszy się w Poznaniu gorącym przyjęciem. Wszystkie jego występy wypełnia publiczność do ostatniego miejsca. Obok naszego gościa występują pp. Cieszkowska, Czarnecka, Peszyńska, Zeromska, oraz pp. Mazanek, Stróżewski, Plonka-Fischer, Kitka-Sokołowski, Szarski i Tylczyński.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15. wielka rewja p. t. „Kulig” o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę”. 120 osób na scenie — 800 kostiumów. Bilety wcześniej rabywać można w składzie cygar p. Zygarińskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Pałac dancinowy P. W. K. Wesołe Miasteczko.

Dziś i codziennie od godz. 8-2 w nocy, występy pierwszorzędných sił artystycznych. Kwartet Lanckoy, tancerka Bacereli, wirtuoz na ksylofonach Palusa (cudowne dzieci), orkiestra Karasińskiego i Kataszka. Wstęp wolny. dw 1435

Teatr Wielki

DZIŚ — „Halka”, opera w 4 aktach Moniuszki. Wtorek, 27. 8. „Tatry”, balet-opera w 6 obrazach z prologiem F. Nowowiejskiego. Środa, 28. 8. „Pomsta Jontkowa”, opera w 4 aktach Bolesława Wallek-Walewskiego. Czwartek, 29. 8. „Pajace” i „Szeherazada”. Piątek, 30. 8. „Polska krew”, operetka w 3 aktach. Sobota, 31. 8. „Farinelli”, operetka w 3 aktach. Niedziela, 1. 9. Otwarcie sezonu 1929/30 „Hrabina”, opera w 3 aktach Moniuszki (Premjera). Poniedziałek 2. 9. „Wesoła wdówka” operetka w 3 aktach. Początek o godzinie 20. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”, Wtorek, 27. 8. „Maman do wzięcia”. Środa, 28. 8. „W czepek urodzony”. Czwartek, 29. 8. „Maman do wzięcia”. Piątek, 30. 8. „Maman do wzięcia”. Sobota, 31. 8. „Maman do wzięcia”. Niedziela, 1. 9. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 2. 9. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 20.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kto kogo...?” — gościnny występ Antoniego Fertnera. Wtorek, 27. 8. „Kto kogo...?” gościnny występ Antoniego Fertnera. Środa, 28. 8. „Kto kogo...?” gościnny występ Antoniego Fertnera. Początek o godzinie 20.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WŚROD KSIĄŻEK

„CIEŃ NAD FALAMI”

Już trzeci tom „Żywota Mikołaja Srebrzypisanego” (p. t. Cień nad falami) idzie w świat. Przeróżne rzeczy słyszy się o tej powieści, tak bardzo odbiegającej od szablonu. Utrzymuje się między innymi porównanie z Proustem. Porównanie słuszne chyba o tyle, że w obu wypadkach mamy do czynienia z drobiazgowym opisem zdarzeń powszednich, z wyniosłością wobec „niepotrzebnej” fabuły. Poza tem Proust i Zegadłowicz — to antypody. U Prousta ciekawy i, rzecz można, zbawieny jest brak talentu literackiego. Jeden z jego przyjaciół opowiada, jak Proust, chodząc kiedyś po ogrodzie, zatrzymał się przed krzakiem róży, wchłaniając z lubością zapach. Zastanawiał się przytem nad tajemniczą trudnością znalezienia tych słów, któreby istotę tego zapachu oddały. I słów tych nie znajdował. Przenikliwością i wszechstronnością opisu starał się osiągnąć to, co poeta ujmując w dwóch wierszach. I Proust stworzył dzieło, po swojemu imponujące, rzeczy można poetyckie w swej tragicznej apoteocy.

Co innego zupełnie u Zegadłowicza: słowa, jak oswojone gołębie do ręki, idą do poety. Jego opis stolika kuchennego jest poematem lirycznym, jest zawsze stokrót bardziej wizją niż opisem. Nowe i „sensacyjne” jest tu to, że poeta — wizjoner obraca się w świecie „szarej” codzienności. W tomie trzecim, bogatym nawet fabularnie: pogrzeb pana Michała, liczne epizody rodzajowe, również humorystyczne — występuje Zegadłowicz nie tylko jako liryk, lecz i jako świetny realista. Takiej pani Wilhelminie, osobie reżolutoj, zaczętej, egzaltowanej, a jednak bardzo z tego świata, tej bajecznej prowincjonalnej ciotki — należy się fotel z wygodną poduszką, w akademii postaci powieściowych. Pani Wilhelmina już nie zginie, będziemy tak nazywali żywe kobiety, jej imię stanie się imieniem własnym.

Zegadłowicz w ostatnim tomie nie szczędzi nam rozdziałów informacyjnych, tak n. p. całą księgę (dziewięć) poświęca historii Wołkowic. Dla osób, lubiących lekturę historyczną, będzie to miła niespodzianka. Co do mnie, przyznam, że jestem trochę niespokojny: w posłowie mówi autor, że powieść jego nie jest autobiograficzna, że Mikołaj — to nie on, autor, lecz „też on”, że pan Michał — to nie jego ojciec, lecz „też” jego ojciec. Dopowiadam cicho: a więc Wołkowice — to nie Wadowice, tylko „też” Wadowice. Ale w takim razie co tu robi historia (taka z datami „od—do”)? Historię może mieć coś, co kiedykolwiek istniało, żyło. Ale takie miasto, co to tylko tyle, że jest „też” miastem? — Czy to jest życie?

J. E. Skiński.

Poznań.

*) E. Zegadłowicz. „Cień nad falami”. Żywot Mikołaja Srebrzypisanego. Część trzecia. Poznań 1929. Nakł. Ks. św. Wojciecha.

Przez Urjanchaj i Mongolję. Nakładem Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie wyszła ciekawa książka Kamila Giżyckiego p. t. „Przez Urjanchaj i Mongolję”. Są to wspomnienia autora z okresu walk z bolszewikami w latach 1918—1920, toczonych na terenach Urjanchaju i Mongolji. Losy K. Giżyckiego były udziałem niejednego Polaka po rozwiązaniu Polskiej Dywizji Syberyjskiej. A więc pobyt w więzieniu bolszewickim, straszliwe znechanie się czerezwyczką nad więźniami, ucieczka z więzienia i ciągła walka z wrogiem, czy to w drobnych oddziałach partyzanckich, złożonych z Polaków, czy też w większych jednostkach bojowych, organizowanych przez generałów rosyjskich. Autor nie poprzestaje na wspomnieniach walk z bolszewikami, dużo miejsca poświęca opisowi przyrody, ludzi, urządzeń administracyjnych, społecznych i religijnych tego tak mało znanego, rozmieszczonego na olbrzymich przestrzeniach kraju. Opowiadanie płynie jasno i potocznie, książkę czyta się do końca z dużym zaciekawieniem. (jes)

Literatura polska w Ameryce. Polskie pisma w Ameryce donoszą: Staraniem polskiego Towarzystwa Literackiego im. Pawła Sobolewskiego Milwaukee wyszło nowe wydanie jego oddawna już wyczerpanej pracy. Jest to szereg życiorysów wielkich poetów polskich, oraz wyjątki z ich utworów w przekładzie angielskim. Sobolewski, pisarz wśród Polonii amerykańskiej b. popularny, zmarł kilkadziesiąt lat temu w wielkim niedostatku. (j.k.)

HISTORIA BADA MIASTA

Przez gospodarke do potęgi — Słaba strona dawnej Rzplitej — Nasz handel w XVI wieku — Znaczenie w nim Wielkopolski i Poznania — Jak mieszczanie się uszlachcali — Bogate mieszcanki i ich posagi — Zmiana nazwisk — Warszawska Konfraternia Kupiecka i jej dzieje.

Znamieniem chwili dzisiejszej jest dążność do gospodarczej rozbudowy państwa polskiego i coraz bardziej w szerokich sferach ustalająca się świadomość, że tędy droga do potęgi. Zdrowy to poryw odrodzonego społeczeństwa, dowodzący jego sił żywotnych, które pozwalają mu odrzucić się z przedzoborowych wad. Do tego ogólnego tonu dostosowuje się również nauka historyczna polska, zwracając coraz częściej swoje zainteresowania w kierunku zagadnień gospodarczych, a przede wszystkim opracowując coraz liczniej miasta, tę słabą stronę dawnej Rzeczypospolitej, która niemało przyczyniła się do jej upadku.

Jedną z najznakomitszych ostatnich prac z historii gospodarczej jest „Handel i polityka handlowa Polski w XVI stuleciu” prof. Romana Rybarskiego. Pierwszy tom omówiono już obszernie w Dziale Kultury i Sztuki; obecnie wyszedł tom drugi (Poznań 1929, str. 344) zawierający tablice i materiały, które przedstawiają obrót towarów na komorach celnych wodnych i lądowych, oraz inne materiały statystyczne. Wiele z tych szczegółów wydawnictwa jeszcze silniej jeden z głównych wyników tomu pierwszego, a mianowicie znacznie większe niż przyjmowano dotąd znaczenie handlowe Wielkopolski w XVI wieku, szczególnie Poznania. Brak wszakże indeksu osób i miejscowości a jest on wprost konieczny w pracy, podającej tak olbrzymią ilość nazw i ułatwiałby niezmiernie korzystanie z całego dzieła. Jak pożądaną wiadomością dla badacza przeszłości n. p. Kcyni byłby fakt, że wraz z Bydgoszczą, Kościanem i Poznaniem wiodła prym w handlu solą, jak stwierdza dane z r. 1530 (t. II, str. 316). Indeks wskazywałby mu ją natychmiast, bez indeksu pozwoliłby wyłowić tylko żmudne przeglądanie tomu II-go strona za stroną. Jest to brak tak dotkliwy a dzieło tak cenne, że koniecznie powinno się ten brak uzupełnić.

Znacznie węższe zagadnienie, choć na przestrzeni kilku wieków obrał sobie dr. Józef Skoczek w „Studjach nad patrycjatem lwowskich wieków średnich”, drukowanych w t. VII „Pamiętnika historyczno-prawnego” pod redakcją prof. Dąbrowskiego (zeszyt 5, Lwów 1929, str. 73). Podaje on na podstawie materiałów z aktów miejskich dzieje osiemnastu wybitnych rodów, oczywiście w granicach szczupłych możliwości źródłowych. Zwrócił uwagę autor na fakt znamieny w dziejach miast, a mianowicie obudzić ciekawość socjologa, jak zasłużone rody szybko przewaśnie znikają z widowni miast, ustępując miejsca innym świeżo się wybijającym. W Polsce ma to szczególne znaczenie; nie wszystkie bowiem rody znikają przez wymarcie — w znacznej części rody posiadające duże majątki a specjalnie dobra ziemskie przechodziły do warstwy szlacheckiej, zabierając w ten sposób stanowisko mieszczańskiemu najwartościowsze elementy. Obok przechodzenia mieszczan do warstwy szlacheckiej, częste były również związki rodzinne między mieszczaństwem a szlachtą, których główną cechą było przepływanie znacznych sum przez ręce mieszczańskich obłudnic w uprzywilejowaną rzeszę szlachecką.

Jeszcze inne zagadnienie uwypukla genealogiczne badania autora. Okazuje się, że patrycjat miejski dzięki małżeństwu we własnym gronie był jakby wielką rodziną, która dopuszczała do godności miejskich tylko swoich członków, a rzadka tylko przyjmowała — drogą małżeństwa z córkami patrycjuszów — ludzi z poza swego grona. Wydatniając się przytem fluktuacje nazwisk bardzo ciekawe i ważne metodycznie. Często ród cały urabia sobie nowe nazwisko od imienia wybitnego swego przedstawiciela n. p. we Lwowie rodzina Smethus od wybitnego członka imieniem Aberko (zdrobienie od Eberhard) przeżywa się Aberko, wreszcie w czasowej modyfikacji Abrek i pod tem nazwiskiem istnieje dwa wieki; podobnie potomkowie wybitnego lwowianina Stano Klopnera nazywają się już Stanowiczami.

Nierazko mieszczanie — właściciele dóbr ziemskich przybierają nazwiska od swoich wsi.

Uwydatniony zalety pracy, podnieść trzeba pewne wątpliwości. Nieznacznym stosunkowo jest zarzut zbyt obfitych przypisków, z których wiele mogłoby być skreślonych. Większą szkodą wydaje się, że autor (z rozmysłem zresztą, jak zaznacza na wstępie), pominął działalność kulturalną rodzin, w szczególności pracę na urzędach miejskich, ograniczając się do genealogii; uwzględnienie tych — nie tak licznych zapewne — danych, dałoby znacznie plastyczniejszy obraz lwowskiego średniowiecznego patrycjatu. A co do genealogicznego założenia autora, to czy nie jaśniej wystąpiłyby rezultaty pracy, gdyby była skonstruowana w formie tablic opatrzonej objaśniającym wstępem i przypiskami źródłowymi? Być może, że w plastycznej formie zestawiony materiał nasunąłby i inne jeszcze wnioski, które inaczej nie dadzą się uchwycić. Szczególnie zyskałby na tem — naturalnie przy uwzględnieniu szerokiego materiału z różnych miast — poruszony przez autora problem kolonizowania przez jeden ród mieszczański od razu wielu miast.

Podobnie jak poznańskie bractwo kupieckie zyskało swą historię w pracy Jarosława Leitgeba, niedawno omówionej w „Dziale”, poszczycić się może własną monografią także i warszawska konfraternia kupiecka. Sędziwy autor jej, Aleksander Kraushar,*) w przeciwieństwie do Leitgeba

szeroko omawiającego poznańskie bractwo w dawnej Rzeczypospolitej, streszcza tylko krótko na podstawie istniejących prac przedzoborową historię warszawskiej konfraterni. Za zadanie stawia sobie natomiast dzieje stulecia Urzędu Starszych Zgromadzenia k upców warszawskich 1817—1917. W roku bowiem 1817 uchwała rady administracyjnej byłego Królestwa Polskiego ujęła organizację kupiectwa warszawskiego w nowoczesne normy, które w zasadzie przetrwały do dnia dzisiejszego. Autor, opierając się głównie dla czasów dawniejszych na literaturze przedmiotu, — dla w. XIX, oparł się na archiwalnych instytucji t. j. na księgach protokularnych i na aktach Urzędu Starszych. Praca uwydatnia główne zasługi konfraterni warszawskiej, nie małe przedewszystkiem w dziedzinie szkolnictwa handlowego. Na końcu podaje zasłużony autor na siedmiu stronach informującą choć jeszcze niekompletną bibliografię prac napisanych w ciągu lat siedemdziesięciu. Niestety nie podaje miejsca druku wyliczonych prac, obiecuje to jednak uzupełnić w osobnej bibliografii swoich dzieł.

Oto plon kilku ostatnich tygodni. Niechybnie i w następnych warsztaty historyków polskich wystąpią z nowymi zdobyczami.

Dr. Marja Wojciechowska.
Poznań.

*) „Kupiectwo warszawskie. Zarys pięciowiekowych jego dziejów”. Warszawa 1929; str. 245.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Wycieczka Koła Geografów Pod przewodnictwem prof. dr. Stanisława Pawłowskiego wyruszyła do Jugosławii wycieczka Koła Geografów, studujących na Uniwersytecie Poznańskim tę naukę. W wycieczce uczestniczyło przeszło 30 osób. Zwiedzają uczczeni Alpy wschodnie, pobrażę dalmackie, Austrię i Węgry. Powrót nastąpi koło 20 września.

Jubileusz „Znicza”. Stowarzyszenie studentów Polaków ze Śląska Cieszyńskiego, „Znicz”, obchodzi w dniu 14 września r. b. 35-lecie swego istnienia. Uroczystości odbędą się w Cieszynie. Z okazji jubileuszu wydzie książka pamiątkowa poświęcona kulturze tej piastowskiej dzielnicy. Dzieło to jest już w druku. (kr)

TEATR

„Odmiastowienie” i gaże. Ze Lwowa piszą nam: Publiczną tajemnicą są trudności finansowe, w jakie popadła spółka pp. Barwińskiego i Zaręby, dzierżawiąca teatry miejskie od gminy. Taką samą tajemnicą są nieopisane kłopoty, jakie ma teraz gmina, która odmiastowała teatry, aby kłopotów się pozbyć. Właśnie ogłoszono komunikat o posiedzeniu miejskiej komisji teatralnej. Czytamy w nim, że wprawdzie odroczone do września sprawę „dalszej subwencji” dla dzierżawców, ale „wypłata zaległych poborów artystów będzie pomyślnie załatwiona”.

Wynika stąd, że dzierżawcy nie wypłacili artystom gaż i że miasto to jakoś załatwi. Jak? Czy fundusz gwarancyjny na gaże, który powinni byli przedsiębiorcy złożyć, jest już wyczerpany? A może pokrycie nastąpi właśnie z niego? Kto by dociekał myśli półurzędowej Pytji? I co to za „dalsza subwencja”? Po mieście opowiada się, że przedsiębiorcy wybrali subwencję grubo naprzód. Co będzie, gdy tymczasem systemem wybiorą wszystko, a do końca sezonu będzie daleko? Kto zapłaci zaległe gaże, świadczenia społeczne, elektrykę, gaz itd.? A miasto, które zawierało kontrakt dzierżawny, jest wobec artystów odpowiedzialne, chociażby tylko moralnie... Odmiastowienie może okazać się kosztowniejsze, niż prowadzenie scen we własnym zarządzie, zaś o artystycznym rezultacie lepiej nie mówić. (tl)

Irena Solska w Warszawie. Z Warszawy piszą nam: Znakomita artystka p. Irena Solska podpisała kontrakt na przyszły sezon z dyrekcją miejskich teatrów warszawskich. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pierwszy pomnik Pułaskiego w Polsce. Z Krynicy piszą nam: Został tutaj wzniesiony pierwszy na polskiej ziemi pomnik Kazimierza Pułaskiego. Odsłonięcie złożyło się ze 150-tą rocznicą śmierci bohatera obrońcy wolności ludów, który zginął w bitwie pod Saranah w stanie Georgia, Ameryki Północnej. Pomnik znajduje się w parku, noszącym imię Pułaskiego, związane także z Krynicą, gdyż walczył on w tych okolicach, jako jeden z wodzów konfederacji barskiej w latach 1769—1770. (pk)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Zmarły poeta śląski. W początku sierpnia minęło siedem lat od przedwczesnej śmierci poety śląskiego Jana Jaronia. Urodził się on w roku 1881, jako syn chłopca w Jastrzęgowicach pod Olesnem. Z trudem przebił się młody chłopak przez życie. Ucząc się pisał jednocześnie wiersze po polsku. W roku 1905 zapisuje się na uniwersytet w Wrocławiu. Akademicy górnośląscy przyjmują serdecznie do swego grona poetę z ludu śląskiego. Warunki materialne nie pozwalają mu jednak na spokojne studia. Jako nauczyciel ludowy wyjeżdża w poznańskie. Tutaj pisze pierwszy większy utwór poetycki dramat pod tytułem: „Konrad Kędzierzawy”. Później przenosi się do Lwowa, studjuje prawo i zdobywa doktorat. W roku 1912 wydaje nowy dramat górnośląski pt.: „Wywłaszczenie”. Ostatnim dramatem Jaronia jest „Wojsko św. Jadwigi”, w którym opisuje powstania górnośląskie. Mimo nadwątłego zdrowia, brał w nich poeta czynny udział. Przez jakiś czas pracował J. Jaroni, jako prawnik w Ostrowie Wlkp. Później powrócił na Śląsk, by być świadkiem wkraczania wojsk polskich na ziemię piastowską. Przedwczesna śmierć niedługo pozwoliła mu cieszyć się polskością bliższej jego ojczyzny. Zmarł w szpitalu lubineckim. (j.k)

KRAJOZNAWSTWO

Święte kupiona przez Polskę. Piszą nam z Wilna: Wiadomo, że uniemożliwione przez Mickiewicza jezioro Święte będzie wraz z okolicą t. z. rezerwatem, czyli parkiem narodowym. Rząd od dłuższego czasu traktuje z właścicielami odpowiednich gruntów o ich nabycie i dwie majątności nad Świętą już zakupił. Obecnie czeka się rokowania o samo jezioro oraz o folwark Pieszczonka, którego właścicielem jest p. Piszarski. Święte nie tylko łączy się z naszą wielką poezją romantyczną. Jezioro to posiada jedyną w Europie florę właściwą epoce lodowej, a brzegi jego są zarosnięte roślinnością alpejską spotykaną u nas tylko w górach. Jako park narodowy będzie Święte atrakcją dla turystów, a także dla pracowników naukowych. (wk)

VARIA

Ford pisze dalej. Nasz korespondent londyński (z. gr.) donosi: Głośny fabrykant samochodów Ford po ogłoszeniu swej biografii nie ustaje w działalności pisarskiej. Po książce „Dziś i jutro” wydał obecnie „Moja filozofia przemysłu”. Rzec posiada sporo walorów jako wyznaczenie wiary wielkiego przemysłowca — równocześnie jako dokument amerykańskiego symplizmu myślenia. Niektóre myśli są rzbirajaco naiwne lub bardzo stare i znane. Ale siła przekonania z jaką się je wygłasza pozwala o tem zapominać.

KSIAŻKI NADESŁANE

„Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego”. Serja. Balticum. Praca zbiorowa pod red. J. Borowika Toruń 1929. Nakł. Inst. Bałtycki.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Nasza „fotografika”

— Ty przyciskasz guzik, my robimy resztę!

Tak wołały na czytelnika pism jeszcze niedawno olbrzymie anonse „Kodaka”, tej słynnej na cały świat fabryki aparatów fotograficznych, która przez zastosowanie błon zwijanych w miejsce szklanych klisz, stworzyła właściwie fotografię amatorską. Niezliczone składy Kodaka po całym świecie przyjmowały te błony, zwane filmami, do wywoływania i kopjowania. W istocie, dość było wędrownemu Anglikowi pocisnąć guzik migawki, wywoławszy aparat na dowolne miejsce; Kodak zajmował się resztą, a to, co stał wychodziło, nazywało się „fotografią amatorską”. Co tych błon napsuto! Ile zmarnowano na niemożliwe do uzyskania zdjęć przedmiotów i oświetlenia! Już na tem samem mógł Kodak zrobić miliony — i zrobił je.

W Pałacu Sztuki na naszej Wystawie jest osobny dział fotografii artystycznej. Jakże daleko odbiegliśmy od tego pociskanego guzika i jego hurtem przez Kodaka fabrykowanych następstw! Szkoda, że ten pokój fotograficzny znajduje się aż na trzecim piętrze i przez to uchodzi nieraz uwagi zwiedzacza, wciągniętego w pewien kurs stały, zaczynający się na drugim piętrze w sali honorowej, a kończący na naszych formistach z parteru. Jest się nad czem zdumieć, patrząc na te obrazy, przy których soczewka była pędzlem, a słońce dostarczało farb.

Chociaż nasza fotografia może i tak mówić o szczęściu, że w ogóle pod płaszczyk dostojnej Sztuki na Wystawę się dostała. Na szerokim świecie fotografia artystyczna dawno była uznana

i honorową gałęzią sztuk graficznych: fotografią, gdy u nas jeszcze jej do tej dystygowanej sosjety nie chciano dopuścić. Była rzemiosłem i to pod rzędem: procederem mechanicznym, który ze sztuki nic wspólnego niby to nie ma. W całej Polsce jeden jedyny Lwów traktował fotografię jako kuzynkę sztuk plastycznych i urządził wspaniałe nieraz wystawy jeszcze na długo przed wojną. Prawda, że tam fotografia amatorska doszła wysoko już wtedy i zbierała niejedną laur po wystawach światowych na jednej i na drugiej półkuli. Nazwiska n. p. Jana Świątkowskiego i dra Henryka Mikolascha były zagranicą głośnie i w leksykonie artystycznym wcielone, gdy w Warszawie n. p. żaden z licznych salonów sztuki, od Zachęty począwszy, nie chciał jeszcze przed dwoma laty dać przytułku biednej fotografice, aż musiała uprosić kącik u kinematografii, odbywającej wtedy swoją wystawę w Dolinie Szwajcarskiej.

Co do Poznania, to oglądał on u siebie przed kilku tygodniami pierwszy Międzynarodowy Salon Fotografiki (w Polsce był on trzecim) i musiał niemało się zdumieć, widząc jakie cudy wyprawiają mistrze soczewki i wywoływacza. Wielką zasługą kulturalną naszej Wystawy jest ten dział, istotnie wspaniały, zorganizowany przez fotografię światowej sławy, prof. J. Bułhaka z Wilna, tego samego, który po odrodzeniu Polski cały nasz kraj z soczewką objechał i stworzył jedyny w swoim rodzaju album tysięcy zdjęć, przedstawiających w mistrzowskim ujęciu jej przedziwne piękno.

Zdjęć są na Wystawie obecnej setki: od najprostszyc technicznie obrazków na poczwiej „celoidynie” aż do najkunsztowniejszych „przetło-

ków”, „gum”, i „platyn”, przy których klisza jest surogatem, obrabianym i przerabianym dowolnie przez rękę artysty, kierowaną jego fantazją. Mamy zdumiewającej piękności pejzaże, portrety, obrazki „rodzajowe”, fantazje na których akt kobiecy i cień ludzkiego szkieletu łączą się w suggestywną wizję, mamy karykatury i groteski. Co do mnie, uważam, iż im technika jest prostszą, im więcej ogranicza się do soczewki, kliszy i chemiczno-mechanicznych procesów wywoływania oraz kopjowania, tem bardziej pozostaje fotografia sobą i tem artystyczniej działa swoimi własnymi środkami, nie wchodząc w parady malarstwa i od jego techniki się nie zapożyczając. Cuda można osiągać także i na tej drodze. Takie zdjęcia zakopiańskich śniegów, takie architektury Bułhaka, takie kompozycje Mikolascha, Świątkowskiego, takie martwe natury i sceny rodzajowe, jakie masami widzimy, działają na widza swoim własnym wyrazem wypowiedzianym przez własną technikę fotografii. Artyzmu szukać trzeba w wybraniu motywu, w oświetleniu go i w kuszownem opracowaniu kliszy oraz odbitki najprostszymi środkami techniki.

A już czasy „malowniczych motywów” dawno minęły. Tematem fotograficznego arcydzieła może być dzisiaj ręka, która trzyma okulary, parę wywróconych szklanek przy stojącej kafece, pierwsza lepsza twarz w twórczo skombinowanym oświetleniu, parę filarów lub parę drzew. Twórczość polega na rozkładzie światła i cieni, na wkomponowaniu przedmiotu w ramy, na pokazaniu go od strony niespodziewanej, na nadaniu mu wyrazu, jakiego twórca żąda, przez kontrasty plam czarnych i białych i przez

rytmikę linii. Lwów, Kraków, Wilno, Poznań radeszwały dzieła sztuki graficznej często zdumiewające. Ale i na prowincji, po małych nieraz miasteczkach mamy artystów soczewki twórczych i bardzo interesujących, którzy umieją zobaczyć coś nowego tam, gdzie zwykły śmiertelnik nie ciekawego nie widzi. W tem spojrzeniu i w tem zobaczeniu mieści się kwintesencja wszelkiej sztuki — tem różni się artysta od laika.

Niech nikt nie żałuje nóg, aby dostać się na trzecie piętro Pałacu Sztuki. Wśród wielu cudów, jakie Wystawa nam pokazuje, fotografia artystyczna nie potrzebuje uważać się za Kopciuszka. I na tym wycinku plastyki mamy mistrzów nielada, a poziom ogólny jest bardzo wysoki. Oglądając te małe arcydziełka, wzbogacimy się o przeświadczenie, że fotografia może być i jest siostrą przyrodnią (co najmniej!) sztuk graficznych i zasługuje na to poczesne miejsce, jakie otrzymała. Gdzie dzisiaj czasy kodakowych reklam! Teraz jest właśnie tak, że „pocisnąć guzik” może ktokolwiek, ale wszystko inne musi przedtem wykonać artysta — musi ujrzyć świat swem twórczym okiem, i pokazać go takim jakim go widzi. Pierwsze to rzecz indywidualności i talentu, drugie to rzecz mistrzostwa technicznego. Suma tych właściwości — to dzieło artysty — grafika.

A. F.

Kanarki na P. W. K.

Cale społeczeństwo przygotowało się do udziału w P. W. K., ażeby z tej czy innej gałęzi pokazać swój dorobek i swoją pracę. W obliczu przytłaczających i monumentalnych wprost działów nikt niejako wystawa kanarków znajdującą się w pewnem ukryciu, bo w palmiarni na wprost wejścia.

Z inicjatywy poznańskiego klubu hodowców kanarków, któremu organizację wystawy powierzył zarząd centralnego Zw. zrzesz. hodow. kanarków w Polsce, umieszczono w palmiarni około 50 kanarków. Wystawiają hodowcy ze Lwowa, Warszawy, Kalisza, Poznania, Pomorza i Górnego Śląska, oraz innych klubów. Zwiedzający mają sposobność podziwiania samczek-matek wysiadujących jajka, bądźto troskliwie opiekujących się młodem, a podziw budzą już bardzo ciekawe wyniki hodowlane polegające na różnobarwności kanarków, szczególnie koloru białego i niebieskawego. Jak wyjaśniają hodowcy, kolory jaśniejsze jak n. p. biały, izabel i niebieski osiąga się przez zmianę karmy. Jest to nietylko interesująca ale bardzo miła wystawa, a do publiczności możnaby nietylko mieć życzenie, aby zwiedzała tę wystawę jaknajliczniej, ale ażeby nie przeskadzała ptaszętom w wysiadrywaniu jajek i nie ploszyła ich niepotrzebnie nierozumnymi wprost zabawami, które dla miłych śpiewaków conajmniej są krzywdą.

Dowód uznania

Znane już ogólnie znakomite wyniki pracy dyrekcji działu rolniczego PWK, która potrafiła minimalnym personelem, stanowiącym zaledwie 3 procent całego personelu administracyjnego PWK, zorganizować największą w Europie wystawę hodowlaną oraz polską ogólnorolniczą reprezentację, spowodowały Wielkp. Izbę Rolniczą jako miejscowe najpoważniejsze ciało rolnicze do nagrodzenia przedstawionych przez dyrektora działu rolniczego PWK, dyrektora hodowli W. I. R., p. doc. dr. T. Konopińskiego, zasłużonych organizatorów oraz pracowników dyrekcji działu rolniczego. Złote medale W. I. R. otrzymali wice-dyrektor działu rolniczego p. Szczesny Jaxa-Bykowski za organizację oraz inż. Jerzy Müller jako architekt techniczny twórca wystawy rolniczej. Srebrne medale W. I. R. otrzymali w dowód uznania za ofiarę pracę pp. Zenon Szczepski, Paweł Maurer, Janina Logowa oraz Stanisława Langowa. Z uznaniem należy podkreślić fakt, że znakomita w swych rezultatach praca wyżej wymienionych osób znalazła uznanie w pierwszym rzędzie u Wielkp. Izby Rolniczej, naczelnej przedstawicielki wielkopolskiego rolnictwa, która tak wielkie zasługi położyła na P. W. K.

Nie Arct, lecz Atlas

W związku z zamieszczoną przez nas w nr. 380 z 19 b. m. fotografią, przedstawiającą okno wystawowe księgarni w Warszawie, reklamującej P. W. K., proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że nie jest to okno wystawowe księgarni A. Arcta w Warszawie, lecz księgarni S. A. Książnica-Atlas, Warszawa, Nowy Świat 59.

Lot Poznań — Barcelona dokonany

Jak się staje wiadomem, długodystansowy lot propagandowy P. W. K. na linii Poznań—Barcelona udał się całkowicie. Wczoraj o godzinie 4 rano wystartowali z Poznania przy doskonałym starcie mjr. Wacław Makowski z mechanikiem Wimanem na samolocie Lublin R. X. i przybył do Barcelony o godz. 16.15. Cały lot trwał 12 godzin. Jest to duży czyn sportowy, temwięcej, że lotnicy przelatując przez Niemcy, mieli przez cały czas wiatr przeciwny. Mjr. Makowski wziął ze sobą 1000 litrów benzyny, wystarczającej na 18 godzin lotu. Trasa lotu wynosiła w linii powietrznej 1600 klm., ponieważ jednak przelot odbywał się przez Czechosłowację, Szwajcarję, a częściowo i Niemcy, trata ta zwiększyła się do 1700 klm.

Aparat mjr. Makowskiego jest czysto polskiej konstrukcji inż. Jerzego

Rudwickiego, silnik Wrigtha 200-konny. Przy tym motorze jako lekkim i obciążeniu stosunkowo dużem średnia szybkość 140 km/godz. przedstawia się doskonale. Aparat „Lublin R. X” należy do grupy aparatów seryjnych, budowanych przez firmę Plage Lańskie-wicz w Lublinie.

Lot propagandowy P. W. K. doszedł do skutku dzięki całkowitej bezinteresowności firmy Plage Lańskie-wicz i to obywatelskie stanowisko podkreślić należy z całym uznaniem. Mjr. Makowski doręczył dyrekcji Wystawy Międzynarodowej w Barcelonie list z pozdrowieniami od zarządu P. W. K. oraz z zaproszeniem do zwiedzenia naszej wystawy. Mjr. Makowski dyplomowany inżynier, jest obecnie szefem kontroli fabryk aeronautycznych w Polsce, a swego czasu był kontrolerem polskim w fabrykach francuskich dla

przemysłu aeronautycznego. W r. ub. mjr. Makowski brał udział w raidzie lotniczym Małej Ententy, a w r. 1925 w długodystansowym locie Warszawa — Paryż.

Telegram majora Makowskiego

Dzisiaj rano tutejszy przedstawiciel lubelskiej fabryki samolotów Plage Laskiewicz p. Arkuszewski otrzymał następujący telegram:

„Barcelona 25. 8. 29, 18.30 via Marconi.

Lądowanie w porządku 16 minut 15 Barcelona. Makowski, major.”

Telegram, donoszący o sukcesie brawurowego lotu Poznań—Barcelona transmitowany został w języku polskim.

Fotografia nasza przedstawia majora Wacława Makowskiego i mechanika Wimana przed startem do udanego wczoraj lotu bez lądowania Poznań — Barcelona.

SPORT

O mistrzostwo Polski
w tenisie

Z zaciekwaniem oczekiwane spotkanie finałowe w grze poj. panów pomiędzy M. Stolarowem i Warmińskim, nie spełniło pokładanych nadziei, gdyż nie przyniosło spodziewanej ostrej walki. — M. Stolarow górował znacznie nad swym przeciwnikiem i wygrał stosunkowo dość łatwo w trzech setach 6:3, 8:6, 7:5.

W finale gier poj. pań Jędrzejowska pokonała Raciborską 6:2, 8:6, 7:5. W grze mieszanej para Jędrzejowska i J. Stolarow pokonała w półfinale łatwo parę Scarpowa i Tłoczyński 6:4, 6:1 oraz w finale parę Raciborska i Tarnowski 9:11, 6:2, 6:0. Jędrzejowska i Stolarow, zbyt pewni zwycięstwa w pierwszym secie nie wysilali się zbyt, wygrywając w końcu łatwo.

W półfinałach gry podw. panów pokonała w poniedziałek przedp. para Warmiński i Tłoczyński po ostrej walce, parę Liebling i Horain 6:2, 5:7, 6:4, 6:2 i spotyka się o godz. 16 w finale z parą bracia Stolarowowie.

Turniej peesioszenia przyniósł następujące wyniki: Stahl - Hand 6:0, 6:1; Lantner - Lisowski 6:3, 2:6, 6:4; Miziewicz - Glabisz 7:5, 10:8; Szczerbiński - Karafiol 6:0, 6:4; Nawratil - Konopka 6:1, 4:6, 6:3; Horain - Mikołajewski 6:3, 6:3; Prochowski - Szwareman 6:3, 6:4; Pohorylec - Popławski 6:4, 7:5; Goldstein - Jurczyński 6:4, 6:4; Czyżowski - Miziewicz 6:4, 6:1; Pohorylec - Prochowski 6:0, 6:3; Liebling-Małużyński 6:4, 7:5; Nawratil - Czyżewski 6:2, 7:5; Altschueler - Prochowski 6:2, 4:6, 11:9; Nawratil - Szczerbiński 6:3, 6:1. W półfinale pokonał Lantner - Nawratila 1:6, 6:0, 6:4.

Polska — Czechosłowacja

Wspaniałe zwycięstwo Polski. — Cztery rekordy Polski oraz wyrównanie rekordu światowego.

Wspaniały sukces odniosły nasze panie w spotkaniu międzypaństwowym z Czechosłowacją na stadionie w Król. Hucie. Przy pięknej pogodzie zebrało się około 4.000 osób, będąc świadkami wspaniałego tryumfu naszych lekkoatletek. W ogólnej punktacji pokonałyśmy Czechosłowację w stosunku 73 i pół p. na 32 i pół punktów.

Wyniki poszczególnych konkurencji są następujące: 60 m: 1. Walasiewiczówna (P) 7.6 (rekord polski, — rekord światowy wyrównany), 2. Hrebrónova (Cz), 3. Kurnikova (Cz), 4. Brojerówna (P). Ta ostatnia wskutek złego startu zajęła ostatnie miejsce; oszczep: 1. Jasna (P) 29.08 m, 2. Wojnarowska (P) 27.09 m, 3. Peskova (Cz) 27.03 m, 4. Vidlakova (Cz) 26.78 m; 100 m: 1. Walasiewiczówna (P) 12.8 rek. polski, 2. Kurnikova (Cz), 3. Brojerówna (P), 4. Hrebrónova (Cz); przy skoku w zwyż wszystkie zawodniczki Krajewska, Janowska, Homankowa i Homolkowa zdobyły po 1.46 m, wobec czego punkty podzielono równomiernie. Obie Czeszki ustanowiły temi skokami rekordy czeskie, 80 m pł.: 1. Schabińska (P) 13.1, 2. Freiwaldówna 13.6, 3. Sychrova, (Cz), 4. Ron-sarova (Cz); dysk: 1. Konopacka 35.94 m, 2. Vodickova (Cz) 34.99 m (rek. czeski), 3. Kobielska (P) 33.55 m, 4. Venckova (Cz) 30.43 m; 800 m: 1. Orłowska 2:34.2, 2. Kilo-sówna (P), 3. Simerova (Cz), 4. Frostova (Cz); skok w dal: 1. Rostarova (Cz) 5.06 m, 2. Sadowska 4.92 m, 3. Walasiewiczówna 4.62 m, 4. Kuznickova (Cz) 4.52 m; Walasiewiczówna przy 6 skokach tylko ten jeden miała udany, gdy przy innych przekroczyła próg. Przy ostatnim skoku odbiła się na pół metra przed progiem; 200 m: 1. Walasiewiczówna 26.6 rek. polski, 2. Hrebrónova, 3. Hulanicka; druga czeska nie startowała; kula: 1. Jasna (P) 10.43 m, 2. Konopacka 10.32 m, 3. Vodickova (Cz) 10.12 m, 4. Venckova (Cz) 9.74 m; sztafeta 4 × 100 m: 1. Polska w składzie: Brojerówna, Hulanicka, Sadowska i Walasiewiczówna w czasie 51.8, 2. Czechosłowacja 54 sek. (Tel. wł.) F. G.

Belgia — Polska

Nowe rekordy pływackie. Dobra forma naszych pływaków

Dwudniowe międzypaństwowe spotkanie w Warszawie przyniosło nieznaczne zwycięstwo Belgii w stosunku 96 : 79. Zawodnicy naszego zespołu dobrą formę, uzyskując cztery rekordy polskie.

Wyniki techniczne drugiego dnia są następujące: skoki z trampoliny panów: 1. Maerz (P) 5 — 150.28 p., 2. Siemkowski (P) 10 — 119.38 p., 3. Van de Ven (B) 15 — 109.28 p., 4. De Vaalen (B) 20 — 100.14 p.; trampolina pań: 1. Schlesingerówna (P) 6 — 57.86 p., 2. Pernet (B) 9 — 52.02 p., 3. Lindnerówna (P) 15 — 42.68 p., 4. Slamma 20 — 16.82 p.; 100 m nawznak pań: 1. Frick (B) 1:39.5, 2. Nowakówna 1:41.2, 3. Gadsseur (B) 1:46.8, 4. Kaizerówna (P) 1:50.4; 400 m dow. panów: 1. Guillin (B) 5:32, 2. Bocheński (P) 5:32.6 (rek. polski), 3. Kot (P) 5:38.4, 4. Boone (B) 6:15; 200 m klas. pań: 1. Lamotte van den Bogaert (B) 3:32.8, 2. Reicherówna 3:34.2 (rek. polski), 3. De Sutter (B) 3:40.2, 4. Kaizerówna (P) 3:43.4; 100 m nawznak panów: 1. Thiempondt (B) 1:17, 2. Karliczek (P) 1:24 (rek. polski), 3. Coolruyd (B) 1:26.2, 4. Trysko

(P) 1:30.8; 4 × 100 m dow. pań: 1. Belgia 6:22.2, 2. Polska 6:33.4 (rek. polski) w składzie Reicherówna, Schoenfeldówna, Nowakówna i Lżycka; 4 × 200 m dow. panów: 1. Belgia 10:40, 2. Polska 10:51.8. W pływ wodnej Belgia pokonała Polskę 10:0 (3:0). (Tel. wł.) TS.

„Długodystansowe
mistrzostwo Polski”

W nadchodzącą niedzielę odbędzie się największa impreza pływacka Poznania, a mianowicie długodystansowe mistrzostwo Polski dla pań i panów na dystansie 5.000 mtr. Bieg ten odbędzie się równocześnie z niemniej wielkim i b. popularnym biegiem „Wpływ przez Poznań” o puchar „Ilustracji Wielkopolskiej”. Start obu biegów jest równoczesny i znajduje się przy pływalni saperów na Warcie, wspólna dla obu wyścigów meta znajduje się będzie przy ogrodzie szelagowskim. Jeżeli długodystansowe mistrzostwo odhyla się o tytuł najlepszego pływaka (czy najlepszej pływaczki) Polski, to stawka imprezy „Wpływ przez Poznań” jest drugonowe mistrzostwo Poznania, bowiem puchar „Ilustracji Wielkopolskiej” przeznaczony jest właśnie dla drużyny 4 pływaków, która w punktacji zdobędzie najmniej punktów, licząc według kolejności przybywania do mety.

Automobilizm

W niedzielę rozegrany został pod Lwowem wyścig automobilowy na dystansie 20 km. Wyniki tego wyścigu przedstawiają się następująco: w kategorii wozów wyścigowych 1. Zawidowski (Małop. Kl. Aut.) na Bugatti 7:53.21 (przeciętna 152.152 km. na godz.) czas uzyskany jest o 30 sekund prawie lepszy od czasu z ub. roku uzyskanego przez Liefelda. 2. J. Ripper na Bugatti 8:14.43 (przec. 145.622 km.), 3. Szwarcstein na Bugatti, czas 8:25. Liefeld i Mycielski odpadli wskutek defektu maszyn. W kategorii wozów sportowych wyniki przedstawiają się następn. 1. Skolimowski na Alfa Romeo, czas 9:23.2, (przec. 127.84 km.), 2. Maurycy Potocki na Austro Daimlerze, 10:6.1, (przec. 118.752 km.), 3. Sommerstein na Steyrze, 10:18.9, (przec. 116.374 km.) 4. Boguski na Bugatti 10:54.26, 5. Lebkowski na Lancji 11:47.12, 6. Wasiniński na Lancji 12:47.3, 7. Tokarski na Chryslerze 15:23.3, Lityński i Cieski odpadli na starcie wskutek defektu motorów. PAT

Lekka atletyka

Poznań — Kraków 95 : 64. Powyższe spotkanie międzyokręgowe w Krakowie przyniosło łatwe zwycięstwo reprezentantom Poznania. Wyniki są następujące: 4 × 400 m: 1. Poznań 5:34.8, 2. Kraków; 4 × 100 m: 1. Poznań 45.3, 2. Kraków; 400 m pł.: 1. Pernak (P) 1:03.2, 2. Kossowski (K); 110 m pł.: 1. Urbaniak (P) 18, 2. Hetper (K); 500 m: 1. Czubak (K) 16:44.8, 2. Matlasz (K), 3. Nogaj (P); 200 m: 1. Pernak (P) 23.4, 2. Pawlarczyk (P), 3. Irwitt (K); 1500 m: 1. Szwarc (P) 4:23, 2. Kościak (K), 3. Motyka (K); 400 m: 1. Piechocki (P) 50.9, 2. Biniakowski (P), 3. Kowalski (K); 100 m: 1. Moskau (P) 11.2, 2. Zylewski (K); 800 m: 1. Szwarc 2:04.2, 2. Kościak (K), 3. Pawlak (P); tyczka: 1. Urbaniak (P) 3.10 m, 2. Nowak 3.00 m (rek okr. Krak.), skok w wż.: 1. Urbaniak 1.165 m, 2. Pernak 1.65 m, 3. Kossowski (K) 1.60 m; w dal: 1. Chmiel (K) 6.53 m, 2. Kossowski (K) 6.31 m, 3. Gawrych (P) 6.08 m. (Tel. wł.) K. S.

Mistrzostwo w dziesięcioboju okręgu śląskiego zdobył Banaszak (06 — Katowice dawniej Warta), uzyskując 5351.675 p., 2. Schneider 4859.905 p., 3. Żyłka (Sokół) 4708.5 p. (Tel. wł.) FG.

„Warta” — „Śremski K. S.” 86 : 48. — 100 m: Stawiński 11.8, 2. Marciniak, 3. Tomaszewski; 200 m: 1. Stawiński 25.2, 2. Marciniak, 3. Tomaszewski; 400 m: 1. Marcinkowski 58.6, 2. Janicki, 3. Maśliński; 800 m: 1. Marcinkowski 2:25.6, 2. Gruchot, 3. Kajtaniak; 1500 m: 1. Robiński 4:41.6, 2. Olszewski, 3. Dworczyński; 3000 m: 1. Robiński 9:40, 2. Michalak, 3. Klimaszewski; 4 × 100 m: Warta (Marciniak, Zmudzinski, Marcinkowski, Stawiński) 29.2, 2. „S. K. S.”; 4 × 400 m: Warta (Marciniak, Sobkowicz, Olszewski, Marcinkowski) 4:00.2, 2. S. K. S.; dysk: 1. Świetlik 27.65, 2. Sobkiewicz 27.33, 3. Janicki 21.58; oszczep: 1. Gadkowski 46.19, 2. Klimczak 41.32, 3. Kasprczak 36.89; kula: Świetlik 9.63, 2. Sobkiewicz 9.19, 3. Janicki 8.85; Skok w wż.: 1. Naskret 1.55, 2. Mieloch 1.55, 3. Marciniak 1.50; skok w dal: 1. Stawiński 6.09, 2. Zmudzinski 5.44, 3. Kaczmarek 5.40. (C.)

„Warta” — „Sokół” Leszno 50 : 32. — Spotkanie pań. 60 m: 1. J. Kryzanka (W) 8.9, 2. Szulczyków (S), 3. Schwarzwona 4 × 75 m: 1. Warta (Frydrychówna, Kryzanka, Musielewska, Krótkówna) 42.8, 2. Sokół; skok w wż.: 1. i 2. Frydrychówna i Ratajczakówna (W) 1.26, 3 i 4 Szulczyków i Nowakówna (S) po 1.21; skok w dal: 1. Musielewska (W) 4.63, 2. Szulczyków (S) 4.20, 3. Nowakówna (S) 4.10; dysk: Krótkówna (W) 27.63, 2. Szulczyków (S) 25.59, 3. Wawrzyńska (W) 22.85; oszczep: Musielewska (W) 27.60, 2. Klimczakówna (W) 22.44, 3. Matecka (S) 15.35; kula: Kryzanka (J) 8.20, 2. Kryzanka (S) 7.38, 3. Szulczyków (S) 7.26. (C.)

Spotkanie międzypaństwowe Szwecja — Norwegia w Sztokholmie wygrali gospodarze w stosunku 117 : 87 p. (Radio)

Niemcy — Anglia w Stamford Bridge wygrali Niemcy w stosunku 8 : 4. (Radio)

Bieg na przelaj na dystansie 3500 m. odbędzie się w niedzielę 1. 9. w Swarzędzu o godz. 14.30. Start i meta nad jeziorem. Zgłoszenia przyjmuje K. Szumski, Swarzędz ul. Strzelecka nr. 8, wpisowe 1 zł.

Piłka nożna

Niedzielne spotkania ligowe. — „Warta” — „Ruch” 5 : 0 (2 : 0). „Ruch” w zawodach tych sprawił niespodziankę, gdyż po licznych sprawach sukcesach i wyso-kocyfrowej wygranej z Schuppo w Gdańsku spodziewano się znacznie więcej. Drużyna gości tylko w pierwszej części spisała się dobrze i to w polu. Pozaatem jednak w niczym nie przypominała drużyny ligowej. Złazacza pod bramką, a specjalnie po pauzie goście grali jak przeciętna drużyna A-klasowa. Gra do pauzy była wyrównana, przyczem lekka przewaga mieli goście, jednak zupełna niedyspozycja ataku i brak orientacji w sytuacjach podbramkowych przyniosła im wielką stratę w prowadzeniu. Już w pierwszych minutach gospodarze zdobyli bramkę przez Przybysza. Dalsze zmienne ataki kończą się niewykorzystaniem jednej i drugiej strony. Dopiero kilka minut przed pauzą Scherfke strzela drugą bramkę dla zielonych. W drugiej części gry sytuacja wyjaśnia się zupełnie. „Warta” ujmując inicjatywę w swoje ręce i chwilami zdaje się, że przeciwnik, nie broniący się zbyt, zrezygnowany, oczekuje końca gry. To też Warta lepsza technicznie i grająca więcej produktywnie od gości uzyskuje w 9 min. trzecią bramkę przez Kniolę, który w niedługim czasie strzela dalsze bramki. Sporadyczne wypadki gości likwiduje Fontowicz, względnie obrona „Ruch” widocznie zniechęcony, traci zupełnie pole i statystuje. Miało się wrażenie, że gra tylko jedna drużyna. „Warta”, która obecnie znowu przychodzi do formy, wykazała wiele bojowości i dyspozycji strzałowej.

Publiczności zebrało się około 2.000. — Sędziował p. Krukowski.

Lwów. — „Polonia” — „Pogoń” 2 : 0 (0 : 0). Niebardzo zasłużone zwycięstwo odniosła „Polonia”, dla której zdobyli bramki: Suchocki z karnego i Krygier. „Pogoń” miała przez cały czas gry stałą i wybitną przewagę, jednak niezaradny jej atak nie wykorzystał wiele pozycji pod bramką. W. K.

Warszawa — „Warszawianka” — „Wisła” 3 : 2 (1 : 1). Gra naogół wyrównana przy lekkiej przewadze „Wisły”. Bramki dla zwycięzców uzyskali: Szenajch dwie i Zwierz jedną. Dla „Wisły” jedną bramkę uzyskał Katz, druga była samobójcza. (Tel. wł.) W. K.

Łódź — „ŁKS” — „Legia” 1 : 1 (0 : 1). — „ŁKS” bez Sledzia z Królem na lewym skrzydle. „Legia” bez Martyny. Gra bardzo interesująca mocno przebiegowa należała w pierwszych minutach do gospodarzy. „Legia” wkrótce jednak opanowuje boisko i w 22 min. zdobywa pierwszą i jedyną bramkę ze strzału Rajdka bardzo słabo oddanego, możliwego do obrony. Po przerwie gra się wyrównuje i „ŁKS” raz po raz bombarduje bramkę gości. Bramkarz „Legii” kontuzjowany schodzi dwa razy z boiska. „ŁKS” wyrównuje w ostatniej minucie gry przez Nikiela. (Tel. wł.) W. K.

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1. „Warta” 22 p. (16, 44:25); 2. „Wisła” 21 p. (16, 46:33); 3. „ŁKS” 18 p. (16, 26:3); 4. „Czarni” 16 p. (14, 45:33); 5. „Legia” 16 p. (15, 26:22); 6. „Cracovia” 15 p. (13, 31:18); 7. „Garbarnia” 15 p. (13, 43:29); 8. „Warszawianka” 12 p. (14, 23:28); 9. „Turyści” 12 p. (15, 20:38); 10. „Polonia” 11 p. (14, 25:34); 11. „Ruch” 11 p. (14, 20:32); 12. „I.F.C.” 10 p. (14, 15:26); 13. „Pogoń” 9 p. (15, 25:40).

Łódź — „Turyści” Ib — „ŁKS” Ib 3 : 0; „Hakoah” — „WKS” 4 : 3; „ŁTSG” — „PTC” Pabj. 14 : 0.

Ślask — 06 Katowice — BBSV. 4 : 0. — Spotkanie międzygrupowe Ślask. OZPN. W spotkaniu towarzyskiem Am. KS. z Król. Huty pokonał w Katowicach I. F. C. drużynę ligową 3 : 0 (1 : 0).

O mistrzostwo kl. A — POZPN. „Warta” Ib — „Wiktoria” 7 : 2 (3 : 2). Z łatwością rozgromili rezerwy Warty kracińską Wiktoria, co jest o tyle niespodzianką, że po ostatnich kilku wygranych gości spodziewano się gry równorzędnej. Do przerwy gra naogół wyrównana; przewagę mieli gospodarze w drugiej połowie. Bramki dla zwycięzców zdobyli Dembiński 3, Jagodziński dwie i Krysiak dwie.

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1. „Legia” 31 p. (18, 73:29); 2. „Warta” 23 p. (18, 59:34); 3. „OKS” 19 p. (17, 42:26); 4. „Stella” 18 p. (14, 44:26); 5. „Poznań”, 18 p. (16, 36:33); 6. „HCP” 17 p. (18, 44:44); 7. „Wiktoria” 14 p. (18, 42:57); 8. „Pogoń” 10 p. (16, 25:53); 9. „Notec” 10 p. (17, 29:64); 10. „Sparta” 10 p. (18, 26:54).

Spotkanie „Sparta” — „OKS” nie odbyło się, gdyż „OKS” nie stawiał się, oddając Sparcie bez gry dwa punkty (1). Fakt o tyle znamienny, że „Sparta”, stojąca na końcu tabeli miała swój ostatni mecz do rozegrania. Również nie odbyło się spotkanie „Pogoń” — „Stella” w Jarocinie z powodu zbyt późnego uwiadomienia „Pogoni” przez związek.

„Legia” — „Polonia” 4 : 4 (0 : 3). Zawody towarzyskie mistrza kl. A z mistrzem grupy kl. B przyniosły wynik nieoczekiwany. Wynik dla naszego mistrza niebardzo zaszczytny, choć wystąpił z liczną rezerwą. Stojąc przed zdecydowaną porażką dopiero w drugiej połowie „Legia” umiała opanować boisko, i uzyskała przewagę nad zmęczonym przeciwnikiem. Bramki dla niej uzyskali Kurzawa, Zaremba, Sadalski i jedna samobójcza.

Pływanie

Festyn pływacki zorganizowany przez Okręgowy Związek, należał do b. udanych widowisk i zgromadził 7.000 publiczności. Wyniki osiągnięto dobre a mianowicie: 50 m dow. panów: 1. Lisowski (Unja) 32.5 (rek. okr.), 2. Nejberg (Cracovia) 33.4, 3. Drozdowski (U), 4. Szymański (U); 50 m dow. młodzieży do lat 14: 1. Cendak II (Warta) 50, 2. Rozmiarek (U) 59.2, 3. Mehl (I. S. V.); 50 m. dla dziewcząt do lat 14: 1. Schulz (I. S. V.) 54 sek., 2. Antoniewiczówna (U) 54.2, 3. Ofner (I. S. V.); 50 m dow. pań: 1. Krauzówna (U) 49.6, 2. Blumelówna (U) 56, 3. Szczepańska (U); 50 m dow. dla młodszych do lat 16 po dwóch przedbiegach: 1. Lewandowski II (Sokół) 38.3, 2. Kubiak (Legia) 41.1, 3. Klewenhagen II (L) 42; 200 m stylem zmiennym (klasyczny, nawznak, over i crawl): 1. Richter (U) 3:30.3, 2. Antoniewicz (U) 3:30.4, 3. Klewenhagen I (L) 3:37. Piłka wodna: „Unja” — repr. Poznania 3:1. (wz)

Zawody o mistrzostwo okręgu poznańskiego Sokola, dały przy wielkiej liczbie startujących zawodników następujące wyniki: 100 m dow.: 1. Lewandowski II 1:21.6, 2. Wrzesiński, 3. Kulakowski; 100 m nawznak: 1. Lewandowski II; 2:06.2, 2. Bączkowski 2:07.1, 3. Konieczny II; 100 m klas.: 1. Wrzesiński 1:54.8, 2. Chalupka 1:56.2, 3. Lewandowski II; skoki: 1. Lewandowski 19.4 punktów, 2. Chalupka 17.5 pkt. (wz)

Niemcy — Szwajcaria, spotkanie międzypaństwowe w Monachium zakończyło się zwycięstwem gospodarzy w stosunku 176 : 76. W pływ wodnej pokonali Niemcy reprezentację gości w stosunku 4 : 2.

Tennis

Mistrzostwo Ameryki w grze poj. pań zdobyła znowu Wills, bijąc Watson łatwo 6 : 4, 6 : 2. (Radio).

Finał gry poj. panów w turnieju w Homburgu wygrał bez gry Boususs, gdyż Froitzheim zrezygnował. W finale gry podwójnej panów para francuska Boususs i du Plaix pokonała Niemców Froitzheima i dr. Bussa 6 : 4, 15 : 13. (Radio).

Finały mistrzostw Danii przyniosły następujące wyniki: Ulrich - Juul 6 : 0, 6 : 3, 6 : 2; w grze poj. pań: Stoeckel - Mad-sen 6 : 1, 6 : 2; w grze podw. panów zwyciężyli: Gleeurup i Henriksen, w grze podw. pań: Dam i Stoeckel oraz w mieszanej: Stoeckel i Ulrich.

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie POZPN nie wzbudziło tego zainteresowania, jakiego spodziewać się należało. Z reprezentowanych przez związek klubów w zebraniu wzięła udział tylko połowa. Zebranie rozpoczęło się z przeszło godzin-nym opóźnieniem. Po zagajeniu i krótkiej wymianie zdań przystąpiono odrazu do wyboru nowego W. G. i D., do którego weszli jako nowi członkowie pp.: Nowak — przewodniczący, Marcinkowski, Bilski, Dereziński, Karasiński, Przybyski, Siad-dak. Gdy przystąpiono do wyboru nowej komisji rewizyjnej, okazało się, że zarząd wbrew statutowi zawiesił starą komisję względnie pewną część jej członków. Po dłuższej debacie i formalnym zrzeczeniu się komisji przystąpiono do wyboru. W skład nowej komisji weszli pp. Rybarczyk, Bocheński, Skowroński i Mikula.

Z życia sokolego

Baczność sokolice!

Dzielnicy Wydział Sokolice zwołuje na środę 28 bm., o godz. 7 wieczorem do salki Szkoły Gospodarczej, ul. św. Marcina 69. zebranie międzygniazdowe sokole. Na zebraniu tem wygłosi dhuha Zaleska z Warszawy referat. Druhna wszystkich gniazd i oddziałów winny sie na zebranie to ze względu na referentkę — jak i omówienie ważnych spraw innych — jaknajliczniej stawić. Prosimy również Polki. sympatyzujące z ruchem sokolice, o liczny udział.

Wrażenia sokolów rosyjskich w Polsce

Uczestnicy delegacji Związku sokolów rosyjskich na emigracji, którzy brali udział w tegorocznym zlocie sokolów polskich w Poznaniu, ogłosili w rosyjskich pismach emigracyjnych swe wrażenia z pobytu w Polsce.

W artykułach tych sokoli rosyjscy podkreślają wielkie wrażenie, które wywarła na nich powszechna wystawa krakowska w Poznaniu, oraz nutują z uznaniem gościnność sokolów polskich w stosunku do gości słowiańskich.

RADJO

Programy radiofonijne

Wtorek, dnia 27 sierpnia 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxman); godzina 10.00 (transm. z Auli U. P.): Akademia Związku Spółdzielni. II-gie plenarne zebranie Kongresu U. Z. S. Program: a) „Sprawozdanie działalności i rozwoju U. Z. S.” (wypowie p. Witold Kuszewski); b) „Centrale gospodarcze w ruchu spółdzielczym” (wypowie dyr. Tadeusz Brzeski); c) „Samodzielność ruchu spółdzielczego i stosunek do Państwa i jego instytucji” (wyp. dr. Jan Dębski); godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. zboż.-towarowej i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gospod., rolniczy, PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godzina 18.00 koncert popołudniowy w wyk. kompozytora prof. Władysława Burkatha, współudział artystki opery Heleny Majchrzakówny; godz. 19.00 nadprogram; godzina 19.20 interludjum muzyczne w wykonaniu p. Anny Wańskiej (śpiew), Jadwiga Komorowska (akomp.). Program: 1. Leoncavallo: arja z op. „Pajace”, 2. Puccini: arja z 3 aktu op. „Cyganeria”, 3. Paderewski: Polaly się lzy me, 4. Karłowicz: Pamiętam ciche, jasne, złote dnie, 5. Niewiadomski: Zosia; godz. 19.40 kurs średni języka franc. (wykl. p. Omer Neveux); godz. 20.00 koncert wieczorny poświęcony W. A. Mozartowi. Program: a) koncert solistów (transmisja z Warszawy), b) transmisja koncertu z Salzburga via Wiedeń i Warszawa. Wykonawcy: Orkiestra Filharmonii wiedeńskiej pod dyr. dr. Bernharda Baumgartena; godz. 22.00 sygnał czasu —

komunikaty PAT; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 muzyka taneczna z Pałacu Danc. „Muchy i Ska” na Wesołym Miasteczku P. W. K. (Orkiestra pp. Karasińskiego i Katuszka).

Stacja krótkofalowa. Pas fal 33,7 — 27,3 m. Stacja nadaje od 17.50 audycje stacji długofalowej.

Warszawa (1385,7 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny, komunikaty przygodne; godzina 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.15 „Chwilka lotnicza”; godz. 16.30 program dla dzieci; a) pogadanka p. t. „Wakacje”; b) koncert z płyt gramofonowych; godz. 17.15 feljton uzdrowiskowy p. t. „O Gwioncie, Reglach, juhasach i zakopiańskich zbójnikach”; godz. 17.25 „Allain Gerbault” — wygl. p. Tad. Maltze; godz. 18.00 koncert popularny. Wykonawcy — orkiestra R. P. pod dyr. Jana Dworakowskiego, Marja Wrońska (śpiew) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. 20.00 koncert wieczorny poświęcony Mozartowi; godz. 22.00 komunikaty.

Katowice (416 m) godz. 17.00 koncert z płyt gramofonowych; godz. 17.25 transmisja z Krakowa. „Wykład radiotechniczny”; godzina 19.20 koncert z udziałem p. Andy Kitschmann (śpiew); godz. 20.00 koncert wieczorny poświęcony twórczości W. A. Mozarta.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Helena Sauterowa z podziękowaniem za otrzymane łaski z gorącą prośbą o dalsze, 10 zł; Tadeusz M. z podziękowaniem za pomoc w złożeniu egzaminu, prosząc o dalszą

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

opiekę 3 zł; Komisja Zjednoczonych w Dolsku 10 zł; L. M. z prośbą o błogosławieństwo 5 zł; razem z poprzednio pokwitowanymi 2 049,80 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: Tadeusz M. z podziękowaniem św. Teresce za pomoc w złożeniu egzaminu, prosząc o dalszą opiekę, 3 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 265 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Sekcja Religijno-Społeczna przy Sodalności Marjańskiej Młodzieży i Uczniów Kupieckich przypomina, iż miesięczne zebranie odbędzie się we wtorek 27 bm. o godz. 20 w lokalu Związku Pracowników Kupieckich, ul. Podgórna 12 b. Wszystkich członków uprasza się o stanowcze i punktualne przybycie Zarząd.

— Tow. Powst. i Wojaków Poznań-Sródmieście. Zbiórka w czwartek 29 bm. w lokalu p. Bayerowej przy Placu Ber-

nardyńskim od godziny 18 do 20, celem spisania zbiorowej listy w sprawie medalu „Polska swemu Obroncy”. Wszelkie dokumenty byłej Straży Ludowej oraz i wojskowe należy z sobą przynieść.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie się bódzą się zebra) Pobołowania w wannie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony śluzem i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdęcia i burczenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podsercowanie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wątroby. Wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków w dolku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w pasie, krzyżu i siega aż pod łopatkę. Wzdęcie brzucha, rozszadanie żeber, parcie na kieszke stolowa. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja: ziołami Cholekinazy uważaj od tej ciężkiej dokuczliwej choroby. Zioła Cholekinazy są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Prawie kupie żądać przepisu nżycia (wedł. Dr. T. Niemcewskiego). Wyrób. Laboratorium fizj. chemiczne „Cholekinaza” Sp. z o. o. Warszawa, Nowy Świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę „IMICO” Box 65, Stevens Point, Wis. U. S. A. Pw 3971-62.311

Mydło Mixa

najlepsze

najtansze

SALI

dla urzęd. kina w miejscowości co najmniej 9000 mieszk. poszukuje celem dzierżawy. Władarski, Toruń-Mokre, Podgórna 22 a. zw 18899

FOTOGRAFJE

techniczne - reklamowe

jako specjalność dostarcza fachowo — tanio

FOTO-TECHNIKA

Tel. 50-85 T-1 50-85

A. SPYCHALSKI i S-ka, POZNAŃ, Żydowska 20. zw 18437

Kilimy

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K.

P.

FIRANKI

KAPY

DYWANY

B. Głowacki

POZNAŃ,

Stary Rynek 97.

Pw 5484

Kazimierz Świerkowski

właściciel Wielkopolskiej Fabryki Wyrobów Papierowych w Pleszewie Wlkp., były wielokrotny prezes Związku Fabrykantów Torebek i Wyrobów Papierowych.

W Zmarłym tracimy gorliwego członka, który Swą pracą przyświecał nam przez długie lata. dw 1815
Cześć Jego Pamięci!

Związek Fabrykantów, Torebek i Wyrobów Papierowych

Toruń, 24 sierpnia 1929 r.

Zarząd.

Wacław Antoniewicz

weteran 1863 r.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 28 b. m., po mszy św., o godz. 9 rano.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Mosina — Poznań.

Za spokój duszy, ś. p.

z Krzyżanowskich

Joanny Mrozińskiej

odprawi się pierwszą mszę św., we wtorek, dnia 27. 8. b. m. przed poł. o godz. 11, w kaplicy Św. Józefa, po uprzedniej eksportacji zwłok z domu żałoby przy ulicy Ogrodowej 15, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych zw 18442

Poznań, Pszozyna, Września.

w ciężkim smutku pogrążona dzieci i wnuki.

Lekarz na Pomorzu poszukuje

zastępcy

na 4 do 6 tygodni zaraz, lub później. Znajomość języka niemieckiego potrzebna. Oferty przesyłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 1767

Technika

dentystycznego

poszukuję zaraz lub później. zw 19864

MAŁECKI,

dentysta Znina.

Podziękowanie.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Szanownym Stowarzyszeniom, Wszystkim Krewnym i Znajomym za szczerą dowody serdecznego współczucia, liczne wieńce oraz za oddanie ostatniej przysługi memu najdroższemu nigdy niezapomnianemu mężowi, naszemu nieodżałowanemu ojcu i dziadkowi, ś. p. dw 1813

Władysławowi Jasińskiemu

składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Zona z dziećmi i wnuczkami.

Kobylin, 24. 8. 1929 r.

Za szczere dowody współczucia, wieńce i liczny udział w pogrzebie mego najdroższego męża, ś. p.

Teodora Hoffmanna

składam na tej drodze P. P. wyższemu radcy Cybulskiemu i Dr. Stefańskiemu, Kolegom, Stowarzyszeniu Urzędników Samorządowych, Krewnym i Znajomym — najserdeczniejsze
zw 18 434

Bóg zapłać!

Żona.

Z powodu śmierci właściciela, będzie nasz Poznański Oddział Handlowy przy Wielkich Garbarach 49, telefon 3064, we wtorek, dnia 27 b. m.
zw 18438

zamknięty.

Wielkopolska Fabryka WYROBÓW Papierowych
K. Świerkowski w Pleszewie.

Wróciłem

Dr. med. Marjan Szenic

specjalista chorób dziecięcych

Poznań, ul. Działynskich 9.

Telefon 2982.

zw 18435

Godziny przyjęć od 11—12 i od 4,30—6.

Powróciłem

lekarz-dentysta **Dr. Baraniecki**

zastępca

lekarza-dentysty **A. Perlińskiego**

św. Marcin 18, I. Telef. 1313.

Wyjechałem

wracam 10. 9. 1929

Profesor Kowalski

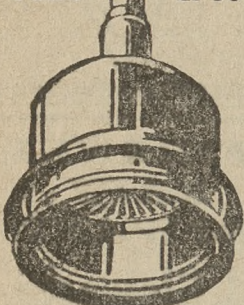
dw 1782

Wyciąc

Schowac

Szczytem marzeń każdej Gospodyni

Cena zł 60

5 lat gwarancji.

Prosimy przysłać ze sobą brudną bieliznę, którą po 5 minutach zwracamy czysto wypraną

jest nasz samoczynny aparat do prania „KOMPRESOR”. Opatentowany we wszystkich krajach CAŁY METALOWY. NIGDY NIE RDZEWIEJE. NIE JEST pokryty płótnem. KOMPRESOREM pierze się białe i kolorowe, składające się z 7 osób ZAMIAST w 3 dni w 3—4 godziny, przy największej ochronie bielizny, oszczędności mydła, czasu i zdrowia.

Na wzór poprzednich, pełnych powodzenia, pokazów prania odbywają się nadal bezpłatne POKAZY PRANIA tym aparatem przy ul. Wielkiej 4-5, I piętro we WTOREK, ŚRODĘ i PIĄTEK o godz. 5-tej po poł. w języku polskim. W powyższe dni o godz. 3-tej po poł. w języku niemieckim.

Ilustrowane prospekty na żądanie. Za zaliczką zł 2.50 drożej Agencji we wszystkich miastach Wielkopolski poszukiwani. Kompressor. Poznań, Wielka 4-5.

Wyciąc

Schowac

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów. 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyła fran. c. Pw 3247-0,1100

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Gimnazjum męskie

z internatem

IM. KS. JANA DŁUGOSZA
WE WŁOCŁAWKU.

Gimnazjum im. Długosza jest zakładem naukowo-wychowawczym, obejmującym wszystkie klasy od wstępnej od VIII-jej z programem Państw. Gimn. Humanist. Z języków obcych obowiązuje francuski lub niemiecki. Przy szkole istnieje internat. Do internatu przyjmuje się tylko chłopców zdrowych fizycznie i moralnie, nie opóźnionych wiekiem.

Internat oparty na najnowszych zasadach pedagogicznych, konwersacja języków obcych, audycje muzyki, staranne wychowanie fizyczne.

Od pierwszego września 1928 r. Gimnazjum mieści się w nowym gmachu, urządzonym według najnowszej techniki.

Egzaminy wstępne dnia 30 i 31 sierpnia.
Gimnazjum posiada pełne prawa kategorii A.

UWAGA: Wszelkich informacji odnośnie Gimn. i internatu udziela kancelaria szkoły.

ADRES: Włocławek, Gimn. im. Długosza,
Telefon 300.
dw 1812

Łańcuchy Renold

Najlepsze łańcuchy do motocykli, samochodów, przemysłu.

Generalne Przedstawicielstwo na Polskę
MOTOR - Dom Importowy, Gdańsk, Sammtgasse 8.
dw 11244

Wapno nawozowe

wszelkich gatunków:

pa mielony kamień wapienny

„ mielone wapno palone

„ miał wapienny

dostarcza korzystnie

dw 3079

GUSTAW GLAETZNER Centrala Materiałów
Budowlanych i dachówek
Poznań 3 Mickiewicza 36. Tel. 6580 i 6328. Założ. 1907 r.

Używane SAMOCHODY

okazyjnie, tanio, na dogodnych warunkach na sprzedaż:

otwarty PICCOLO Praga — 3 osob.

otwarty PICCOLO Praga — 4 osob.

karetka PICCOLO Praga — 4 osob.

karetka DION BOUTON — 6 osob.

karetka PEUGEOT — 4 osob.

otwarty PEUGEOT — 4 osob.

otwarty FORD — 4 osob.

otwarty PIAT 9/34 HP — 6 osob.

„PRAGA” AUTOMOBILE, Poznań,
Plac Wolności 11, tel. 5533.
Pw 4624-84, 907

Nieruchomość fabryczna

śródmieście Poznania, ubikacje biurowe, stajnia i garaż, gaz, elektryczność i woda, zaraz wolno sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 18395

Precz z winami szampańskimi zagranicznymi! Pijmy nasze owocowe musujące krajowe —
dw 1759

litr 5 złotych

Propagandowa Probiernia

M. Trippenbach i Syn

P. W. K. Pawilon 50 - Bazarowy.

Stara zaprowadzona wytwórnia win owocowych w dużym mieście Wielkopolski poszukuje czynnego

wspólnika

z kapitałem 20 000 do 30 000,— zł.

Reflektuje na kupca z branży win lub destylatora. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, ul. 27 Grudnia 18, pod nr. 58,469 Pw 4641-58,469

Z kapitałem 40 tys. złotych

wstąpię jako spółnik do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 18438

Samochód „Tatra“

kabriolet 4-osobowy, używany, lecz w dobrym stanie za gotówkę lub też na zamianę za samochód ciężarowy ma do oddania: dw 1816

Administracja Dóbr Stan. hr. Łąckiego,
POSADOWO, poczta Lwówek. Tel. nr. 2.

Agronom

z akademickim wykształceniem i długoletnią praktyką w intensywnych majątkach, oparty na poważnych referencjach, poszukuje od 1 października r. b. ewtl. zaraz odpowiedniego stanowiska. Łaskawe zgłosz. proszę kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18346

Stenotypistka

młodsza, władająca językiem polskim i niemieckim i znająca stenografię, potrzebna zaraz. Oferty do Biura Ogłoszeń „KOSMOS”, ulica Zwierzyniecka 6, pod nr. 1387
nw 8875

Redaktor

poważnych czasopism fachowo-gospodarczych
zmieni posadę

wzgl. obejmie kierownictwo biura propagandy w poważnej instytucji przemysłowo-handlowej. Oferty proszę składać do Kurjera Poznańskiego pod zw 18440

Zastępców

obeznanych z malarstwem do sprzedaży aparatów malarsko-dekoracyjnych, poszukuję zaraz. Zgłoszenia przyjmuje „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 35,10
Pw 4674-35,10

Zbożowiec

czelny, energiczny, z kilkuletnią praktyką rolniczo-handlową, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do „PAR”, Toruń, Szeroka 46, pod nr. „576”.
Pw 4672-64,329

Sprzedawcy

(akwizytorzy), możliwie rutynowani, do sprzedaży artykułów biurowych, poszukiwani przez poważną firmę. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18431

Poważna Garbarnia
w Wielkopolsce poszukuje dzielnego
PODRÓŻUJĄCEGO

na Małopolskę, Górny Śląsk i b. Kongresówkę. Oferty piśmienne do „Par”, Poznań, ul. 27 Grudnia 18 pod nr. 58,471
Pw 4658-58,471

Rolnik zawodowy — poszukuje

dzierżawy

1000 do 2000 mórg magd. dobrej ziemi. Inwentarz kupi. Oferty uprasza pod zw 18432 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Zamieniam

słoneczne 3-pokojowe mieszkanie koło mostu Teatralnego, z wszystk. ubik. bocz. balkon, światłem elektr. III. piętro, na 3—4-pokojowe mieszkanie I. piętro z równym komfortem w Sołaczu lub Jeżycach. Łask. oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod Kw 766

Majątność Brzostków, poczta Żerków, powiat Jarocin
ma na sprzedaż:

1. króliki rasowe (angory, hawany, wiedeńskie i srebrzyste);
2. psy - wyżełki 8-tygodniowe;
3. kanarki.

dw 1795

Obszerna i samodzielna

praktyka lekarska

jest w Śliwicach, wielkiej wsi kościelnej na Pomorzu, zaraz do objęcia. Spieszne zgłoszenia przyjmuje i udziela bliższych informacji

zw 18358

Apteka w Śliwicach.

Kursy Maturyczne i Doksztalające

„WIEDZA”

Kraków, ul. Studencka 14. I. p. Tw 219

przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1929/30.

L. 2. F. 11/28. Właściciele domu Aleksander Kańduła i żona jego Jadwiga z Lwówka, wnieśli o wywołanie celem wykluczenia wierzycieli hipoteki, zapisanej dla Izidora Wolfsohna, kupca w Berlinie oraz Filipa Wolfsohna, kupca z Berlina — Halensee w księdze gruntowej nieruchomości Lwówek, tom I., karta nr. 18, w dziale III, pod liczbą 12, w kwocie 2000 talarów po myśli § 1170 K. C. Wzywa się wierzycieli, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 3 grudnia 1929, godz. 12, pokój 11 przed niżej podpisanym Sądem zgłosili swoje prawa, w przeciwnym razie nastąpi wykluczenie ich praw. Pniewy, dnia 9 sierpnia 1929 r. Sąd Grodzki. nw 3003

1. Nn 2/29. Na skutek wniosku Zbigniewa Kurowskiego działającego przez swego ojca, Mieczysława Kurowskiego kupca w Barcinie o odroczenie wypłat, wyznaczono termin do rozpoznania sprawy w niżej podpisanym Sądzie na dzień 20 września 1929, g. 12. nw 3004
Na termin ten mogą przybyć wierzyciele celem udzielenia Sądowi wyjaśnień.
Łabiszyn, dnia 23 sierpnia 1929. Sąd Grodzki.

PRZETARG

Spółka Drenarska Parlin - Parliniec, p. Dąbrowa, pow. Mogiła, wyda w drodze przetargu prace ziemne przy odnowieniu obszaru spółkowego wielkości 282,03 ha. Kosztorysy blankietowe można otrzymać za opłatą 2,— zł u technika Spółki budown. meljor. p. Zygm. Jasińskiego w Inowrocławiu, ul. Solankowa 56, telef. 197 (Kujawskie Biuro Meljoracyjne), u którego za poprzednim zgłoszeniem można przeglądać projekt. Zapieczętowane oferty należy składać na ręce podpisanego do dnia 7 września r. b., godz. 12 w poł. Zarząd Spółki zastrzega sobie wolny wybór oferenta, lub nieprzyjęcie żadnego. dpw 1803
Parlin, dnia 23 sierpnia 1929.

(—) Marcin Będzwolek, Przewodniczący Spółki.

Magistrat miasta Starogardu, ogłasza przetarg publiczny na osuszenie skarbcia podziemnego w ratuszu. Przetarg odbędzie się w dniu 9 września r. b., o godzinie 12, w ratuszu, pokój 17. dw 1808

Oferty z podaniem systemu osuszenia skarbcia należy składać lub przelać do Magistratu w Starogardzie z napisem: „Oferta na osuszenie skarbcia”.
Informacje oraz szkice skarbcia można otrzymać bezpłatnie w ratuszu, pokój 17.

Magistrat zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru rezydentów względnie nie przyjęcia żadnej ze złożonych ofert. Starogard, dnia 19 sierpnia 1929.

MAGISTRAT.

HOTEL

pierwszorządny, z centralnem ogrzewaniem, sala parkietowa z całkowitem urządzeniem oraz urządzeniem kinematograf. 30 pokoi gościnnych z mieszkaniem prywat. od 1. 4. 1930 r. do sprzedania. Miejscowość uzdrowska, graniczna i powiatowa. Ożywione środowisko handlowo-przemysłowe. Oferty przyjmuje Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Międzychodu w Międzychodzie n/W. dw 1811

OGŁOSZENIE

Dyrekcja Miejskiego Gimnazjum Koedukacyjnego typu humanistycznego z prawami szkół państwowych w powiecie humanistycznym Ostrzeszowie (Wlkp.), podaje do wiadomości, że przyjmuje jeszcze wpisy uczniów (uczenic) do wszystkich klas. dw 1809

Do podań dołączyć należy: ostatnie świadectwo szkolne, metrykę urodzenia, świadectwo powtórzonego szczepienia ospy.

Zakład odrestaurowany, klasy jasne, obszerne, niepełnione, okolica nadzwyczaj zdrowa.

Ostrzeszów, dnia 22 sierpnia 1929 r.

L. dz. I. 4856/29. **MAGISTRAT.**

Na raty
miesięcznie
18 zł.

Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński

Poznań

Aleje Marcinkowskiego 5.

now 551 52

Oryginały
Juliusza Kossaka,

okazyjnie do nabycia.

Informacje:

Odszkod 3.

1w 1895

LICYTACJA PRZYMUSOWA

We wtorek, dnia 27 sierpnia 1929, o godz. 11, przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą: **większej ilości kapeluszy damskich, biurka, 2 stołów, 10 krzesel, szafy żelaznej, maszyny do szycia kapeluszy i większej ilości dodatków do kapeluszy damskich.** Obejrzyć można 15 minut przed sprzedażą. nw 3369

Magistrat XIII.

Na podstawie § 42 rozporządzenia ministra pracy i opieki społecznej z dnia 11 kwietnia 1929 (Dz. Ustaw nr. 30) z dnia 10 maja 1929, pozycja 291, w sprawie ustanowienia opiekunów społecznych i sposobu wykonywania przez nich obowiązków, podajemy niniejszem do publicznej wiadomości, uchwalony przez Radę Miejską w dniu 3 lipca r. b. podział terytorjalny obszaru miasta na okręgi i obwody opiekuńcze.

W myśl tej uchwały miasto podzielone jest na 27 okręgów (dawniejsze Komisje), te zaś na 424 obwodów (dawn. kwatery). Ilość obwodów w poszczególnych okręgach przedstawia się następująco:

I. Okręg Opiekuńczy	14 obwodów.
II.	16
III.	15
IV.	17
V.	16
VI.	16
VII.	18
VIII.	17
IX.	14
X.	13
XI.	22
XII.	15
XIII.	19
XIV.	14
XV.	9
XVI.	23
XVII.	16
XVIII.	15
XIX.	19
XX.	18
XXI.	14
XXII.	18
XXIII.	19
XXIV.	16
XXV.	9
XXVI.	12
XXVII.	10

razem 424 obwodów.

Należy zaznaczyć, że granice „Okręgów Opiekuńczych” pokrywają się z granicami „Komisji Ubogich”, a granice „Obwodów” z granicami „Kwater”.

Na czele Okręgów Opiekuńczych stoją t. zw. Przedstawiciele Okręgów, którymi są:

- Okręg I. p. Jasiński, radca miejski, ul. Ogrodowa 5.
II. Ks. prof. Dr. Kozłowski, Nowy Rynek 14/15.
III. p. Czesław Lausch, kupiec, ul. Pocztowa 22.
IV. p. Kazimierz Koczorowski, kupiec Stary Rynek 89.
V. p. Wiktor Loga, prok. banku, ul. Matejki 7.
VI. p. Jan Malecki, ref. Sądu Apel., ul. Grochowa Łaki 3.
VII. p. Albert Rżóska, dyrektor, ul. Matejki 48/49.
VIII. p. Wiktor Ruczkowski, sekret. miejski, ulica W. Garbary 28.

- IX. p. Franciszek Gomerski, em. dyr. telegr., Pl. Nowomiejski 3.
X. p. Dr. Jagielski, lekarz, Pl. Wolności 10.
XI. p. Bolesław Ziętkiewicz, kupiec ul. Nowa 8.
XII. p. Józef Bączkowski, nac. sekr., ul. W. Garbary 9.
XIII. p. Stanisław Jańczewski, właśc. drogerji, ul. Chwaliszewo 69.
XIV. p. Pyszkowski Wojciech, aptekarz, ul. Chwaliszewo 76.
XV. p. Antoni Sikorski, chemik, dyr., ul. Rom. Maja 1.
XVI. p. Jan Ligocki, dyr. m. szkoły handl. ul. Bydgoska 2.
XVII. p. Jan Kochanowski, sekr. miejski, ul. Dąbrowskiego 41.
XVIII. p. Walenty Wawrzyniak, kupiec, ul. Staszica 1.
XIX. p. Tomasz Łaganowski, kupiec, ul. Patrona Jackowskiego 38.
XX. p. Ignacy Liczbiński, kupiec, ul. Kanałowa 3.
XXI. p. Ignacy Lehmann, kierownik szkoły, ul. Poplińskich 8.
XXII. p. Leon Kasprzowicz, drogerzysta, ul. Górna Wilda 80.
XXIII. p. Stanisław Nowak, właśc. domu, ulica Knapowskiego 29.
XXIV. p. Władysław Pietruszak, bankowiec, ul. Słowackiego 42.
XXV. Ks. Proboszcz Chilomer, Poznań - Główna.
XXVI. p. Walenty Kromczyński, kier. szkoły, Gen. Kosińskiego 25.
XXVII. p. Antoni Bajerlein, komisarz magistr., ulica Obornicka 36.

Z wyżej wymienionych przedstawicieli Okręgów Opiekuńczych oraz z tyłu członków Rady Miejskiej jako przedstawicieli samorządu tworzy się Gminna Komisja Opieki społecznej. Do wspomnianej komisji z łona Rady Miejskiej należą: nw 3376/7

Dr. Grossmann Marja, Smoczyńska Anna, Stefański Władysław, Pawłowski Józef, Borysiak Władysław, Woźniak Jan, Roszak Adam, Banc Edmund, Cofta Stanisław, Grzegorzewicz Stanisław, Jańczewski Stanisław, Klóskowski Leonard, Maćkowiak Stanisław, Koralewski Marcin, ks. prob. Chilomer, Górski Mikołaj, Stürmer Maksymilian, Borys Jan, Sobolewski Jan, Krause Teodor, Libera Stanisław, Zugehoer Leon, Rakowicz Stefan, Kasprzak Franciszek, Kowalski Franciszek, Turtonia Stanisław i Śniady Ludwik.

Na czele Obwodów Opiekuńczych stoją Opiekunowie Społeczni (dotychczas radcowie ubogich).

Wykaz opiekunów społecznych wyłożony jest do publicznego wglądu w biurze Gminnej Komisji Opieki społecznej przy Wolnicy 2, II. piętro, pokój 32, w dni powszednie od godz. 9 do 13.

Wypada nadmienić, że według rozporządzenia pana Prez. Rzeczypospolitej z dnia 6. 3. 1928 o opiekunach społ. i o komisjach opieki społ. Dz. U. nr. 29 poz. 267 ulegają zmianie następujące dotychczasowe nazwy: Deputacja Ubogich na Gminną Komisję Opieki Społecznej, Komisje Ubogich na Okręgi społeczne, Kwatery Ubogich na Obwody, Deputowani Ubogich na przewodniczących okręgów, Radcowie Ubogich na opiekunów społecznych.

Z chwilą ogłoszenia powyższego komunikatu nazwy te będą używane jako urzędowe.

Magistrat VIII/1.

(—) Ratajski (—) Świtka

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Dom

murowany pod dachówką z zabud. gosp., ogrodem i 3 morgi ziemi, 5 minut od dworca, sprzedam natychmiast. Waleczak. Pobiedziska, trakt Poznański. zdw 41 242

Folwark

275 mórg pszennej ziemi, zabudowania inwentarsze w najlepszym stanie. Obiekt osobicie zbadany kupno okazuje. Cena 105.000, wpłaty 50.000. Zgłoszenia Cyranik, Poznań, św. Marcina 63. zdw 41 197

Majątek

800 mórg. obiekt pierwszorządny z rak niemieckich natchmiast na sprzedaż. Cena 500.000, wpłaty 250.000. Cyranik, Poznań, św. Marcin 63. zdw 41 196

Parcele

Miasteczko, Rataje różnej wielkości poleca Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 41 205

Parcele

przy Grudzieńcu 5800 metrów kwadratowych metr 6,50, wpłaty połowę. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 41 206

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matysiak św. Marcin 9 bpw 1159

Jak dotychczas 8,50

kosztuje nacal serwis do kawy porcelanowy, serwis obiadowy porcel. 6 osob. 35 zł, serwis obiadowy 12 osob. 55 złotych Nowosć „Alpaka Henneberga” bardzo tanio tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórze. zdw 41 320

Dla

razonika całkowite urządzenie, s powodu śmierci, tanio na sprzedaż. Sikorska, Rawicz, Rynek 16. zdw 41 272

Lustra

sprzedam Czerniejewicz, Chwaliszewo 58/59 III p. zdw 41 417

Składy

restauracje, rzeźnictwa, wille, domy korzystnie sprzedam i poszukuje. Pankiewicz, Wielkie Garbary 42. rw 6529

Skład

enkierków w Gnieźnie, w ruchliwej ulicy, przyleg 4 pokoje, kuchnia, świeżo odrestaurowana, za zgodą gospodarza natychmiast do sprzedania. Cena, z urządzeniem i towarami w składzie, 5.500 zł. Zgłoszenia: Noska, Gniezno, Zielony Rynek 5. nw 3364

Meble

we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski. Woźna 12 (Butelska). bpw 550

Restauracja

salka do zebrań zaprowadzona, dobre położenie, mieszkanie 3 pokoje, kuchnia, cena 5 1/2 tysięcy, zaraz na sprzedaż. Gordon. Nakło. nw 3368

Kino-Aparat

nowy, marki A. E. G. do sprzedania, cena zł 5.500. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 41 376

Wielki wybór majątków

2.400 mórg, bonitacja 5 mk., kompletne inwentarze. Cena 1.200.000, wpłaty 400.000 zł. Posiadam do sprzedania 500 majątków ziemskich różnej wielkości. Rządowski, Toruń, Chelm. Szołsa 52. nw 3362

Parcele

Solacz 38 x 42 metrów sprzeda Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 41 213

Puszczykowie

willa Maryla 7 pokojowa, 2 kuchnie z ogrodem na sprzedaż. zdw 41 432

Sprzedam

parę koni. Dolna Wilda 12. budowniczy Budzyński. dw 1 764

Sprzedam

sprzet ca 7 mórg kartofli 3 morgi warzywniaka (pomidor, kalafior, katysta, inne kwaciastwo, chryzantemy, astry, byliny i inne, oranżeria) 18 okien inspektowych w okolicy niedaleko Poznania (20 km.) Do objęcia potrzeba 6.000 zł połowa gotówka zaraz, reszta po sprzecie pod pełną gwarancją. Adres wskazuje Kurjer zdw 40 327

Składnice

węgli zaprowadzona sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego. zdp 40 336

Dom

murowany, 6 pokoi ruchliwe miasto, skład ogród, cały wolny cena 16.000, wpłaty 9.000, reszta kilka lat Boltar, Poznań, Skarbo-wa 17. nw 3370

Psa

młodego wilka czystej rasy sprzedam. Szulczewska, Raczynskich 2. zdw 41 309

Brylant

1 1/4 karata, piękny okazujnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 41 302

Pianino

krzyżowe sprzedam. Półwiejska 11, podwórze, lewo. III. prawo. zdw 41 307

Meble

sprzedaje ratami stolarnia, Wielkie Garbary 41. Zdz 41 388.9

Samochód

„Talbot”, 4 cyl., 10 CV., 4 osobowy, otwarty, o pięknej modnej linii, jak nowy, sprzedaje tania F. A. „Polimpex”, Fr. Ratajczaka 27, telefon 32-14. Zdz 40 549

Szafa

szafonierka tania sprzedam. Zupańskiego 7. I. prawo. Zdz 39 953

Maszyny trykotarskie

„Piatke” nowa oraz „Siódemka”, mało używana sprzedam dogodnie. Wielkie Garbary 16. III. piętro. Zdz 40 611

Sprzedam

tanio kompletne wywazające drzewa na budynek 13 mtr. długi i 8 szeroki, około 3.000 dachówek, drzwi od okna różnych rozmiarów. Młyn Parowy, Borek. Zdz 40 615

Gospodarstwa

każdej wielkości do kupna lub dzierżawy, również domy, młyny, gościnie i inne nieruchomości na bardzo korzystnych warunkach spłaty poleca Argus, Poznań, Piękary 18. telefon 3728. Zdz 40 812

Bufet

przejmnie dobry fachowiec na własny rachunek — kaucja. Oferty Kurjer Zdz 40 950

Wiatrak

ogród 2½ morgi, II. ptr. dom, wolne 3 pokoje, kuchnia, 2 km. przy Poznaniu, cena 38.000, wpłata według umowy, sprzedaje Zielke, Gen. Umińskiego 7a. Zdz 39 781

Skład

żelaza, sprzętów kuchennych, szkła i porcelany w centrum miasta powiatowego na razie z 2 pokojowym mieszkaniem, później więcej z towarem i urządzeniem za 6.000 zł na sprzedaż. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. Zdz 40 840

Plac

budowlany 8.000 kwadr. metrów blisko ul. Dąbrowskiego w całości lub oddzielnie sprzedam. Oferty Kurjer Zdz 40 698

Meble

kupuje się tanio w firmie Józef Szlachta, Wrocławsk 15. Zdz 38 797

Dom

w Chodzieży, 8 pokoi, z dwiema morgami ogrodu, masywnie budowany, zaraz do sprzedania. — Adres wskazuje Kurjer Zdz 41 369

Skład rzeźniczy

3 pok. kuchnia przy bardzo ruchliwej ulicy od zaraz z powodu choroby. Adres Kurjer Zdz 40 198

Skład

obuwa z mieszkaniem, dobrze zaprowadzony przy rynku do objęcia. Klein, Koronowo, Sienkiewicza 3. Zdz 40 369

Samochód

„Falbot” 4 cyl. 10 CV. 4 osobowy, otwarty o pięknej modnej linii, jak nowy sprzedaje tania F. A. „Polimpex”, Fr. Ratajczaka 27, telefon 32-14. Zdz 40 549

Wille

10 pokojowa ogród warzywny i owocowy, obszerne ubikacje przemysłowe i gospodarstwo blisko tramwaju. Śródmieście Poznania z powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Mieszkanie 5 pokoi i budynki fabryczne natychmiast wolne. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 710

Parcela w Żegiestowie-Zdroju

budowlana, w centrum zakładu położona, zaraz do sprzedania. Wiadomość: Drukarnia Styfio, Przemysł. Zdz 41 123

Poznański

skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocławsk 20, przy Placu Światokrzyskim, poleca dywany, chodniki linoleum po znanych niskich cenach. Zdz 37 362

Dom

niewykonalny w Zabikowie bardzo tania do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. Zdz 41 349

Dla pań

plaszczki czarne najnowsze fasony na czas przejściowy do nabycia. Mody damskie, Podgórn 9. Zdz 41 356

Wiatrak

Patrok pierwszorządny, 20 pszennej ziemi, inwentarz kompletny. 42.000, wpłaty 25.000. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 346

Dębowa

jadalnie, zegar tania sprzedam. Bukowska 9, stolarnia. Zdz 41 399

Rzeźnictwo

z mieszkaniem, warsztatem, zapęd elektryczny, nadaje się na wszelkie inne branże. Rynek Jeżycki 20. Zdz 41 390

Stolarnia

na sprzedaż w Poznaniu za 2 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 379

Sprzedam

skład bławat w i tow. krótkich w bardzo dobrym punkcie, w miescie z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 40 129.30

Dom

dwupiętrowy z składem w rynku, nadający się na każde przedsiębiorstwo. Zgłoszenia do właściciela, Rakoniewice, Rynek 125. Zdz 40 734.5

Akumulatory samochodowe

najlepszej jakości dostarcza jak i naprawia udzielając 1 rok gwarancji za naprawę po najniższych cenach. Franpol, Grobla 27. Zdz 41 427

Łóżka metalowe

materace sprężynowe i wysyłane, leżanki, łóżka polowe oraz wózki dziecięce. Dogodne warunki spłaty poleca najtaniej Pokrzywa, Półwiejska 22, telefon 58-76. Zdz 40 559

Tanio

się ubierzasz, umieblujesz w Domu Komisyjnym św. Marcina 78a. Pw 3073

Najkorzystniejszy zakup futer

obecnie tylko w firmie W. Królikiewicz, ul. Podgórn 6. Wielki wybór. Reparaty w własnych pracowniach pierwszorzędnie i tanio. Prosimy korzystać z zakupów przedsezonowych. Pw 4271-29.92

4.000 zł

piekarnia - cukiernia, centrum miasta powiatowego, 3 pokoje kuchnia, piec patentowy z kompletnym urządzeniem do sprzedania 1. lub 15. 9. od właściciela. Oferty Kurjer Zdz 41 396

Magiel

F. Schamel dobrze utrzymany sprzedam. Pankiewicz, Wielkie Garbary 42, skład. Zdz 41 395

Fiat 501

w najlepszym stanie sprzedam lub zamienię na mieszkanie z dopłatą. Zgłoszenia telefon 5805. Zdz 41 378

Hotel

pierwszorządny 20 pokojowy, kawiarnia z restauracją, pojedyncza restauracja „Gospoda”, sala dancingowa, sala teatralna, ogród z półwyspem w jezioro i fabrykę wód mineralnych sprzedam, lub wydzierżawię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 41 253

Skład cukierni i kawiarnia

z pierwszorzędnym urządzeniem skład, z 2 wystawowymi oknami, przy gł. ruchliwej ulicy (główny punkt targowy i jarmarków), przyległym 2 pokojowym mieszkaniem z towarem sprzedam z powodu choroby żony za 7 tys. złotych. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 41 252

Folwark

520 morg, ziemia pszenno-żytnia, w tem młyn wodny, 8 morg woja, hodowla karpi, 60 morg łaki, cena 250.000 zł, wpłaty 150.000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdz 41 257

Skład

bławat, urządzenie, towar, mieszkanie, meble, powód wyjazd z granicy, sprzedam. Cena handlowa 3.500. Geresdorf, Zduny, Sienkiewicza 2, pow. Krotoszyn. Zdz 41 240

3 maszyny

1 damska, 1 damska kryta, 1 krawiecka, Singera, okragle czółenka, sprzedaje Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 8. Zdz 41 225.6

3,25

Torby szkolne, Torby do śniadania 1,25 W. Czyż, Szkoła 11. Pw 4293-35.2

Dom

składem kolonialnym 2 morgi ogrodu, 3 pokoje, kuchnia, chlewy, stodoła, przy szosie, od miasta powiatowego 7 km., zaraz na sprzedaż. Cena kupna 6.000 zł, wpłaty 3.000. Zgłoszenia: Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97. Zdz 41 404.5

Gościniec

kolonijalka, konsens, 20 morg ziemi, inwentarz kompletny, 16.000, wpłaty 11.000. — Wschepolska Agencja, Poznań, Długa 5. Zdz 41 393.4

Parcele

w Puszczykowie sprzedam. Kramarska 8, skład. Pw 6 522

Samochód

Chenard Walcker 6 osobowy, rocznik 1929 bardzo mało używany, tania na sprzedaż. Garaż Wulkanizator, Dąbrowskiego 33, telefon 6966. Zdz 41 235

Zaraz

na sprzedaż ianino czarne firmy Wieweg Wrocław, używane, lecz w dobrym stanie. Zgłoszenia Styśkiński, Turów, p. Kościół. Zdz 41 133

Skład

kolonialny towarem, maglem, z mieszkaniem z powodu innego przedsiębiorstwa sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Zdz 41 132

Skrzypce

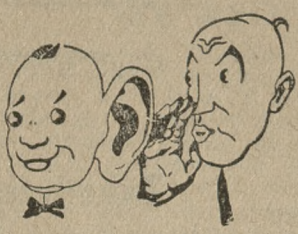
%, wygrane ze smyczkami sprzedam. Różana 21. I. lewo. Zdz 41 130

Gospodarstwo

60 morg 5 km od Gniezna, żywy i martwy inwentarz sprzedam. Cena podług umowy. Wskaże Kurjer Zdz 41 061

Repozytorje

2 kramnice 2 i 3 metry długie, regały 1,60 lub 1,80 m szeroka 3 m wysokości razem lub pojedynczo tania sprzedam. Bazar, Kostrzyn. Zdz 41 101

..... do gołenias, bierz tylko mydło Mitoderma po 1,50 zł i kup je w drogerji Universum, ul. Fr. Ratajczaka 38. Nigdy już zagranicznego kupować nie będziesz. Pw 4283-18 616

Hotel

dobrze prosperujący na prowincji sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 086

Sprzedam

jadalnie prawie nowa 12 krzeseł (skóra) 2 kredensy, zegar, świecznik, 13 żarówek 3.000 zł. Oferty Kurjer Zdz 41 077

Siodło

w dobrym stanie sprzedam, obejrzeć można w stajni Wielkopolskiego Klubu Jazdy Konnej Wozownia, Przemysłowa (Grolman) przy Walech Warneńczyka. Zdz 41 074

Dom

piętrowy nowy, masywnie budowany, dobrze się prezentujący, w samym rynku z dwoma składami, jeden kolonialny z wyszynkiem piwa, zaraz do objęcia, drugi piekarni z przynależaciami wygodnymi mieszkaniem z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż wprost od właściciela. Zgłoszenia przyjmuje Adam Kopecki, Rogowo, pow. Żnin, lub J. Kopecki, Poznań, G. Wilda 22, tel. 11-26. Zdz 41 068

Magiel

sprzedam. Poznańska 21, skład. Zdz 41 154

Akwarium

sprzedam Chromiński, Gasiorowskich 9. Zdz 41 096

5 KUPNA**Dzierżawy**

kilka mniejszych gospodarstw dla poważnych refektantów poszukujemy. „Spółdzielnia Osadnicza”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17a, III. Zdz 40 867

Fortepian-pianino

lub fisharm., nadający się do lokalu celem kupna poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 132

Boczek

(celluloidowe szyby) do samochodu Matthias lub Citroen kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego Zdz 40 584

Motocykl

nowoczesny z dokładnym opisem i podaniem ostatecznej ceny kupię. Oferty Kurjer Zdz 40 653

Majątek

500—700 morg kupię. Dokładne spieszne oferty do Kurjera Zdz 40 664

Motor - dynamo

110 volt około 8 koni, wolne obroty poszukuje. Oferty Kurjer Zdz 40 880

Rower

z przyczepką kupimy. Polonia, Zielona 1. Zdz 41 066

Kartoflarke

oraz parownik w bezużytecznym stanie kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Zdz 41 106

Kupię

zaraz gospodarstwo w małym mieście lub na wsi blisko miasta od 12—40 morg, dobrej ziemi, przy wpłacie 6—7 tysięcy. Zgłoszenia Borowicz, Dalki, Gniezno. Zdz 41 111

Składu

z przyległym mieszkaniem poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Zdz 37 826

Kupię

gospodarstwo blisko Poznania, wpłacie 25—30.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Jeżyce jw 2 449

Kupię

parcelę około 1.000 kw. mtr. w Poznaniu. Placę gotówką. Oferty Kurjer jw 2 444

Zegarek

złoty kupię okazynie. — Oferty Kurjer Zdz 41 312/3

Gościńca

z składem kolonialnym w dużej wsi kościelnej poszukuje celem dzierżawy. Oferty Kurjer Zdz 41 337

Stolik

do palenia kupię. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 191

Składu

z przyległym 2 pok. mieszkaniem w dobrym położeniu w Poznaniu nadający się na tow. krótkie lub art. meskie poszukuje. Oferty Kurjer Zdz 41 260

Dolarówkę

większą ilość kupię po 64 zł. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 324

6 KAMIENICE**Dom wydzierżawie lub sprzedam**

z powodu wyjazdu wydzierżawie dom mieszkanie powiatowym, Pomorze w rynku, wolnym sklepem 2 oknami wystawowymi, 15 x 7 mtr., nadający się do każdej branży. Do dyspozycji jeszcze 2 pokoje kuchnia, 4 pokoje kuchnia, prócz mieszkań zajętych przez lokatorów. W całym domu urządzenie elektryczne, gazowe, łazienki itd. Dzierżawa płatna zgóry na czas dzierżawy 3—5 lat. Pożądane zabezpieczenie gwarancyjne. Wskaże Kurjer Zdz 40 887

Darmo

willa 6 pokoi, 6 morg ogrodu, cena 70.000 zł. Willa 10 pokoi, 3 morgi ogrodu, staw rybny. Cena 70.000 zł, wpłaty 40.000. Dom, 2 składy, cena 35.000, wpłaty 10.000 zł, sprzedaje Rządowski, Toruń, Chelmińska Szosa 52. Pw 3363

Kamienice

w Poznaniu, donosząca 8.400 zł, za 60.000 sprzedam. Oferty Kurjer Zdz 41 372

7.200 zł

komornego placu rocznicze za mieszkanie, biuro, zakład przemysłowy rozmieszczony w trzech kamienicach, wobec czego zapytuję, czy można by być dom w pobliżu Starego Rynku z odpowiednimi ubikacjami na własność za wpłatą i odpłatą. Oferty Kurjer Zdz 41 326

7 PIENIĄDZ**20—40.000 zł**

poszukuje na hipot. pierwszorzęd. kamienic w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. Zdz 41 053

Po 15%

5—10.000 dolarów dam na I. hipotekę kamienicy Oferty Kurjer Zdz 39 666

Poszukuje

5—6 tys. złotych pożyczki za dobrem oprocentowaniem, zabezpieczenie hipoteczne (Hotel). Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 085

Pożyczki 5—6.000 zł

poszukuje na pierwszą hipotekę, nieruchomości wartości 45.000 zł oraz wielki interes w powiatowym mieście. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 055

40.000 zł

poszukuje kupiec na I. hipotekę na nieruchomości w mieście powiatowym za odpowiednim oprocentowaniem. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 157

Wstąpię

jako wspólnik do dobrze prosperującej restauracji lub składu albo do innego przedsiębiorstwa w Poznaniu z gotówką 3.000—4.000 zł Oferty Kurjer Zdz 41 251

2.000 zł

poszukuje na I. hipotekę gospodarstwa 55 morg. M. Rybarczyk, Zabienko, poczta Żabno. Zdz 41 414

1.000 zł

poszukuje na ½ roku, pewne przedsiębiorstwo, wysoki procent. Oferty Kurjer Zdz 41 336

Bacność

Oddam ubikację w centrum Poznania z składem, nadającą się na jadłodajnię, lub przyjmę wspólnika z gotówką 6 tys. zł. Ubikację nadaję się również na hurtownie lub biura. Oferty Kurjer Zdz 41 424

Przyjmę

wspólnika do pośrednictwa, potrzeba 500—1.000. Oferty Kurjer Poznański Rv 6528

Wspólniczkę

do interesu piekarsko-cukierniczo-gos. czynną z gotówką 5—6 tys. przyjmę. Mieszkanie na miejscu, późniejszy ożenek nie wykluczony. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 282

Wspólniczkę

celem wspólnego kupna interesu poszukuje przystojny kupiec, późniejszy ożenek nie wykluczony, potrzeba 3—4 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 281

Weksle

kupię dobre krótkoterminowe kupuję. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 190

Dzielną

ekspedjent z kaucją 3.000 zł poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Zdz 40 720

8 DO WYNAJĘCIA**Mieszkanie**

pokój z kuchnią do wynajęcia przy ulicy Przemysłowej 41. Zdz 41 057

Mieszkanie

5 pokojowe częściowo umeblowane wolne. Warunek czynsz za 3 lata zgóry. Oferty Kurjer Zdz 41 056

Wynajmę

dom o 3 pokojach i kuchni 1 km od stacji Szwarcz za czynszem 1 roku zgóry. Oferty do Kurjera Zdz 41 097

Mieszkanie

2 pokoje kuchnia morga ogrodu owocowego, objęcie 2.2000. Zgłoszenia Kurjer Zdz 41 342

Mieszkanie

poleca „Informator”, Ratajczaka 15. Zdz 41 343

Składnica

lub większy warsztat zaraz do wynajęcia. Wroniecka 18, gospodarz. Zdz 41 350

Mieszkania

każdej wielkości za dzierżawę zaraz wolne odda „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 28. Zdz 41 428

<

Pokój
dla pana. Napieralski. Wielkie
Garbary 9. zdw 41 310

Pokój
umeblowany solidnym panom
tano. Górna Wilda 13. III. pra-
wo. zdw 6524

Pokój
do wynajęcia dla dwóch pań. bez
pościeli. Czarnecki. Wodna 27.
III. zdw 6525

Pokój
elegancki. elektryczność. Wielka
15. III. lewo. zdw 6523

Pokój
słoneczny wynajme. Plac Nowo-
miejski 5. III. dom ogrodowy. II.
lewo. zdw 41 229

Panienkę
przy rodzinie z utrzymaniem.
najchętniej 2 szkolne uczenie.
Wielkie Garbary 3. Brodowska.
zdw 41 368

Pokój
niekrepujący. Łakowa 13. front.
II. prawo. zdw 41 363

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Ton-
der. Wierzbicice 37 a. zdw 41 362

Pokój
z utrzymaniem lub bez do wynaj-
ęcia. Dąbrowskiego 23. III. pr.
zdw 41 419

Pokój
frontowy osobnym wejściem.
dwom panom wynajme. Gwarna
18. III. lewo. zdw 41 300

Pokój
panom utrzymaniem. Wrocław-
ska 13. IV. prawo front. zdw 41 298

1-2
pokoi wynajme panom. panien-
kom lub bezdzietnemu małż. Ry-
baki 20a. III. pr. prawo. zdw 41 276

Pokój
umeblowany od 1. 9. wynajme.
Zupańskiego 2a. III. lewo. zdw 41 214

Intellig.
panu wynajme pokój. Ptaszyk.
Słowackiego 39. part. prawo. zdw 41 438

Dobrze
umeblowany frontowy od 1. 9.
Strusia 3a. III. I. Łazarz. zdw 41 227

Pokój
z 2 łóżkami do wynajęcia. Za
Grobłą 5. tylny dom I. piętro. pr.
zdw 41 201

Pokój
umeblowany, obszerny, jasny 1
lub 2 panom wynajme. Pościel
pożyczana. Mostowa 24. IV. pra-
wo. front. zdw 41 192

Pokój
umebl. bez pościeli dla lepszej
panny wynajme. Długa 9. III. pr.
zdw 41 200

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Wol-
niewicza. Wodna 16. I. zdw 41 189

Pokój
elegancki z elektrycznością do
wynajęcia. Leciejewska. Śniade-
kich 11. zdw 41 195

Mały
pokój wynajme. Czesława 17. III.
Horn. zdw 41 188

Pokój
z utrzymaniem kuchni oddam. Na-
pieralski. Małeckiego 31/32. II.
zdw 41 182

Pokój
panu lub pani wynajme. Czarto-
rja 8. I. lewo. zdw 41 181

Pokój
na dwie osoby lub małżeństwa
wynajme. Małeckiego 35. II. p.
lewo. zdw 41 179

12 SZUKA POKOJU

Panienka
inteligentna szuka pokoju z for-
tepieniem od 15. 9. najchętniej
okolicy ul. Jasnej. Wodna 8.
Stow. św. Zyty. zdw 40 804

Panienka
poszukuje pokoju niekrepującego
w centrum od 1. 9. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 41 091

Samotny
pan poszukuje pokoju umeblowa-
nego, niekrepującego, możliwie z
osobnym wejściem. Oferty Kurjer
zdw 41 078

Pokój
z całodziennym utrzymaniem dla
uczni. Szkoły Budownictwa w
dolnej części miasta potrzebny od
1. 9. Zgłoszenia z podaniem ceny
przynajmniej Kukułka, ul. Mickie-
wicza 17. III. zdw 41 072

Poszukuje
pokoju przy inteligentnej rodzinie
okolica Łakowa dla ucznia szko-
ły budowlanej z obiadem lub
bez. Oferty skierować pocztą
Miedzychów Poznański. Sepolno
Zaleski. zdw 41 095

Skromna
panienka szuka skromnego poko-
ju na stałe posadzie z własną
pościelą, używaniem kuchni w
okolicy Jeżyce. Oferty Kurjer
zdw 41 120

Starsze
małżeństwo poszukuje pokoju
próżnego lub umeblowanego z u-
żywaniem kuchni, czynsz zgóry.
Oferty Kurjer zdw 41 209

Solidna
panna poszukuje skromnego po-
koju tylko śródmieściu od 1. lub
15 września. Zgłoszenia Kurjer
zdw 41 268

Niekrepującego
pokoju blisko placu Nowomiejs-
kiego poszukuje student. Zgło-
szenia Kurjer zdw 41 153

Próżnego
pokoju poszukuje, najchętniej od
gospodarza. Czynsz ewtl. zgóry.
Zgłoszenia Kurjer zdw 41 183

Inteligentna pani
z lepszego domu (niemieckiego)
poszukuje pokoju zupełnie niekre-
pującego od 1. 9. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdw 41 351

Pokoju
poszukuje od 15. 9. śródmieście.
Zgłoszenia Kurjer zdw 41 304

Pokoju
umeblowanego dla pana z utrzy-
maniem ewtl. bez od 1-go posu-
kuje. Oferty Kurjer zdw 41 304

Inteligentna
panienka poszukuje skromnego
pokoju w centrum. Zgłoszenia
Kurjer zdw 40 939

2 urzędniczki
szukają 1. 9. umeblowanego po-
koju w centrum z używaniem
kuchni. Oferty Kurjer
zdw 41 243

Pokoju
komf. umebl. z sohnem wejściem
z schodów, z całkowitem utrzy-
maniem w śródmieściu poszukuje
intel. pan. Zgłoszenia Kurjer
zdw 41 338

Małżeństwo
bezdzieci poszukuje lepszych
1-2 pokoi bez używania kuchni
Tylko śródmieście. Oferty Kur-
jer zdw 41 218

Pokoju
dla panienki poszukuje od 1. 9.
śródmieście. Zgłoszenia Kurjer
zdw 41 303

13 LOKALE

Skład
okolica obojędna potrzebny zaraz
Zgłoszenia z podaniem warunków
do Kurjera zdw 40 523

Stajnia
do wynajęcia (Łazarz). Zgłosze-
nia Oredownik zdw 40 406

Ubikacja
dla kołodzieja do wynajęcia (Ła-
zarz). Zgłoszenia Kurjer
zdw 40 407

Stary Rynek
składnica i piwnica w podwó-
rze do wydzierżawienia. Zgłosze-
nia do Kurjera zdw 41 358

14 DZIERŻAWY

W Jarocinie
poszukuje dzierżawy składu z
mieszkaniem, nadającego się na
składnię maki. Oferty Kurjer
Poznański zdw 40 614

Ubikacja
nadająca się dla fryzjera lub
obuwika z przyległym pokojem
w miejscu ruchliwym. mam zaraz
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
od 15-17. Dolina 2. skład, kolo-
nialny. zdw 41 144

Skład
kolonialny Budzynie, dawniej
Marciniak. rynek. 2 pokoje.
kuchnia, wprost od właściciela
zaraz do wydzierżawienia. kau-
cji na urządzenie 1.000 zł. rok
dzierżawy zgóry. Zgłoszenia: So-
wiński. Poznań, św. Marcin 22.
telefon 18-97. zdw 41 402/3

Stajnia szopa
zaraz wolna. Zgłoszenia 2-4.
Drożdżewski. Pocztowa 16.
jw 2 446-7

Okazja!
Dom I. klasy, nadający się na
dwie rodziny. 4 morgi roli lub
bez przy mieście w ładnej okoli-
cy wydzierżawia zaraz właściciel
Wojcik. Stróżki poczta Wronek.
Znaczek założyć. nw 3871

Dzierżawy
składu papieru lub tow. krótkich
z 2-4 pok. mieszkaniami posu-
kuje się w mieście na prowincji.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 41 422

Gabinet
dentystyczny, istniejący 20 lat.
w większym mieście do wydzier-
żawienia od 1 listopada. Wiado-
mość: Częstochowa. Biuro „Re-
noma”. zdw 3342

Skład
2 okna wystawowe, nadający się
do wszelkiej branży. z 3 pokoi-
mi, kuchnią, centralnym ogrze-
waniem, gazem, elektrycznym o-
świetleniem, przy najruchliwszej
ulicy, przy kościele, w większym
powiatowym mieście, w nowo
zbudowanym budynku, wprost
od gospodarza zaraz do wynaje-
cia. Oferty Kurjer Pozn. nw 3361

Dom
jak willa, ogród, składy z piekar-
nią sprzedam lub wydzierżawie.
Paskiewicz Staroleka Wielka
pod Poznaniem. zdw 41 415

Wydzierżawiam
plac opłotowany oraz ubikacje
mieszkańcowe. Strumykowa 10.
zdw 41 299

1 LETNICA

Morminówko
stacja poczta Ostrów. telefon
5 uroczę letnisko wśród lasów
nad jeziorem Nowy Zarząd. Po-
koje z utrzymaniem od 7 zł. Po-
słasy wysyłamy. zdw 15501

16 OSOBISTE

Drogi Jurku
wracaj, wszystko będzie po two-
jej myśli. Stanisław Szpotkański.
zdw 41 099

Unieważniam
książeczke wojskowa na nazwi-
sko Pietrzak Józef. Poznań.
zdw 41 108

40 686
Proszę list z pocztą oddać do Ku-
rjera pod numer zdw 41 158

2. ZGUBY

Zgubiłem
książkę wojskowa, wystawiona
przez P. K. U. Inowrocław.
Franciszek Waraksa, ul. św.
Wojciecha 26/7. zdw 40 346

Zgubiłam
w piatek złotą bransoletkę po-
dwójnym zamkiem, uczciwy
znalazca zechce oddać za wynag-
rodzeniem. Giezek. Rzeczypospo-
litej 3. parter. lewo. zdw 41 070

Henryk
Janiszewski rocz. 1903 zgubił
książeczke wojskowa, zwrot
Marsz. Pocha 90. zdw 41 263

Zgubiono
kolejny skunksowy w okolicy
Wierzbicice, uczciwego znalazce
prosi się o oddanie Wierzbicice
36 u p. Zapke. zdw 41 421

Zaginął
mały czarny piesek (Zwergreh-
pischer) za wynagrodzeniem od-
dać J. Wolniewicza. Grochowa
Łaki 5. zdw 41 208

22 ROZMAITE

Biuro Obrony Prawnej
św. Wojciech 26. II. pr.
załatwia wszelkie sprawy najtrud-
niejsze spraw sądowe karne.
spadkowe eksmisyjne itd. Sta-
wia wnioski do wszelkich instanc-
ji sumiennie i tano. zdw 40 388/9

Prace garncarskie
Wszystkie prace garncarskie -
(zdunskie) także i cale budowlane
wykonuje solidnie Związek cze-
łdzi garncarskiej. Zgłoszenia -
Wolff. Dąbrowskiego 64.
zdw 40 145

Wszelkie
reparacje zegarków ora naprawy
w wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tano firma F. Ter-
kowska plac Wolności 3. po-
filarami. Pw 1726 052/6

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych.
Jankowska Stary Rynek 48 II
bpw 534

Fryzjerka
przyjdzie w dom Łaskawe ofer-
ty Kurjer zdw 40 845

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18 przy Starym Ry-
nku poleca kąpiele wankiowe.
parowe i wszelkie inne rodzaje.
zdw 37 365

Malarskie
prace wykonuje czysto i tano.
Przybylski. Małe Garbary 5. dom
tylny. zdw 39 529

Introligatornia
Bracia Nitecy. Ślusarska 7. wy-
konuje wszelkie prace przedko-
słidnie i niedrogo. Pw 4624-34.185

Złoczenie i polichromje
nowych i starych altarzy figur
mebli, ram i t. d. oraz konserwa-
cje antycznych przedmiotów wy-
konuje naitaniej i pod gwarancją
Art. Zakład malarsko-pozłotniczy
K. Wiśniewski. Woźna 18. te-
lefon 23-08. Liczne świadectwa za
wykonane prace. rw 6272

Futro
meskie i damskie w bardzo do-
brym stanie i gatunku (wymiar
średni) kupie. Oferty Kurjer
rw 6521

Witold Leworski,
Wrocławska 36
najkorzystnie, i najtaniej obrazy
i oprawa obrazów bpw 523-4

Kursy
stenografii pisaną na maszy-
nach, księgowości L. Tyran-
Zaworskiej ul. Strzelecka 33. naro-
żnik Pl. Światokrzyskiego i Jeżyce
Poznański 28/30. III. zdw 40 796/7

Malarz
wykonuje prace malarskie po
cenach konkurencyjnych. Oferty
Oredownik zdw 41 222/3

Chiromantka
przyjeżdża przeprowadza przysz-
łość, przeszłość, teraźniejszość. do-
brze wróży z ręki i kart. Ul. Ko-
zia 15. III. piętro. lewo. zdw 41 439

100 zł nagrody
temu, który działo według mego
prospektu i nie zarobi 15-20 zł
dziennie. Prospekt z kwitem
gwarancyjnym tylko w języku
niemieckim wysyłam za nadlesła-
niem 50 gr w znaczkach. Oferty
Kurjer zdw 41 247

Zastępstwo
na Poznańskie i Pomorze odda
fabryka mebli metalowych po-
ważnej i ruchliwej osobie. Oferty
należy nadsyłać pod adresem:
skrytka pocztowa nr. 382. Kra-
ków. zdw 41 365

Kto
przyjmie 7-letnią dziewczynkę na
miesiąc pod opiekę za wynagro-
dzeniem zaraz. Oferty Kurjer
zdw 41 418

Na
kursy kroju i szycia przyjmuję.
Hel. Sroczyska, Poznań, Wrocław-
ska 26/27. zdw 41 001

Angielka
rodowita udziela lekcji konwer-
sacji. Zgłoszenia Kurjer
zdw 41 089

Suknie
od 10 zł. płaszcze, kostiumy od
15 zł. wykonuje elegancko i szybko
Konfektoria Damska. Poznań.
Wielkie Garbary 36, dom tylny.
I. piętro, prawo. zdw 41 176

22 OŻENKI

Kawaler
kupiec, samodzielny, o dobrych za-
letach, większym mieście na Po-
morsku, posiadający własny dom.
centrum miasta wartości 120 000
zł., z braku znajomości pragnie ty-
drogą poznać inteligentną pannę
od lat 30, z odpowiednim majątkiem.
Cel matrymonialny. Po-
średnictwo krewnych mile przyje-
te. Pośrednicy wykluczeni. Zgło-
szenia pań szczerze myślących
Kurjer zdw 40 836. Dyskrekcja
pod słowem honoru zapewniona.

Urzędnik
lat 30 na stałym stanowisku. po-
siadający 10 000 gotówki zawrze-
znajomości z panią do lat 25. milej
powierzchności zgrabna, intelli-
gentna z lepszej rodziny, posiada-
jąca 3 pokoi umeblowanie i kilka
tysięcy gotówki. Cel matrymo-
nialny. Zgłoszenia z fotografią,
która się zwraca upraszam Ku-
rjer Poznański zdw 41 065

Bruneta
lat 28, przystojna, wykształcona,
gospodarna posiadająca skromną
wypłatę co miesiąc majątku po-
sukuje męża. Panowie kawale-
rowie lub wdowcy na dobrem
stanowisku zechcą Łaskawe ofer-
ty złożyć do Kurjera zdw 41 088

Kawaler
lat 28, ożeni się z osobą miłą, a
spokojną, wiek obojętny. Oferty
"Par". Aleje Marcinkowskiego 11.
pod nr. 55.500 Pw 4 664-55.500

Kawaler
lat 34, dzień kupiec, zdrowy i
trzeźwy, brunet, średniego wzro-
stu, posiadający przedsiębiorstwo
wartości 150 000, poszukuje
dla braku znajomości odno-
wiednie towarzyski życia. Dla
wspólnego dobra majątek pożar-
dany lecz nie jest wysokością. Po-
średnictwo rodziny mile widziane.
Łaskawe zgłoszenia z fotografią
(za której zwrot ręce) i podaniem
bliższych danych nadesłać do
"Par". Poznań, Aleje Marcin-
kowskiego 11, pod nr. 55.501.
Pw 4 667-55.501

Rządca gospodarczy
kawaler, lat 32, wysoki, przystoj-
ny z znojącej rodziny, bez majątku
późna pania od lat 24-30, lub
bezdzielną wdówkę, właścicielkę
większego gospodarstwa rolnego
lub nieruchomości. Cel matry-
monialny. Rzecz poważna i ho-
nowra. Łaskawe oferty możli-
wie z fotografią proszę skiero-
wać do Kurjera Poznańskiego
pod zdw 41 248

Dla
syna głuchoniemego rzemieślni-
ka lat 29, poszukuje na tej dro-
dze żony. Panny do lat 30, z
własnym mieszkaniem racza ofer-
ty złożyć do Kurjera Poznańskie-
go zdw 41 437

Panna
starsza, przystojna, posiadająca
cośkolwiek gotówki i własny po-
koik, szuka męża. Panowie od
40-55, tylko poważnie myślący.
zechcą przesłać oferty Kurjer
zdw 41 294

Pomorzanka
przystojna, lat 23, córka rolnika,
pragnie zapoznać pana celem za-
małżbowania. Majątek późniejszy.
Oferty Kurjer zdw 41 366

Kawaler
lat 28, szatyn, przystojny, intelli-
gentny emeryt urzędnik szuka
znajomości pań celem ożenku,
która materialnie pomoże do
jakiegokolwiek przedsiębiorstwa.
Zgłoszenia możliwie z fotogra-
fią, za której zwrot ręce słowem
honoru. Agencja Kurjera
Poznańskiego, Gniezno, 374.
nw 3365

Który
z panów o szlachetnym charak-
terze podałby dłoń kobiecie 36
letniej przez los osamotnionej,
posiadającej 4 tysiące gotówki
wraz z wyprawą. Cel matrymo-
nialny. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 41 245

Panna
lat 41, przystojna, zdrowa, ma-
jątkiem 8 000 zł, posadzie zarząd-
czą szuka męża wdowca, pierw-
szostwo mają średni urzędnicy
lub rzemieślnicy. Oferty Kurjer
zdw 41 426

Mistrz
piekarski, lat 28, poszukuje panny
lub wdówki celem ożenku.
Majątek pożądany. Oferty Ku-
rjer zdw 41 178

24 NAUKA

Z dniem
15 września rb. otwiera się w kla-
storze SS. Elżbietanek przy ul.
Łakowej 4b, szkole przygotowaw-
czą dla dziewcząt, początkowo do
kl. I. Zgłoszenia przyjmują sio-
stra M. Rafała. Łakowa 4.
zdw 41 014

Szkola Gospodarcza
W I. R. w Tuchorzy pow. wols-
zyskiński, przyjmując zgłoszenia
nowych kandydatów na II mie-
sięczny kurs rozpoczynający się
we wrześniu. Opłata miesięczna
50 zł. utrzymanie pięć razy dzien-
nie. Zgłoszenia przyjmuje Dy-
rekcja Szkoły. dw 1657

Na
kursy kroju i szycia przyjmuję.
Hel. Sroczyska, Poznań, Wrocław-
ska 26/27. zdw 41 001

Angielka
rodowita udziela lekcji konwer-
sacji. Zgłoszenia Kurjer
zdw 41 089

Kursy stenografii
i pisaną na maszynach. Kanta-
ka 1. II. bpw 336-7

Francuz
szybko, specjalną metodą. Kore-
spondencja Kurjer zdw 41 435

25 MUZYKA

Duet
wolny. Oferty Kurjer Poznański
np 3333

Duet
potrzebny od 1 września. Oferty
Kurjer zdw 41 171

Pianista
i skrzypek potrzebni od 1. 9. br.
z obszernym repertuarem danc-
ingowym, kabaretowym. Zgło-
szenia: Grody Leszczyńskie, Le-
szno. nw 3364

Duet
lub trio damskie potrzebne od 15.
9. 29. Kawiarnia „Zródelko”. Na-
kło-Notę. nw 3374

Humorystę
i subrekte angażuje Grand Café
Starogard. dw 1814

27 SZUKA PRACY

Inteligentna
poszukuje miejsca w
kwiaciarni celem dalszego wydo-
skonalenia się. Zgłoszenia do Ku-
rjera pod zdw 39 340

Osoba
inteligentna z średnim wykształ-
ceniem poszukuje posady biuro-
wej. Może służyć kaucją lub
współnictwem. Oferty Kurjer
zdw 40 887

Posadę
szofera przywiez o solidnego pań-
stwa, lub solidnej firmy także na
dalsze wyjazdy wojażerskie. Ła-
skawe oferty Kurjer zdw 40 998

Posługaczka
poszukuje posady na cały dzień.
Oferty Kurjer zdw 40 904

Początkująca
maszynistka poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 40 878

Praczką
pilną, akurata w pracy posu-
kuje poza dom pr

Ogrodniczka

poszukuje zaraz praktyki bezpłatnej wraz z handlowo prowadzonym ogrodzie. Łaskawe zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 18441

Kucharka

z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego od 1. 9. Kurjer zdw 41 440

Uczennica

Seminarjum Nauczycielskiego, z braku funduszu poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 41 441

Szofer-stangret

kawaler poszukuje posady zaraz lub później, miejscowości obojetna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 41 428

Panienska

z dobrego domu poszukuje posady do malej rodziny, z dobrem gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 293

Starsza

dziewczyna, uczciwa, zaprawiona, umiająca gotować, może dom samodzielnie prowadzić, poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty proszę nadesłać do Kurjera dw 1804

Panienska

z dobrej rodziny szuka posady do dwójki osób do prac domowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 232

Panienska

22 lat, szuka posady na cały dzień. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 233

Inkasentka

obeznana z kupiectwem, poszukuje zajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 357

Posługi

poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 370

Praktykant

biurowy z ukończoną Szkołą Handlową poszukuje posady w Poznaniu. Zgłoszenia przyjmują B. Pawełski, Łomica, powiat Nowy Tomyśl zdw 41 244

Inwalida

wojenny, rzemieślnik, szuka posady, obeznany w centralnym ogrzewaniu, światła elektryczne, wody oraz prace stolarskie z własnymi narzędziami, dobrymi świadectwami. Złoty wysoka gwarancja. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 41 233

Inteligentna

młoda gospośka poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 41 296

Chłopiec

silny poszukuje jakiegokolwiek pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 275

Poszukuje

posady do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 274

Dziewczyna

młodsza do wszystkiego poszukuje od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 308

Sierota

uczciwa, czysta poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. 9. w lepszym domu lub do starszego państwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 41 330

Pokojowa

znająca obsługę, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 41 217

Dziewczyna

samodzielnym gotowaniem, długoletnimi świadectwami, poszukuje posady od 1. 9. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 41 156

Ekspedjentka

biegła, rzetelna, branży towarów krótkich, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 41 155

Dziewczyna

(sierota) pracownia, uczciwa, do broni świadectwami, poszukuje posady do wszelkich prac domowych 1. 9. lub 15. 9. Oferty Kurjer zdw 41 170

Kowal

poszukuje posady. Jan Kwaśniewski, Chwaliszewo 76. III. zdw 41 169

Pracznia

uczciwa poleca się do prania. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 186

Szofer

z praktyką i kaucją 1.000 zł poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 216

Panienska

z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady ewentualnie z kaucją. Adamczewska, Kościelna 41. zdw 41 208

Niania

lat 26, zdrowa i czysta, wdowa, kochająca dzieci z dobrem poleceniem szuka posady z syciem w małym mieszkaniu lub kościelnej wiosce. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 436

Gospodyni

kucharka z dobrymi świadectwami, prasowaniem sztywnej bielizny, poszukuje posady od 1. 9. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 166

Biurowa

z praktyką, pisząca na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 164

Pokojowa

znająca krawieczkę i hafciarstwo poszukuje posady pokojowej lub za panią od 1-2 dzieci. Oferty Kurjer zdw 41 162

Dziewczyna

lat 17 poszukuje posady do wszystkiego początkująca. Oferty Kurjer zdw 41 143

Panienska

inteligentna z ukończoną szkołą wydziałową i znajomością maszyn szuka posady w biurze jako początkująca. Oferty Kurjer zdw 41 146

Krawcowa

połącza się w dom. Kurjer zdw 41 148

Panienska

która pracowała w kuźni, poszukuje stałej pracy w kuźni od września. Oferty Oredownik zdw 41 429/30

Absolwentka

Miejskiej Szkoły Handlowej, z dobremi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 355/6

Dziewczyna

z cośkolwiek syciem poszukuje zajęcia lub posługi na 9 godzin dziennie zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 41 140-1

Malarz

przyczyniony poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 41 220/1

Poszukuje

posady jako ucznia do składu rolniczego lub obuwia. Oferty Kurjer zdw 41 259

Stenotypistka

początkująca, z porządnej rodziny, znajomością korespondencji polskiej, niemieckiej, księgowości amerykańskiej, włoskiej, stenografii, rachunkowości oraz wszelkich pracach kancelaryjnych, poszukuje posady z całem utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 255

Nauczycielka

z chlubnymi rekomendacjami, szuka odpowiedniej posady. Kurjer Poznański pod zw 37 282

500 zł

kaucji wstawi inteligentny robotnik, lat 26, z bezaganną przeszłością, obeznany z kupiectwem i księgowością. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 41 381

Biuralistka

lub pomocnica buchaltera z ukończonymi kursami handlowymi i praktyką, znająca języki, poszukuje posady od 1 września r. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 333

Dziewczyna

uczciwa do wszystkiego lub za pokojową, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 41 397

Służąca

z lepszemu domu poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 41 400

Dziewczyna

chętna i pracowita do wszystkiego poszukuje posady od 1. 9. z gotowaniem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 41 409

Uczeń

zdolny, z 1½ letnią praktyką w biawicę, poszukuje miejsca z utrzymaniem w celu ukończenia nauki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 41 408

Posady

do wszystkiego poszukuje od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 41 359

Ślusarz

maszynowy i tokarz, zna także prace budowlane i instalacyjne, w młodym wieku, szuka pracy zaraz. Oferty Kurjer zdw 41 353

Nauczyciel

gimn. klasycznego szuka posady prywatnej lub lekcyj w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 371

Pracznia

połącza się w dom. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 41 301

Obrońca

egz. pprokurator, oficer rez., rewidor ksiąg, długoletnia praktyka, pragnie osiąść na stałe, dobra ukołka, uprasza wskazania miejscowości z podaniem szczegółowych informacji. Dołata, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 16. zdw 41 317

Osoba

na wskroś uczciwa, przyjmuje posadę do niemowlęcia na wyjazd z zastępcie pielęgniarki bez szczy, długoletnia praktyka, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 41 318

Maszynistka

początkująca pisząca biegle na maszynie, z znajomością stenografii polskiej i niemieckiej, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 41 311

28 WOLNE MIEJSCA

Gospodyni

młodszej z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje kawaler od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 333

Pomocnik

fryzjerski, może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 40 392

30 garncarzy - zdunów

poszukuje natychmiast na dłuższy czas pracy Franciszek Szymański, Poznań ul. Przemysłowa 71 Pw 4623-55-487

Nuczycielka

z francuskim językiem do trojga dzieci (4 klasista gimn., dziewczynka w 1 kl. gimn. oraz dziewczynka 6 letnia) potrzebna od 1. 9. 1929. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków proszę pod O. Chmurzyńska, Chelmo. zdw 1771

Ślusarze

do równania blachy (Blechspanner) potrzebni zaraz. Zgłoszenia „Karlo-Index”. Tama Garbarska 25/28. zdw 40 626

Ekspedjentka

potrzebna zaraz li tylko z branży piekarsko-cukierniczej. Zgłoszenia St. Ruprycht, Marsz. Pocha 35. zdw 41 052

Żelazniak

z dłuższą praktyką z klientela polską i niemiecką, przyjmie poważny skład żelaza. Oferty Poznań, skrzynka pocztowa 54. zdw 40 978

Uczeń

piekarski, może się zgłosić. Piekarnia, Sulibard, Poznań, Długa 12. zdw 40 883

Robotnika

z kaucją od 500 złotych do samoprowadzenia przedsiębiorstwa. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdp 40 337

Zastępców

zdolnych z branży drogerijnej na Poznań, Ostrów, Leszno, Gniezno, Inowrocław, poszukuje się. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 18439

Poszukuje

od 1. 9. 1929 bony freblanki, inteligentnej, sumiennej, łagodnej, uosobionej, z pozwoleniem nauczania do klas przygotowawczych, ze znajomością szycia i robotek freblowskich, do jednej dziewczynki 7-letniej na wyjazd godz. od Poznania. Oferty z podaniem warunków skierować proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 37 115

Maszynistka

pisząca biegle na maszynie po polsku i niemiecku z znajomością księgowości potrzebna zaraz. Reflektuje się li tylko na silnie pierwszorzędna. Inżynier Czesław Gottschalk, Spokojna 12. zdw 41 092

Potrzebna

bielizniarka z haftem zaraz lub 18. 9. na 6 tygodni. Zgłoszenia Zofia Suchorzewska, Radolina, poczta Golina nad Wartą. zdw 39 639

Służąca

na cały dzień bez spania może się zgłosić. Wierzbicze 59. II. prawo. zdw 40 596

Syna

uczniwych rodziców jako chłopca do posyłek przyjmie od 1. 9. lub 15. 9. Marjan Gregorowicz, Kreta 7. zdw 41 084

2 fryzjerki

debrze siły i pomocnik zaraz potrzebni. Marszałka Pocha 84 na rożnik Emilji Szanieckiej. zdw 41 292

Służąca

z dobrem gotowaniem i do wszystkiego może się zgłosić wieczorem 7-8. Włkie Garbary 41, III. p., lewo. zdw 41 291

Kroczyni dzielnia

potrzebna na konfekcję dziecięcą. Józef Fischer, Magazyn Konfekcji dziecięcej, Stary Rynek 91. rw 6 457

Stolarzy

kilka potrzebnych, najchętniej z prowincji. Zgłoszenia Dąbrowskiego 79 Marcinkowski. zdw 41 533

Młynarza

kupca, nieżej lat 40, inteligentnego i na wskroś sumiennego, który zupełnie jest w stanie zastąpić właściciela, z kaucją 3.000 zł do małego młyna gospodarczego z motorem na gaz sasy w miejsce poszukuje się. Znajomość języka niemieckiego pożądana. — Własnoręczne oferty z podaniem pretensji, referencji i terminu ob. posady do ekspedycji zdw 40 884

Czeladnik

krawiecki na miarową i konfekcję może się zgłosić. Wroniecka 18. Szymczak. zdw 41 321

Panienska

do zwiedzania składów za małym wynagrodzeniem oraz prowizją z kaucją potrzebną. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 327

Służąca

z gotowaniem, czysta i uczciwa, do broni świadectwami potrzebna od 1. 9. Zgłoszenia wtorek i środa od 4-6 godz. Wawrzyniak, Chwaliszewo 68. I. prawo. zdw 41 329

Biuralistka

młodsza do działu księgowości i statystyki potrzebna. Oferty Kurjer zdw 41 328

Posługaczka

na cały dzień potrzebna zaraz. Górna Wilda 81. piekarnia. zdw 41 178

Służąca

potrzebna do wszystkiego zaraz najchętniej ze wsi. Wrocławka 19 III. front. Kijańczyk. zdw 41 174

Chłopiec

do posyłek potrzebny tylko z do broni świadectwami szkolnymi, mieszkający w okolicy Półwiejskiej, Górna Wilda. Zgłoszenia Redakcja, Dominikańska 4. zdw 41 325

Stolarz

szuka z powodu braku pracy jakiegokolwiek zajęcia. — Oferty Kurjer zdw 40 103

Służący

może się zgłosić. Hotel Francuski, pokój 8. zdw 41 139

Książkowa

znająca się na żurnalu amerykańskim potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 273

Gospodyni

doskonała samodzielnie gotująca, dobrze polecona, znająca sprzątanie pokoju, bez prania, umiająca zupełnie wykreślić pania domu, potrzebna za wysoką pensją od 1. 9. Zgłoszenia pisemne pod zdw 41 334 do Kurjera

Poszukuje

działnego podróżującego na artykuły choinkowe. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 246

Krawcowa

zdolne potrzebne zaraz. Schildknecht, Mielżyńskiego 22. zdw 41 145

Dziewczyna

silna, czysta i uczciwa, potrzebna do rocznego dziecka na południu. Za Bramką 7. male wejście, parter na prawo. zdw 40 911-2

Dziewczyna

do prac domowych potrzebna od 1. 9. Ciesława 1. skład. zdw 41 344/5

Potrzebny

chłopiec znający się na częściach samochodowych. Skład skór Wielkie Garbary 34. zdw 41 284

Dzielnego

ondulatora lub fryzjerki poszukuje od 1. 9. 29. lub 15. 9. 29. stała posada. Józef Rybarczyk, Wolsztyn, Rynek 20. zdw 41 239

Dziewczyna

skromna, uczciwa z gotowaniem potrzebna. Pocztowa 21. I. prawo. zdw 41 234

Kobiety

do sprzedaży gazet mogą się zgłosić. Polonia Zielona 1. zdw 41 067

Dziewczyna

do dzieci i pomocy potrzebna. Szwajcarska 19. II. prawo. zdw 40 164

Tokarza

samodzielnego poszukuje na stałą pracę. F. A. Taczala, Fabryka maszyn, Rawicz. zdw 41 098

Dwóch

panów do sprzedaży łodów deserych z kaucją 30 zł zaraz potrzebni. A. Tomczak, ul. Fabryczna 35b. zdw 41 110

Dziewczyna

uczciwa, czysta i szybka do wszystkiego z gotowaniem lub bez potrzebna od 1. 9. do 2 osób i 2 dzieci. Kwiatkowska, Wielkie Garbary 45. zdw 41 112

Pomocnik

krawiecki, sztukowiec na pierwszorzędną pracę potrzebny zaraz. Łuczak, Jezyce, Kraszewskiego 15. jw 2 450

Potrzebna

dziewczyna do dzieci zaraz. Dąbrowskiego 59. skład obuwia Frankiewicz. jw 2 448

Pomocnik

fryzjerski potrzebny zaraz. Wjazdowa 8. zdw 41 288

Dobrze płatna posada

podróżującego inkasenta z kaucją 1.000 zł zaraz wolna. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 41 131

Malarskich